

פרשת כי תצא

רעיא מהימנא

(א) רע. וְעֲנִשׁוּ אוֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף וּגְוִי. פְּקוּדָא דֵּא, לְדוֹן בְּדִין, מוֹצִיא שֵׁם רַע. הַהִ"ד, וְעֲנִשׁוּ אוֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף וְנִתְּנוּ לְאֲבֵי הַנְּעֵרָה כִּי הוֹצִיא שֵׁם רַע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. רַבְּנָן, וְהָאִי אִיהוּ בְּתַר נְשׁוּאִין, דְּאָמַר לֹא מִצְאֵתִי לְבִתְךָ בְּתוּלִים, וְלֹא כָל שֵׁם רַע שְׁקוּל, דְּמִרְגְּלִים דְּאִפִּיקוּ שׁוּם בֵּישׁ עַל אַרְעָא, אֲתַעֲנִשׁוּ בְּגִינָהּ, וּמִיתוּ וְלֹא זָכוּ לָהּ. וְאַתְתָּא קִרְקַע אִיהִי בְּאַרְעָא, כַּמָּה דְּאוּקְמוּהּ, אֶסְתֵּר קִרְקַע עוֹלָם הִיתָהּ.

(ב) וְאִי תִימְרוּן שׁוּם בֵּישׁ עֲלֵהּ, דְּאֶסְתַּאבַּת בְּאַחְשׁוּרוּשׁ, וּזְכַתָּה לְאַתְלַבְּשָׂא בַּהּ רוּחָא דְקִדְשָׁא הַהִ"ד וְתַלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת. הָא אָמַר קְבִ"ה, אֲנִי י"י הוּא שְׁמִי וְכַבּוּדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן וְתַהֲלֵתִי לְפַסְיִלִים. וְרוּחָא דְקִדְשָׁא שְׂכִינְתָּא הוּא, דְּאִיהִי שֵׁם דְּאַתְלַבְּשַׁת בְּאַסְתֵּר.

(ג) אַבְל רַבְּנָן, וְוִי לְאִינּוֹן דְּאַכְלִין ג' תַּבְּנָן תַּבְּל ד' דְּאוּרִייתָא וְלֹא יִדַע

חילופי גרסאות

מסורת הזהר

(א) חלק א' בהשמות רס. אמור י אות כט, לעיל
ואתחנן אות קכד צ"ח. (ב) (אסתר ה) בהר ז צ"ק.
(ג) (ישעיה מב) יתרו קד צ"ו.
א בדפו"י כתבו כי יהיה לאיש בן וגו' נדפס
בפרשת בלק דף קצ"ו א'. לא תלין וגו' עד כהמות
נדמו נדפס בפרשת נשא באורא דף קמ"ג ב'. כד
ברא עלמא וכו' עד ובעלמא דאתי נדפס בפרשת
ד מוסיף דאורייתא חמור דאורייתא [דאתחשיב]
קדושים דף פ"ו ע"א. ב ל"ג רבנן. ג ל"ג תבן; תבן ול"ג תבל. ד מוסיף דאורייתא חמור דאורייתא [דאתחשיב]
חכמ מיוסלא ורב רבנן.

מוציא שם רע

הסולם

מאמר

באחשורוש, ועם זה זכתה שיתלבש בה רוח הקדש, שהיא מלכות. ז"ש ותלבש אסתר מלכות, וא"כ הרי אתם מוציאים שם רע על המלכות, והרי אמר הקב"ה, אני הויה הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים. שזו היא השכינה, שנקראת שם, וכבוד, ותהלה, ורוח הקדש הוא השכינה והוא שם שנתלבשה באסתר. ואיך תאמרו שנמטאה באחשורוש.
(ג) אַבְל רַבְּנָן וְוִי וְכוּ': אַבְל חַכְמִים, אוי לאלו שאוכלים תבן ושבלים של התורה, כלומר שתורתם מעורבת משוב ורע כמו תבן ושבלים המעורבים מאכל וקליפות, ואינו יודע בסתרי תורה, אלא קלים ותמורים של תורה, קלים הם

(א) וְעֲנִשׁוּ אוֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף וּגְוִי: מִצְוָה זו, היא, לְדוֹן בְּדִין מוֹצִיא שֵׁם רַע. ז"ש, וְעֲנִשׁוּ אוֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף וְנִתְּנוּ לְאֲבֵי הַנְּעֵרָה כִּי הוֹצִיא שֵׁם רַע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַעִיא מְהִימְנָא, חַכְמִים, זֶהוּ הוּא אַחַר הַנְּשׁוּאִין, שְׁהָרִי אָמַר, לֹא מִצְאֵתִי לְבִתְךָ בְּתוּלִים. וְאִין כָּל שֵׁם רַע שׁוּה, כִּי הַמְּרַגְלִים שְׁהוֹצִיאוּ שֵׁם רַע עַל הָאָרֶץ, נְעִנְשׁוּ בְּשִׁבְלָהּ, וּמִתּוּ וְלֹא זָכוּ לָהּ, וְאַשָּׁה הִיא קִרְקַע בְּאַרְץ, לְפִיכָן נַחֲשָׁבוּ הַמְּרַגְלִים כְּמוֹ מוֹצִיא שֵׁם רַע עַל אֲשָׁה. כְּמוֹ שְׁהַעֲמִידוּ אֶסְתֵּר קִרְקַע עוֹלָם הִיתָהּ.
(ב) וְאִי תִימְרוּן שׁוּם בֵּישׁ עֲלֵהּ: וְאִם תִּאמְרוּ שֵׁם רַע עַל אֶסְתֵּר, שְׁתִּאמְרוּ שְׁהִיא נְטִמָּא (דפו"י דף רע"ה ע"ב)

בסתרי דאורייתא, אלא קלין וחמורין דאורייתא, קלין תבן דאורייתא, חומרא דאורייתא, חטה, חט ה', אילנא דטוב ורע.

ד) לית דרכא דמלכא ומטרוניתא, למרכב על חמרא, אלא על סוטון. הה"ד ז' כי תרכב על סוסיך מרכבותיך ישועה. דאין מזולזין במלכותא, למרכב מטרוניתא על חמרא. כ"ש מלכא, לית דין אתר הדיוט עבד, דארחיה למרכב על חמרא. ובג"ד כתיב ביה במשית, ה) עני * ורוכב על חמור. עני איהו תמן בסימן, ערובין נדה יבמות, ושאר מתניתין בכלל. ולא אתקרי תמן מלך, עד דרכיב בסוסיא דיליה כנסת ישראל.

ה) קב"ה כד איהו לבר מאתריה, לאו איהו מלך. וכד אתהדר לאתריה, ויהיה י"י למלך. והכי ישראל, אתמר בהון, כל ישראל בני מלכים. כגוונא דאבא, אינון בנוי. לאו אינון בני מלכים, עד דיהדרון לארעא דישראל. ואי תימא דהדיוט דא, אף ע"ג דאיהו הדיוט לגבי מאריה, ה) עליה אתמר, אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך. והדיוט דא לגבי מלכא עבד מטטרון. ואדם קדמאה דלא נטר יקר דיהבו ליה, נחתו ליה למיכל עם חמריה, ו) ואמר אני וחמורי נאכל באבוס אחד. ויששכר בהאי חמרא, זכה לאתקרי ז' יששכר חמור גרם.

חילופי גרסאות

מסורת הזהר

ה ברכתא עליה. ו הדא הוא דאמר ; אמר.

ד) (חבקוק ג) צו כה צ"נ. ה) (זכריה ט) ויחי קפו צ"ב והר חדש מז ט"ב של"ד פ ט"ד שי"ד. ו) (זכריה יד) תרומה מח צ"ת. ז) (בראשית מט) ויצא צד צ"ד.

מוציא שם רע

הסולם

מאמר

עצה"ד טו"ר. ואין הקב"ה נקרא מלך עד שרוכב על הסוס שלו, שהוא כנסת ישראל. דהיינו, המלכות. בסו"ה, לסוטני ברכבי פרעה דמית"ך רעיתי. שהיא כולה טוב. בלי רע כלל. ה) קב"ה כד איהו וכו' : הקב"ה כשהוא מחוץ למקומו, אינו מלך. וכשהוא במקומו, והיה ה' למלך. וכך ישראל נאמר בהם, כל ישראל בני מלכים. וכמו האב, כן הבנים אינם בני מלכים עד שיהוו לארץ ישראל. ואם תאמר, שזה הרוכב על החמור הוא הדיוט. ומשיב, אע"פ שהוא הדיוט כלפי אדונו, למדנו עליו, אל תהיה ברכת הדיוט קלה בעיניך. כי הדיוט זה הוא העבד מטטרון. והוא הרוכב על חמור הזה. ואדם הראשון שלא שמר על הכבוד שנתנו לו, שאכל מעצה"ד, הורידו אותו, שיאכל יחד עם חמורו שהוא בחי' עצה"ד טוב ורע כנ"ל. ואמר להקב"ה אני וחמורי נאכל באבוס אחד (פסחים ק"ח). ויששכר זכה בחמור הזה, להקראות, יששכר חמור גרם. דריינו משום שהכניע תחתיו את חמור הזה, נקרא חמור גרם שהורידו מן גרם המעלות. (כנ"ל ויחי אות תרפ"ה).

הם תבן דאורייתא. דהיינו פסולת, וחומר של תורה הוא חטה, שיש בה מאכל ופסולת. כי חטה היא אותיות ח"ט ה', אשר חט הוא פסולת ה' היא הטוב. שה"ס עץ הדעת טוב ורע. דהיינו כמו שאמרנו ז"ל עץ הדעת חטה היתה (ברכות מ). תבל פירושו שבלים, כי על שבלים, ת"י תובלי, (בראשית מ"א ו').

ד) לית דרכא דמלכא וכו' : אין דרך המלך והמטרוניתא לרכוב על חמור. דהיינו חומר של תורה, שה"ס חטה, ועצה"ד טו"ר, כנ"ל, אלא על סוסים, שה"ס סתרי תורה. ז"ש כי תרכב על סוסיך מרכבותיך ישועה, כי אין מקילים במלכות שתרכב המלכה על חמור, וכל שכן המלך, שאין זה מקום הדיוט, ועבד שהוא מטטרון שנקרא הדיוט ועבד, שדרכו לרכוב על חמור. ומשום זה כתוב במשיח, בשעה שלא יזכו ישראל, עני ורוכב על החמור, עני הוא שם, שהוא סימן לעירובין נדה יבמות, שהם ר"ת ענ"י. ושאר המשנות הם בכלל אלו. שזה רומז, שכל זמן שאינו יודע סתרי תורה אלא בתורה הנגלית, הוא קני בדעת, ורוכב על חמור, שהוא בחי' (דפ"י דף רע"ה ע"ב *) דף רע"ו ע"א

(ו) ורבנן מארי מתניתין, מטרוניתא אתמר ז בה (ח) ומלכותו בכל משלה, בתר דאתלבשא ח ביה אסתר, שליטת אסתר על אחשורוש ואומתיה. ואתמר בהו (ט) והרוג בשונאיהם. ואי תימא דאתיחד עמה. אף על גב דהו בביתא חדא, ח"ו. אלא, כגוונא דיוסף, דאתמר ביה, י ותנח בגדו אצלה, ולא לבושו, אלא בגדו, לישנא (כ) דבוגדים בגדו.

(ז) והכא סתרא רברבא. ובגין דא, אסתר: לישנא דסתראה, (ח) אתה סתר לי, שכינתא אסתירת לה מאחשורוש, ויהיב ליה שידה באתרה, ואתהדרת איהי בדרועיה דמרדכי. ומרדכי דהוה ידע שמא מפרש, כ ושבעין לשון, עבד כל דא בחכמתא. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, דאפילו בלא דא, אית ליה לב"ג: קודם דיתיחד עם אתתיה, למללא עמה, בגין דשמא שידה אתחלפא ח באתתיה.

(ח) ודא באתתא מאילנא דטוב ורע, אבל אם היא משכינתא, לית לה שנוי, הה"ד (ח) אני יי' לא שנית. אני: דא שכינתא. ולית לה דחילו מכל סטרין אחרנין. נ הה"ד, (י) כל הגוים כאין נגדו.

(ט) ובאתרא דשכינתא תמן, כמה סגולות תמן. ח ובגין דאסתר אתלבשת שכינתא בה, חזיא הוה למעבד עמה כמה ט סגולות. כגוונא דשרה, קב"ה נטיר לה, בגין שכינתא דהוה עמה, נטיר לה מפרעה, ואפילו לבושה ותכשיטיה בכלהו שוי קב"ה סגולות, בגין שכינתא. ובגין דא, אתא פרעה

חילופי גרסאות

מסורת הזוהר

(ח) (תהלים קג) משפטים קמ צ"מ. ט (אסתר ט).
 (י) (בראשית לט). כ (ישעיה כד) וילך אות יט.
 (ל) (תהלים לב) וישלח פה צ"ב. מ (מלאכי ג)
 בשלח מט צ"ח. נ (ישעיה מ) בא ל צ"ר.
 ז ביה. ח ל"ג ביה אסתר; באסתר. ט מהבוגדים.
 י לה. כ וע"ב. ל למללא קודם דיתיחד עם אתתיה
 בגין ול"ג למללא עמה. מ באתתא. נ ל"ג הה"ד.
 ס ל"ג מן ובגין עד כגוונא. ע צומות.

מוציא שם רע

הסולם

מאמר

שם המפורש, וע' לשון, עשה כל זה בחכמת. ומשום זה העמידו בעלי המשנה, שאפילו בלי זה, יש לאדם לדבר עם אשתו קודם שמתיחד עמה, משום, אולי נתחלפה אשתו בשדה. (ח) ודא באתתא מאילנא וכו'; וזה הא באשה, שהיא מצד עץ הדעת טוב ורע, נוהג בה חלוף לשדה, אבל אם היא מן השכינה, אין לה שנוי. ז"ש, אני הויה לא שנית. אני זו השכינה, שאין לה פחד מכל הצדדים האחרים, דהיינו הקליפות, ז"ש, כל הגוים כאין נגדו.

(ט) ובאתרא דשכינתא תמן וכו'; ובמקום שהשכינה שם, כמה סגולות שם, וע"כ משום שהשכינה נתלבשה באסתר, היתה ראויה להעשות עמה כמה סגולות. כמו שרה, שהקב"ה שמר אותה, ומשום שהשכינה היתה עמה שמר אותה מפרעה, ואפילו לבושה ותכשיטיה, כולם עשה

(ו) ורבנן מארי מתניתין וכו'; והחכמים בעלי המשנה, אמרו, שהמטרוניתא, שהיא מלכות, נאמר בה, ומלכותו בכל משלה, שהיא מושגת גם על הקליפות, וע"כ אחר שנתלבשה אסתר במלכות, בסו"ה ותלבש אסתר מלכות, שלטה אסתר על אחשורוש ואומתו. ונאמר בהם והרוג בשונאיהם. ואם תאמר שנתיחד עמה אחשורוש, חס ושלום, אע"פ שהיו בבית אחד לא נתיחדה עמו, אלא כמו יוסף, שנאמר בו ותנח בגדו אצלה. שאינו נאמר לבושו, אלא בגדו, שהוא לשון בוגדים בגדו. שהיא בחינת חיצונית שלו, שיש בה אחיזה לקליפה. (ז) והכא סתרא רברבא וכו'; וכאן סתר גדול, ומשום זה אסתר הוא לשון סתר ככתוב, אתה סתר לי. כי השכינה הסתירה מאחשורוש, ונתנה לו שדה במקומה, והיא חזרה לזרועו של מרדכי. ומרדכי שהיה יודע (דפו"י דף רע"ו ע"א)

לסנדלא, מחא ליה עמיה. והכי נמי בכל תכשיטין דילה. בכל תכשיט ותכשיט דהוה נגע ביה, מחי ליה, עד דאתפרש מנה ההוא טמא, ^ז ואחזר לה לבעלה. ^י ואי בתכשיטין דילה כך, כ"ש מאן דנגע בגופא. ואפילו באצבע דילה, לסטרא דיחודא, ^י והזר הקרב יומת. דקב"ה לא יהיב ליה רשו למקרב ^ז גבה, הה"ד ^י אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן.

^{יא} ובגין דא, לא כל ש"ר שקול. מרגלים דאפיקו שום ביש על ארעא דישראל מיתו. מאן דאפיק שום ביש על שכינתא, כל שכן דלקיין בנשמתהון. דאלין דאפיקו שום ביש על ארעא, לקו בגופייהו, ומיתת גרמייהו מיתו. אבל מאן דאפיק שום ביש על שכינתא, נשמתא דלהון לקאה. והאי למאן דידע רזא דא, ועינוי פתחין. אבל מאן דעינוי סתימין, לית ליה עונשא כל כך.

^{יב} ומה דרבנן דמתניתין שויין קמייהו, דאתתא אנוסה מותרת לבעלה. ודאי איסור והיתר דמתניתין לא ממלל אלא ^ק במיליה דב"נ, ואתתא דאיהי מאילנא ^ר דעץ הדעת טוב ורע. אבל אתתא דאיהי מאילנא דחיי, לאו לה דינא כאלין, דההוא דאילנא דחיי, צדיק וטוב לו. ובגיניה אתמר, ^ט לא יאונה לצדיק כל און, ולא לבת זוגו צדקת. ואוליפנא משרה בכיתא דפרעה, דלא הוה ליה רשו למקרב בהדה.

^{יג} ומאן ^ט דאיהו צדיק ורע לו, האי דאיהו מאילנא דטוב ורע,

מסורת הזהר

חילופי גרסאות

^ט (במדבר א) לעיל שופטים אות ח צ"ח. ^ט (ישעיה מב) לעיל אות ב צ"ג. ^ט (משלי יב) תקוני זהר ת"ע ככר. תקונים חרשים קב ט"ב שי"א. ^ז ^פ ל"ג ואחזר לה לבעלה. ^ז גביה. ^ק במיניה. ^ר ל"ג מן דעץ עד דחיי ומוסיף דחיי לאו לה דינא כאלין דאינון מאילנא דעץ הדעת ט"ר. ^ט דאמר.

מאמר

הסולם

מוציא שם רע

מוכה. וזה הוא למי שיודע סוד הזה, של מוציא שם רע על השכינה, ועינוי פתוחות, אבל מי שעינוי סתומות, אין לו עונש כל כך. ^{יב} ומה דרבנן דמתניתין וכו': ומה שחכמי המשנה שמו לפנייהם, שאשה אנוסה מותרת לבעלה. ודאי שאיסור והיתר שבמשנה אינו מדבר אלא בדברי האדם, ואשה, שהיא מאילן עצה"ד טוב ורע. אבל אשה שהיא מעץ החיים אין דין שלה כמו אלו, שמעצה"ד ט"ר, כי אותו שהוא מעץ החיים, הוא צדיק וטוב לו. ועליו נאמר, לא יאונה לצדיק כל און, ולא לבת זוגו הצדקת. ולמדנו זה משרה בכיתא דפרעה, שלא היתה לו רשות לקרב אליה.

^{יג} ומאן דאיהו צדיק וכו': ומי שהוא צדיק ורע לו, דהיינו זה שהוא מעץ הדעת טוב ורע, כיון שרע נמצא עמו, אין צדיק אשר לא יחטא ברע הזה, מאחר שנמצא עמו. רשע וטוב לו, הוא שנתגבר היצר הרע על יצר הטוב שלו, וע"ז אמרו וטוב, לו, שהטוב הוא

עשה הקב"ה סגולות, בשביל השכינה שהיתה עמה, ומשום זה כשבא פרעה לגעת בסנדל שלה, הכה אותו המלאך עם הסנדל, וכן בכל התכשיטים שלה, בכל תכשיט ותכשיט שהיה נוגע בה היה התכשיט מכה אותו. עד שנפרד ממנה אותו הטמא, והחזירה לבעלה.

^י ואי בתכשיטין דילה וכו': ואם בתכשיטים שלה היה כך, כל שכן מי שנגע בגופה, ואפילו באצבעה, לשם צד היחוד, שאז, והזר הקרב יומת. כי הקב"ה לא נתן לו רשות לקרב אליה. ז"ש, אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן.

^{יא} ובגין דא לא וכו': ומשום זה, לא כל הוצאת שם רע שוה. המרגלים שהוציאו שם רע על ארץ ישראל מתו. מי שמוציא שם רע על השכינה, כל שכן שהם מוכים בנשמותיהם, כי אלו שהוציאו שם רע על הארץ לקו בגופיהם, ומיתת עצמם מתו. אבל מי שמוציא שם רע על השכינה, הנשמה שלו ^(דפו"י דף רע"ו ע"א)

דכיון דרע עמיה, צ אין צדיק אשר לא יחטא בהווא רע, בתר דאיהו עמיה. רשע וטוב לו, דאתגבר יצר הרע על יצר טוב, אתמר וטוב לו, טוב איהו תחת רשותיה, ובגין דרע שליט על טוב, רשע איהו, דהווא דאתגבר נטיל שמא. רשע ורע לו, אל אחר סמאל, ורע לו, סם המות דיליה עכרם, ט תמותת רשע רעה. ובגיד, אנוסה לאו איהי, אלא אי אית בה תערובת בההיא נשמתא, דטוב ורע.

יד) ואורייתא ת דאתייהבת, אתברו לוחין דילה, דאינון משולים לבתולים. וקב"ה א הדר יהיב לון לישראל, ב לנטרא לה, אורייתא דבע"פ אתקריאת הלכה למשה מסיני. וחתן דידה, תבר בתולים דילה. ומאן דאפיק שום ביש עלה, דיימא דהא ההיא אורייתא לאו איהי דא, דהא לוחין דילה אתברו. קב"ה יימא ליה, דאיהו אבי הנערה, בת, דאיהו בתיבת בראשית, איהי ברתא דמלכא, קב"ה אמר ופרשו השמלה, ואתפתחת יריעה מסית, ג ויחזון דאתמר ביה, ד פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על * הלוחות הראשונים אשר שברת. טו) מיד קם אליהו, וכל מארי מתיבתא, ובריכו ליה, ואמרו סיני סיני, הכי אתחזייא למשמע מלין דילך ולשתוק, אבל ברשותא דקב"ה ושכינתיה, אנא בעי למללא מלה לגבך, ליקרא דילך. א"ל אימא.

חילופי גרסאות

מסורת הזוהר

צ) (קהלת ז) בשלח סד צ"ע. ד) (תהלים לד). ת דאתבריא. א ל"ג דר. ב ל"ג לנטרא. ג ביה (ר) (שמות לד) יתרו קי צ"י. אתמר ול"ג ויחזון.

מוציא שם רע

הסולם

מאמר

חתן של התורה. והחתן של התורה שיבר הבתולים שלה, שהם לוחות הראשונות, ומי שמוציא שם רע עליה, ויאמר שהתורה היא אינה כראשונה, שהרי הלוחות שלה נשברו, הקב"ה יאמר לו, שהוא אבי הנערה, דהיינו של הבת שהיא מרומזת במלה בראשית, כי בראשית הוא אותיות בת ראשי, לרמז שהתורה היא בת המלך. ואז אמר הקב"ה ופרשו את השמלה, ונפתחת יריעה מן ספר התורה, ויראו שנאמר בה, פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות הראשונים אשר שברת.

טו) מיד קם אליהו וכל ראשי הישיבה וברכו אותו, ואמר אליהו לרעיא מהימנא, סיני סיני, כך היה ראוי לנו. לשמוע דבריך ולשתוק, אבל ברשותו של הקב"ה ושכינתו, אני רוצה לדבר דבר אליך, לכבודך. אמר לו אמור.

פתח

הוא תחת רשותו של הרשע, ומשום שהרע שולט על הטוב הוא רשע, כי מי שנתגבר לוקח השם. אם מתגבר הטוב על הרע נקרא צדיק ורע לו שהרע היא תחת רשותו, ואם הרע מתגבר על הטוב נקרא רשע, וטוב לו, שהטוב תחת רשותו. רשע ורע לו הוא אל אחר, שהוא סמאל, ורע לו, היינו סם המות שלו, שהוא עבודת כו"ם. שכתוב עליו, תמותת רשע רעה. ומשום זה, אשה אנוסה, אינה, אלא אם כן יש בנשמה ההיא עירוב של טוב ורע.

יד) ואורייתא דאתייהבת וכו': והתורה שנתנה, נשברו הלוחות שלה שהם משולים לבתולים. שכמו שהבתולים עדות על ישרה של הבתולה, כך הלוחות שנתנו לעיני כל ישראל היו עדות על כל התורה. והקב"ה חזר ונתנה לישראל לשמרה, והתורה שבעל פה נקראת הלכה למשה מסיני. וע"כ נקרא משה (דפו"י דף רע"ו ע"א *) דף רע"ו ע"ב)

טז) פתח ואמר, רעיא מהימנא, האי כלה דילך, קביה יהב לה לאברהם לגדלא ד לה לגבך, ובגין דאיהו נטיר לה, אתקריאת ברתיה. ההי"ד, בת היתה לו לאברהם ובכל שמה. ובה קיים כל אורייתא כלה, ואפילו עירובי תבשילין. ההי"ד, וישמור משמרתי וגו'. ואיהו הוה לגבה אומן, כגון ט) ויהי אומן את הדסה. וקביה בריך ה ליה בגינה, ההי"ד ר) ויי' ברך את אברהם בכל. וגדיל ו לה מכל מדות טבין, וגמיל לה חסד, וסליק לה בגדולה במדת חסד דאברהם, והוה ביתיה בגינה פתוח לרווחה, למגמל חסד עם כל באי עולם. יז) ובגין דאיהו גמיל חסד עמה, ז כד בנוי דאברהם הוה ממושכנין בכמה חובין במצרים, אמר קביה לך רעיא מהימנא, זיל וגמיל טיבו, למאן דגמיל ליה עמך, דדא כלה דילך, יהיבת לה ה ליה, לגדלא לה במדות טבין, ואיהו גדיל לה בתליסר מכילין דרחמי, דרמיזין בתלת תיבין והי' אנוי והי', דאינון ואי'. דכליל בהון ע"ב שמהן, כמנין חסד. דבהון הוה אתגבר אברהם על ע"ב אומין ובכלה דילך, הוה ליה סגולה בע"ב שמהן, והוה נצח לכל אומה ולישן.

יח) ובגין דא, ב מוליך לימין משה זרוע תפארתו. ובוקע מים, דימא קרעת ליה קדם בנוי, בתריסר קרעין, בחושבן וי', ובזכות א' כ עבדת ימא יבשתא. ובה טובעו מצרים, דלא מהימנין בואי דאיהו אחד. ולומנא דאתי,

מטרת הזכר

חילופי גרסאות

ט) (בראשית כו) ויקרא עא צ"ו. ח) (אסתר ב).
א) (בראשית כד) ב"א כז צ"ס. ב) (ישעיה סג)
ב"א קצו צ"ב.

מאמר

הסולם

מוציא שם רע

חסד, למי שגמל חסד עמך, כי הכלה שלך, שהיא המלכות, נתתי אותה לו, שיגדל אותה במדות טובות, והוא גדל אותה, שהמש"ד לה י"ג מדות הרחמים, הרמוזים בג' מלים, והי' אנוי והי', שהם ראשי תיבות ואן, שכלול בהם ע"ב שמות, כי בתחילת שם ע"ב הוא השם והי', ובאמצעם הוא אנוי, וסמוך לסופם הוא והי' השני. עיי' לעיל (בשלח אות קע"ג) וע"ב הוא כחשבון חסד, שבהם היה מתגבר אברהם על ע"ב אומות, שהם ע' אומות ועשו וישמעאל. ובכלה שלך, דהיינו במלכות, היתה לו סגולה בע"ב שמות, דהיינו לאחר שהמלכות קבלה אותם, והיה מנצח לכל אומה ולשון.

יח) ובגין דא מוליך וכו': ומשום זה, כתוב, מוליך לימין משה זרוע תפארתו, שהיא המלכות, ובוקע מים, שקרעת היים בשביל בנוי ביי"ב קרעים, כחשבון וי', ובזכות הא' שבמילוי וי', הרומזת על הארת הבינה, עשית

טז) פתח ואמר רעיא וכו': פתח ואמר אליהו, רעיא מהימנא, כלה זו שלך, דהיינו המלכות, נתן אותה הקב"ה לאברהם, לגדל אותה בשבילך, ומשום שהוא שמר אותה, היא נקראת בתו, זהו שאמרו, בת היתה לו לאברהם ובכל שמה (כנ"ל ויחי אות רע"ז) ובה קיים כל התורה כולה, ואפילו עירובי תבשילין. ז"ש וישמור משמרתי וגו' והוא היה אליה. אומן. כמו ויהי אומן את הדסה. והקב"ה ברכו בשבילה. ז"ש הי' ברך את אברהם בכל. וגידל אותה בכל מדות טובות וגמל לה חסד, והעלה אותה בגדולה, במדת החסד של אברהם. והיה ביתה, בשבילה, פתוח לרווחה, לגמול חסד עם כל באי עולם.

יז) ובגין דאיהו גמיל וכו': ומשום שהוא גמל חסד עמה, כשבניו של אברהם היו בערבון, בכמה עונות שלהם במצרים, אמר לך הקב"ה, רעיא מהימנא לך והיה גומל (דפוי' דף רע"ו ע"ב)

א כימי צאתך מארץ מצרים ; אראנו נפלאות, יתקיים בישראל זרעא דאברהם. ב ובך יתקיים, מוליך לימין משה ; זרוע תפארתו ובוקע מים דאורייתא קדמהון, למהוי לך שם עולם. ותמן ט תרויח כלה דילך. יט ובגין דבת דא, אתייהבת לישראל, דאיהי הלכה דילך, מסטרא דשמאלא, הלכה למשה מסיני. דהא מסטרא דימינא, ה' הלכה דילך, מסטרא דשמא דאברהם. י' דיצחק, וכלא ה"י מן אלהים. ואנת וא"ו, מלא דילה, שלימות דילה, כוס מלא. בקדמיתא כ"ס י"ה, ולבסוף כוס מלא ברכת י"י. כ) ובגין דאתייהבת לישראל על ידך, דאינון מסטרא דעמודא דאמצעיתא, אית לגלאה אמאי אתייהבת לון דהא ודאי אברהם הא אתמר אמאי אתייהבת ליה. ואנת גמילת חסד עם בנוי, כגוונא דגמיל הוא ע עמך. ליצחק י"ה ב ליה קב"ה ליה ולזרעיה, צ לנטרא לה ק מאילנא דטוב ורע. ועבדו ג לה כמה גדרין, וחתכו לה כמה לבושין, דאינון לבושי דהבא, בכמה פסקות. והו חולקין ומקשין עלייהו על אלין פסקות, לתקנא לה בכמה פרוקין, לקשט לה בכמה ט מיני קשוטין, לשבתות וי"ט, למהוי מקשטא לגבך בזמנא דתיתי לגבה בפורקנא בתרייתא, דאתמר ת בה ד) מ"ה ש"היה ה"וא. א

חילופי גרסאות

מסורת הזהר

ג) (מיכה ז.) שמות מב צ"ל. ד) (קהלת א) שם קין ו בכך יתקיים. נ זרעא דאברהם ול"ג זרוע תפארתו. ט תנוח ; דרווח. ע ל"ג עמך. פ לה. צ לעטרא. ק דאילנא. ר ליה. ש ל"ג מיני. ת ל"ג בה. א בדפו"י כתבו חסר כאן.

מוציא שם רע

הסולם

מאמר

ונקראת כוס מלא. כי בתחלה היתה כפ יח, אשר כפ חסר ו' והשם י"ה, חסר ו"ה. ולבסוף, היא כוס מלא ברכת י"ה ו"ה. שהכוס נתמלא והשם נתמלא. כ) ובגין דאתייהבת לישראל וכו' ; ומשום שהמלכות ניתנה על ידך לישראל, שהם מצד עמוד האמצעי, הכולל ימין ושמאל, יש לגלות למה ניתנה להם. כי ודאי אברהם, הרי למדנו למה ניתנה לו. דהיינו משום שהמטיף לה מדת החסד, כנ"ל, ואתה גמלת חסד עם בניו כמו שהוא גמל חסד עמך (כנ"ל אות י"ז) ונתן אותה הקב"ה ליצחק לו ולזרעו, לשמרה מעץ הדעת טוב ורע, ועשו לה כמה גדרים וחתכו בשבילה כמה לבושים, שהם לבושי זהב, בכמה פסקי דין. והיו חולקים ומקשים על אלו פסקי דין, לתקן אותם בכמה תירוצים, לקשט אותה בכמה קשוטים לשבת ויום טוב. כדי שתהיה מקושטת אליך בשעה שתבא לגאול אותה בגאולה האחרונה. שנאמר בה מה ש"היה ה"וא. (חסר ההמשך).

ובגין

עשית את הים ליבשה. ובה טבעו המצרים, שאינם מאמינים בואו, שהיא ז"א, שהיא בגי' אחר. ולעתיד לבא יתקיים בישראל זרע אברהם כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, ובך יתקיים, מוליך לימין משה זרוע תפארתו ובוקע מים, של תורה מפניהם לעשות לך שם עולם. ושם תרויח הכלה שלך.

יט) ובגין דבת דא וכו' ; ומשום שבת זו, דהיינו המלכות, נתנה לישראל, שהיא הלכה שלך, מצד השמאל, דהיינו הלכה למשה מסיני, כי הלכה היא אותיות הכלה, כי מצד ימין, הלכה שלך היא אות ה' דהיינו ה' שמצד השם אברהם, והיא י' מצד השם יצחק. והכל היא ה"י מן השם אלהים. כלומר שהם המוחין דאלקים שהם רק ו"ק. אמנם בלעדי ה"י אלו, המלכות נקראת אלם. להיותה לגמרי בלי מוחין. ואתה ואו, כי משה הוא בחינת ז"א שהוא ואו. וזהו המילוי של המלכות ושלמות שלה, דהיינו שהוא"ו משלימה במוחין דג"ר.

(דפו"י דף רע"ו ע"ב)

(כא) ובגין דאינון גרמו לך, ועבידו עמך טבין, אנת סבילת בגינייהו כמה מכתשין, בגין דלא יתקטיל משיח בן יוסף, דאתמר ביה ה' ופני שור מהשמאל, מזרעא דיוסף, דאתמר ביה ה' בכור שורו הדר לו. ובגין דלא יתחלל הוא וזרעיה בין עכו"ם, ב בחוביה דירבעם דעבד ע"ז, הוה הוא לאתחללא בעכו"ם ג הוא וזרעיה, בגין דירבעם בן נבט מזרעיה איהו, בגיניה אתמר ו בך, ה' והוא מחולל מפשעינו וגו', ובחבורתו נרפא לנו.

(כב) וישראל בגין דאינון כלילן ימינא ושמאלא, ה' תמן הי' ו דילך בשלימו ז הוה, אית לך לאתיחדא עמה בינייהו. ובגין דאתמר בך, כי הוציא שם רע על בתולת ישראל, אתמר בך ולו תהיה לאשה, לא יוכל לשלחה כל ימיו, בגלותא לא יכיל למפרש ליה מנה כל יומיו.

(כג) ואיך הוא שם רע דאפיקת עלה. ה' אלא בתר דאתייהיבת איהו לישראל, כל מאן דאפיק שום ביש על ישראל, כאילו אפיק עלה. ושום ביש ה' הוה, דאמרת לקב"ה, ה' למה יי יחרה אפך בעמך. וקב"ה אמר, וכי אנת אפיק שום ביש על ישראל דעבדו ית עגל, לך רד כי שחת עמך. ערב רב ודאי, דאנת גיירת לון עבדו ית עגלא. ובגין דא כי הוציא שם רע על בתולת ישראל ולו תהיה לאשה.

(כד) קם רעיא מהימנא, נשיק ליה באנפוי, ועל עינוי ובריך ליה, ואמר ליה, תהא מברך מפומא דקב"ה ושכינתיה, בכל מדה ומדה דיליה,

מסורת הזהר

חילופי גרסאות

ה' (יחזקאל א) ב"א פה צ"א. ה' (דברים לג) ויקרא עב צ"י. ז' (ישעיה ג) ויקהל קטו צ"כ. ח' (שמות לב) ויקרא עט צ"מ. ב' דת:בניה. ג' וזרעיה הוא. ד' ל"ג בך. ה' דתמן. ו' ל"ג דילך בשלימו; דילך ול"ג בשלימו. ז' הוא. ח' ל"ג אלא. ט' ל"ג הוה; הוא.

מאמר

הסולם

מוציא שם רע

על בתולת ישראל, נאמר בך, ולו תהיה לאשה, לא יוכל לשלחה כל ימיו, דהיינו כשהיא בגלות אינו יכול לפרוש ממנה כל ימיו.

(כג) ואיך הוא שם רע וכו': ואיפה הוא השם רע שהוצאת עליה. אלא אחר שהמלכות ניתנה לישראל, כל מי שמוציא שם רע על ישראל הוא כמוציא שם רע על המלכות והשם רע היה, במה שאמרת להקב"ה, למה ה' יחרה אפך בעמך, דהיינו ישראל. והקב"ה אמר, וכי אתה הוצאת שם רע על ישראל שעשו את העגל, לך רד כי שחת עמך, דהיינו העם שלך, שהם הערב רב. ודאי, שאתה גיירת אותם, הם עשו את העגל. ומשום זה, כי הוציא שם רע על בתולת ישראל. וע"כ, ולו תהיה לאשה. כנ"ל.

(כד) קם רעיא מהימנא וכו': קם רע"מ ונשק לו, לאליהו, בפניו ועל עינוי. וברך אותו, ואמר

(כא) ובגין דאינון גרמו וכו': ומשום שהם, גרמו לך, ועשו לך טובות, אתה סבלת בשבילם כמה צרות, כדי שלא יהרג משיח בן יוסף, שנאמר בו ופני שור מהשמאל, שהוא מזרע יוסף, שנאמר בו בכור שורו הדר לו. וכדי שלא יתחלל הוא וזרעו בין העכו"ם, שמחמת חטאו של ירבעם שעבד עבודה זרה, היה לו להתהלל בעכו"ם הוא וזרעו, משום שירבעם בן נבט מזרעו של יוסף הוא. ובשבילו נאמר בך, והוא מחולל מפשעינו וגו'. ובחבורתו נרפא לנו.

(כב) וישראל בגין דאינון וכו': וישראל משום שהם כלולים ימין ושמאל, להיותם מקו אמצעי, שם ה' י' שלך, שהם ימין ושמאל של המוחין דמלכות (כנ"ל אות י"ט) הן בשלמות, יש לך להתיחד עמה, עם המלכות ביניהם. ומשום שנאמר בך, כי הוציא שם רע (דפו"י דף רע"ו ע"ב)

ובעשר ספירן דיליה, ובכל שמהן דיליה, ובכל מארי מתיבתאן, ובכל מלאכין. וענו כלהו ואמרו אמן. וקב"ה ושכינתיה הודו בברכתיה. אליהו, קום אפתח פומך בפקודין עמי, דאנת הוא עוזר דילי, מכל * סטרא, דהא עלך אתמר בקדמיתא, ^(ט) פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, בן אהרן ודאי, בן אח דילי הוא, ואח לצרה יולד. ^כ

(כה) כי ימצא איש נערה בתולה אשר לא אורשה וגו'. פקודא דא, לדון במפתח חמשים כסף. הה"ד, כי ימצא איש נערה בתולה אשר לא אורשה. אלין ישראל, מסטרא דשכינתא אתקריאו בת. ותפשה ושכב עמה ונמצאו ונתן לאבי הנערה חמשים כסף ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו. רבנן וכל מארי מתיבתא, איש: אלין ישראל, מסטרא דקב"ה. ותפשה, בקשורא דתפלין. ותפשה, בכנפי מצוה. אשר לא אורשה, בת יחידה, דא נשמה. ושכב עמה, בצלותא דשכיבא, בהשכיבנו. ונתן לאבי הנערה חמשים כסף, כ"ה כ"ה אתוון דיחודא.

(כו) קום רעיא מהימנא, דודאי מאן דאשתדל בהלכה שלא לשמה, ורווח הלכה, ודאי בתפישא ^מ איהי לגביה. ועם כל דא אוקמוה, לעולם יעסוק אדם בתורה אפילו שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה. והאי הלכה מסטרא דנער טוב, דאתפרש מאילנא דטוב ורע, דאיהו איסור והיתר, טומאה

חלופי גרסאות

י וכל מלאכין ענו. כ בדפו"י כתבו נשא קכ"ד א פקודא לדון בדיני סוטה. ל ל"ג דא. מ איהו לגבה.

מסורת הזהר

(ט) (במדבר כח) צו יא צ"ס.

כי ימצא איש נערה בתולה

הסולם

מאמר

אלו הם ישראל מצד הקב"ה שנקרא איש. ותפשה, בקשר של תפלין, ותפשה, בכנפי מצוה. אשר לא אורשה, היינו בת יחידה שהיא הנשמה, שע"י קשר של תפלין וציצית תופסים ישראל את הנשמה שלהם. ושכב עמה, היינו בתפלת השכיבה, דהיינו בהשכיבנו. ונתן לאבי הנערה חמשים כסף היינו כ"ה אותיות שביחוד דשמע, וכ"ה אותיות שביחוד בשכמל"ו.

(כו) קום רעיא מהימנא וכו': קום רע"מ, כי ודאי מי שעוסק בהלכה, שחיא המלכות, שלא לשמה, והרויח ההלכה. ודאי בתפישא היא אצלו. דהיינו שלא לרצון. ועם כל זה העמידו, לעולם יעסוק אדם בתורה אפילו שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה. והלכה זו, היא מצד הנער הטוב, שהוא מטטרון, שנפרש מאילן טוב ורע, שהוא איסור והיתר, טומאה וטהרה, כשר ופסול. ועל שם הנער מטטרון, נקראת המלכות נערה, שעתיד להתקיים

ואמר לו, תהיה מבורך מפי הקב"ה ושכינתו, בכל מדה ומדה שלו, ובעשר ספירות שלו, ובכל השמות שלו, ובכל ראשי הישיבות. ובכל המלאכים. וענו כולם ואמרו אמן. והקב"ה ושכינתו הודו בברכתו. אליהו, קום פתח פיך במצוות עמי, כי אתה הוא עוזר שלי מכל צד, כי עליך נאמר בתחילה, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, כי פנחס הוא אליהו, בן אהרן ודאי, בן אח שלי, הוא שנאמר, ואח לצרה יולד.

מאמר כי ימצא איש נערה בתולה (כה) כי ימצא איש נערה וגו': מצוה זו היא, לדון במפתח חמשים כסף. ז"ש, כי ימצא איש נערה בתולה אשר לא אורשה, אלו הם ישראל, שמצד השכינה הם נקראים בת. ותפשה ושכב עמה ונמצאו ונתן לאבי הנערה חמשים כסף ולו תהיה לאשה, לא יוכל לשלחה כל ימיו. רבנן וכל בעלי הישיבה אמרו, איש, (דפו"י דף רע"ו ע"ב *) דף רע"ז ע"א

וטהרה, כשר ופסול. ועל שם נער, אתקריאת איהי נערה. דעתיד לקיים בה, וינערו רשעים ממנה, דאינון איסור טמא ופסול, סמאל ומשרייתיה. (ז) ד"א כי ימצא איש נערה בתולה, אלין ישראל, דכתיב (ז) כי נער ישראל ואוהבהו, נער מסטר דמטטרוין. ואין איש אלא קב"ה, שנאמר (ז) י"י איש מלחמה. כי ימצא איש נערה בתולה, בתולת ישראל, נ דאתמר בה (ט) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל. (ט) הנה אנכי מפתיה והולכתיה המדבר, ולבתר אפתח לון חמשין תרעין (ט) דחירו, (ט) דאינון חמשין תרעין דרחמי, מסטרא דאברהם אבוהון. והאי איהו ונתן לאבי הנערה חמשים כסף, וכסף מדרגא דחסד, דרגא דאברהם.

(כח) דבמפקנו דמצרים, חמשין תרעין (ט) דחירו (ז) אפתח לון, מסטרא דדינא דשמאלא, דאיהו אדני, דתמן (ט) דן אנכי. קדם דינא דן אנכי, ולבתר נפקו. אבל בפורקנא בתרייתא, (ט) וברחמים גדולים, מסטרא דאברהם, וגדולה דרגא דאברהם, (ט) דבינה, תמן איהי יד הגדולה, תמן איהי נ' כסף. ולבתר לא יוכל שלחה (ט) בגלותא כל ימיו, בגין דלו תהיה לאשה, כמה דאתמר (ט) וארשתיך לי לעולם. וקרא אחרינא, (ז) כי בוועליך עושיך י"י צבאות שמו. (ט) לא יאמר לך עוד עזובה. דאע"ג דשכינתא איהי בגלותא, קב"ה לא זו מנה. (כט) פקודא בתר דא, לישא אנוסתו. דודאי אנוסה אית מתרין סטריין,

חילופי גרסאות

מסורת הוהר

(י) (איוב לח) וישב יו צ"ג. (כ) (הושע יא) שמות נט צ"ה. (ז) (שמות טו) נח ז צ"ד. (מ) (עמוס ה) ויהי קפו צ"ה. (ו) (הושע ב) פנחס תשר צ"ד. (ט) (ישעיה נד) משפטים ככב צ"ל (בראשית טו). (ט) (ישעיה נד) תצוה מח צ"ר. (ק) (שם סב) וירא קיו צ"ו. כת צ"ר. (ז) (ישעיה נד) תצוה מח צ"ר. (ק) (שם סב) וירא קיו צ"ו.

כי ימצא איש נערה בתולה

הסולם

מאמר

הדין, שהוא שמאל, שהוא אדני, דהיינו המלכות מצד השמאל, ששם דן אנכי, כי באדני יש אותיות דין, שמקודם דן אנכי דין, ואח"כ יצא. אבל בגאולה האחרונה, נאמר, וברחמים גדולים אקבצן שהוא מצד אברהם, וגדולה, שיהא חסד, היא מדרגת אברהם, כי בינה, שם היא נקרא יד הגדולה, ושם הוא חמשים כסף, דהיינו חמשים שערי בינה. ואח"כ לא יוכל לשלחה, בגלות כל ימיו, משום כי לו תהיה לאשה. כמו שנאמר, וארשתיך לי לעולם. ומקרא אחר, כי בוועליך עושיך ה' צבאות שמו. לא יאמר לך עוד עזובה. כי אע"פ שהשכינה היא בגלות, הקב"ה אינו זו ממנה.

מאמר ולו תהיה לאשה

(כט) פקודא בתר דא וכו': תמצוה שלאחר זו, היא לישא אנוסתו. כי ודאי יש אנוסה מב' צדדים, כי יש שהיא אנוסה מחמת אהבתו

להתקיים בה וינערו רשעים ממנה, שהם איסור טמא ופסול, סמאל והמחנות שלו. (כז) ד"א כי ימצא וגו': פירוש אחר. כי ימצא איש נערה בתולה, אלו הם ישראל, שכתוב כי נער ישראל ואוהבהו. והם נקראים נער מצד מטטרוין דהיינו שנשמותיהם מבריאה, ששם מטטרוין. ואין איש אלא הקב"ה. שנאמר ה' איש מלחמה. כי ימצא איש נערה בתולה, היינו בתולת ישראל, שנאמר בה נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל. ואיש, היינו הקב"ה שפיתח אותה, שכתוב, הנה אנכי מפתיה והולכתיה המדבר. ואח"כ פתח להם, חמשים שערי חירות, שהם חמשים שערי רחמים מצד אברהם אביהם, שהוא חסד. וזה הוא ונתן לאבי הנערה חמשים כסף. וכסף הוא ממדרגת חסד, שהוא מדרגת אברהם.

(כח) דבמפקנו דמצרים וכו': כי ביציאת מצרים, נפתח להם חמשים שערי חירות מצד (דפו"י דף רע"ז ע"א)

אנוסה ׀ ברחימו דיליה לגבה, ואיהי לא רחימת ליה. ואית אנוסה דרחימת אמ איהי ליה, ודחילת לאודווגא עמיה בלא קדושין וברכה, ואיהי לא בעאת אמ היא הדיוטא לגביה, ולו תהיה לאשה.

ל) בסתרי תורה, אית לן להמשיל משל, נשמתא אית דאיהי מטרוניתא. ונשמתא אית, דאיהי אמה. ת כגון ׀ וכי ימכור איש את בתו לאמה. ונשמתא אית, דאיהי שפחה הדיוטא, דב"ג, אופ הכי. אית דאיהו עבד שפחה לגבי נשמתא. ולזמנין נשמתא אזלא ברזא דגלגולא, הה"ד, ׀ ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה, ויצר הרע רדיף אבתרהא, ׀ לאעלא בגופא, דאיהו שפחה לגבי יצר הרע. ׀ איהו שד יהודי. ונשמתא ג ׀, אמה העבריה. ובה ההוא שד, אתהדר שדי, דנטיר לה ׀ לההיא נשמתא, ותב בה בתיובתא, ומברך בה לקב"ה בכל יומא בברוך. ומקדש בה לקב"ה, בקק"ק. ומיחד עמה לקב"ה, בק"ש.

לא) מה דהוה איהו שד, אתהדר מלאך דידיה מטטרון, ׀ ואתהדר שדי דהכי סליק במטטרון, בחושבן ׀ שדי. ומיד יתקיים ביה, ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו. ואי לא חזר בתיובתא, איהי לגביה משתעבדא בחובין דעבדת, ויתקיים ׀ ביה ׀ האשה וילדיה תהיה לאדוניה. ואתמר בההוא שד בעל חוביה, והוא יצא בגפו. והאי שד, איהו כמטה דמשה, דאתהפך ממטה לנחש, ומנחש למטה, הכי האי שד, אתהפך משד למלאך, וממלאך לשד, כפום עובדוי ׀ דבר נש.

חילופי גרסאות

מסורת הוהר

ר) (שמות כא) משפטים ד צ"ט תקונים חדשים קב ט"ב ש"ד קיז ט"א ש"כ שכ"ד. ׀ (בראשית ח) תקוני זחר בהקדמה א. ת"ו כב : תכ"א נד : ת"ע קלו : זחר חדש כא ט"א ש"ה כג ט"ג ש"כ שכ"ד לג ט"א ש"י. ת) (שמות כא) משפטים ע צ"ט. ׀ ברחמי. ת ל"ג כגון. א לאעלה. ב מוסיף דיצר הרע איהו. ג עשרה. ד בההיא. ה מוסיף רוחא מגיה ואתהדר. ו ל"ג שדי. ז בה. ח כ"ג הרמ"ק ; מוסיף דב"ג ומהכא אשתמודע [יוסף] שא אמאי אתקרי [הכי] ; אקרי הכי.

ולו תהיה לאשה

הסולם

מאמר

והיצר הרע רודף אחריה ליכנס בגוף הוה. שהוא שפחה אל יצר הרע. כלומר כח העונות שמגלגול הראשון שיש בגוף הזה נבחן שהוא שפחה אל יצה"ר. והוא שד יהודי. הכפוף ליצר הרע, והנשמה היא ׀ הנקראת אמה העבריה, להיותה מעולם הבריאה, ובה שד הזה, דהיינו כח העונות של גלגול ראשון, מתהפך להיות שדי, מחמת ששמר הנשמה וחזר על ידה בתשובה, ומברך עמה להקב"ה בכל יום, בברוך. ומקדש עמה להקב"ה. בקדוש קדוש קדוש. ומיחד עמה להקב"ה. בקריאת שמע.

ל) בסתרי תורה אית וכו' : בסתרי תורה, יש לנו להמשיל משל. יש נשמה שהיא מטרוניתא, דהיינו שנמשכת ממלכות דאצילות. ויש נשמה שהיא אמה, דהיינו שנמשכת מעולם הבריאה. כמו, וכי ימכור איש את בתו לאמה. ויש נשמה שהיא שפחה הדיוטא. דהיינו שהיא מעולם עשיה, וגם האדם הוא כן. יש אדם שהוא עבד שפחה אל הנשמה, ולפעמים הוא שהנשמה הולכת בסוד הגלגול, מחמת שהאדם חטא עמה בגלגול הקודם, אז, ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה, שהנשמה אינה מוצאת בו מנוח, מחמת העונות שבגלגול הקודם.

לא) מה דהוה איהו וכו' : ואחר שעושה כל זה, מה שהוא היה שד, שהוא מויק, דהיינו כח העונות שבגוף, חזר להיות מלאך שלו, מבחינת מטטרון, וחזר להיות שדי כי כך עולה מטטרון בחשבון שדי. ומיד יתקיים בו על

(לב) וע"ש שדים דאתו מהאי, אוקמוה מארי מתניתין, דאית מנהון כמלאכי השרת, ואינון תלמידי חכמים. ׀ דידעין מאי דהוה, ומה דעתיד למהוי. ואינון בדיוקנייהו בארעא, אינון מארי פילוסופיא, אצטגניני ישראל, דידעין מאי דהוה, ומאי דעתיד למהוי, מאותות דחמה וסיהרא, לקותא דלהון, וכל ככב ומזל, ומה. אחזי בעלמא.

(לג) ואית מנהון * כבהמה, פרין ורבין כבהמה, דיוקנא דלהון לתתא אינון עמי הארץ, ואוקמוה מארי מתניתין, דאינון שקץ, ובנותיהון שרץ. ועל בנותיהון נאמר, * ארור שוכב עם כל בהמה. ואינון שונאים לת"ח מארי משנה, דאינון מלאכי השרת ממש. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, על ב"נ אי יהא * כמלאך יי, צבאות תורה יבקשו מפיהו, ואי לאו לא * יבקשו תורה מפיהו.

(לד) ואית אחרנין מארי סתרי תורה, * מארי מדות, דאינון ירתין נשמתין מסטרא דמלכותא קדישא, דאיהו כלילא מעשר ספירן. דמאן דירית לה, וזכי לה, זכי לעשר ספירן בלא פרודא, עשר ולא תשע, דאי הוו ירתין למלכותא יחידאה, הוו תשע בפרודא מנה, בגין דלית תמן פרודא, אמר בעל ספר יצירה עשר ולא תשע.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(א) (דברים כז) ב"א רמ צ"ב. ב) (מלאכי א) נשא ט וידעין. י אחדי. כ ל"ג יבקשו תורה מפיהו. רג צ"ק. ז ל"ג מארי מדות.

מאמר

הסולם

ולו תהיה לאשה

מהם משדים, כבהמה, שהם פרים ורבים כבהמה. הצורה שלהם למטה בארץ. הם עמי הארץ, והעמידו בעלי המשנה שהם שקץ ובנותיהם שרץ, ועל בנותיהם נאמר ארור שוכב עם כל בהמה, והם שונאים תלמידי חכמים בעלי משנה, שהם מלאכי השרת ממש. ומשום זה העמידו בעלי המשנה על האדם, אם יהיה כמלאך ה' צבאות יבקשו תורה מפיהו, ואם לא, לא יבקשו תורה מפיהו. כי ת"ח הם כמלאכי השרת ממש.

מאמר עשר ולא תשע

(לד) ואית אחרנין מארי וכו': ויש אחרים בעלי סתרי תורה, בעלי מדות, שהם יורשים נשמות מצד המלכות הקדושה דאצילות, שהיא כלולה מעשר ספירות, ומי שירוש אותה, וזוכה אליה, זוכה לעשר ספירות בלי פרוד, עשר ולא תשע, כי אם היו יורשים המלכות בלבדה היו נמצאים ט' הספירות בפרוד ממנה, ומשום שאין שם, באצילות, פרוד, אמר בעל ספר יצירה, עשר ולא תשע, דהיינו, שלעולם אינן נמצאות ט"ס עליונות בפרוד ממנה.

ואי

על הנשמה, ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו. ואם אינו חוזר בתשובה, הנשמה משועבדת אצלו בעונות שעשה, ויתקיים בו, האשה וילדיה תהיה לאדוניה, דהיינו שהנשמה תצא ממנו לשורשה, ונאמר באותו שד שהוא בעל חובו, דהיינו כח העונות שבגוף מגלגול הקודם, והוא יצא בגפו. דהיינו שיצא בלי תקון. ושד הזה הוא כמטה משה שנתהפך ממטה לנחש ומנחש למטה. כך שד הזה מתהפך משד למלאך וממלאך לשד, כפי מעשיו של האדם.

(לב) וע"ש שדים דאתו וכו': ועל שם השדים הבאים מזה, דהיינו משד הנהפך למלאך כנ"ל. העמידו בעלי המשנה, שיש מהם כמלאכי השרת, שהם תלמידי חכמים היודעים מה שהיה ומה שעתידי להיות. והם בצורתם בארץ למטה, שהם בעלי הפילוסופיא, אצטגניני ישראל, היודעים מה שהיה ומה שעתידי להיות, על פי האותות של החמה והלבנה והליקוי שלהם, וכל ככב ומזל, יודעים, מה שמראה בעולם.

(לג) ואית מנהון כבהמה וכו': ויש (דפו"י דף רע"ז ע"א * דף רע"ז ע"ב)

לה) ואי תימא דסליקת לעילא מעשר. שמא מפרש יו"ד היא ואי היא, ה הא עשר, יו"ד דמתייחד בה, ולא סליק לעילא מעשר. ובגין דא י, ולא י"א. אבל מאן דמחבר יו"ד, דאיהי אות ברית, נ בשפחה. ומטרוניתא כלילא מי, בשד דע"ז סמאל אתדן בגיהנם.

לו) דמאן דירית ברתא דמלכא מלכות, לא זכי לה, אלא ברא דמלכא, דאתקרי ג בני בכורי ישראל, ס דמסטרא דא אתקריאו ישראל בנין לקביה, הה"ד ט בנים אתם ליי אלהיכם, ומלכות דא דאצילות.

לז) ואית לקבלה מלכות דבריא, ואיהי מלכות למלאכים דבריא. ואיהי נערה דמטרוניתא, משמשא ט דילה, ואיהי דיוקנא דגבירתא דילה, כלולה מי. האי בחובין דישאל, יכילת לאתחללא בין אומין דעלמא. אבל מלכות דאצילות דקביה, עלה אתמר ה אני יי הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים, לא יהיב ט לה למאן דמחלל שבתות וימים טובים, אלא למאן דאיהו ברא דמלכא, ז ונטיר אורייתא ק ופקודין, ר בדחילו ורחימו דמאריה, ולא על מנת לקבל פרס, אלא כבן דאיהו מחויב למעבד צווייה דאבוי, דעליה אתמר ח כבד את אביך ואת אמך. את אביך: דא קביה. ואת אמך: דא שכינתא. ועם כל דא, מאן דמחלל נערה דמלכא, אתחשיב ליה כאלו מחלל מטרוניתא דילה.

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ג) (שמות ד) לך קמד צ"ד. ד) (דברים יד) לך נג צ"ב. ה) (ישעיה מב) לעיל אות ב צ"ג. ו) (שמות כ) יתרו עז צ"ו.

מ ל"ג הא; נ ל"ג הא עשר; ע עשר ול"ג יו"ד. נ שפחה דמטרוניתא. ס מסטרא. ט דילה. פ ל"ג לה. צ וקיים. ק ל"ג ופקודין. ר ברחימו ודחילו.

עשר ולא תשע

הסולם

מאמר

לז) ואית לקבלה מלכות וכו': ויש כנגדה, מלכות דבריא, והיא מלכות למלאכים שבבריא, והיא נערה של המלכות דאצילות, ומשמשא שלה, והיא בצורת גבירתא דאצילות כלולה מיוד ספירות, מלכות זו, דבריא, מחמת עונות ישראל יכולה להתחלל בין אומות העולם. אבל מלכות דאצילות, של הקביה, נאמר עליה, אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים, שאינו נותן אותה למי שמחלל שבתות וימים טובים, אלא למי שהוא בן מלך, ושומר תורה ומצות באהבה ויראת אדונו, ולא על מנת לקבל שכר, אלא כבן שהוא מחויב לעשות ציווי של אביו, שעליו נאמר, כבד את אביך ואת אמך. את אביך, זה הקביה, ואת אמך זו היא השכינה. ועם כל זה, מי שמחלל הנערה של המלך, שהיא מלכות דבריא, נחשב לו כאלו היה מחלל המלכה שלו.

לה) ואי תימא דסליקת וכו': ואם תאמר, שהמלכות עולה למעלה מעשר ושם היא לבדה, ומשיב, השם המפורש יוד הא ואו הא, שיש בו עשר אותיות, הוא עשר ספירות דז"א, והיוד, ספירות, שהן ז"א מתייחד בה, במלכות, ואינה עולה למעלה מעשר דז"א, שאינה נפרדת ממנו. ומשום זה אומר ספר היצירה, יוד ולא י"א. אבל מי שמחבר י' שהוא אות ברית, שהוא יסוד, בשפחה, או שמחבר המטרוניתא, שהיא מלכות, הכלולה מיוד, בשד דעבודה זרה שהוא סמאל, נידון בגיהנם.

לו) דמאן דירית ברתא וכו': כי מי שירש את בת המלך, שהיא מלכות, אינו זוכה בה אלא אם כן שהוא בן מלך, שנקרא בני בכורי ישראל שמצד זה, נקראים ישראל בנים אל הקביה. ז"ש, בנים אתם לה' אלקיכם. וזו היא מלכות דאצילות.

לח) ורבנן, כל שדין לאו אינון שקולין, ולא כל עבדין דשכינתא, דכתיב **ש** ביה, **ז** ומלכותו בכל משלה. אית לה כמה נערות **ח** עבריות, ושפחות עבריות. ואית לה עבדים ושפחות נכריות, בגין דלא ישתכח מלכותא אחרא בעלמא, בזמנא דאיהי שלטא.

לט) ואלין שפחות נכריות, **א** מסטרא דסם המות, נוקבא דסמאל. **ב** דשפחה הות למטרוניתא. נוקבא **ג** וסמאל אל אחר, עבד הוה ליה לקב"ה, לבתר דעבידו גרמייהו אלוהות, **ד** וקב"ה עתיד לאעבר לון מעלמא, ולממחי לון. **מ** **ה** ואי תימרון, אי בני נשא עבדין לון אלוהות, ולא ברעותי דלהון, אמאי אתענשו. אלא כד הוה דור המבול ודור הפלגה ידעי בהון, והוה **ו** מקטריין לון, וסגדין לון, ובההוא חילא דהוה **ז** מקטריין לון, וסגדין לון, הוה נחתי לגבייהו, ועבדי רעותייהו, וממללן בהון באינון צולמין, הא אתעבידו אלוהות ועבודת כו"ם. בגין דא, קב"ה עתיד לאעברא לון, וימחי לון מעלמא, צולמין דלהון דהוה פלחין בהון, ואשתאבו מנהון רוחין וצולמין.

מא) וכד אית בעלמא ערב רב, נחתין לאתגשמא בהון, וקב"ה יעבר לון מן עלמא, הה"ד **ח** ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. **ח** ואי תימרון, בזמנא דגלותא בתראה, לית עכו"ם, בגין דלא ידעין בני עלמא בהון. ואינון דידיעין בערב רב תמן, אשתכח לון דמכעיסין לקב"ה ושכינתיה, וישראל בינייהו, וערב רב מצליחין בהון, לקיים מאי דכתיב **ט** ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו.

מסורת הזהר

חילופי גרסאות

ז) (תהלים קג) לעיל אות ו צ"ח. ח) (זכריה יג) א ב"ב ר צ"ו. ט) (דברים י) ב"א ר צ"א.
 ש ביה. ת ל"ג מן עבריות עד נכריות מסטרא באות ל"ט.
 א ל"ג מסטרא. ב שפחה. ג דסמאל. ד קב"ה.
 ה ואין תימרון אין. ו מקטריין. ז מקטריין. ח ואין.

מאמר

הסולם

ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ

לח) ורבנן, כל שדין וכו': ורבנן, שמעון. אין כל השדים שוים, ולא כל עבדי השכינה שוים. כי כתוב בה בהשכינה, ומלכותו בכל משלה. יש לה כמה נערות עבריות, שהן מלכיות דבריאה, ושפחות עבריות שהן מלכיות דעשיה, ויש לה עבדים ושפחות נכריות של הסטרא אחרא, שמשמשים אותה, כדי שלא תמצא מלכות אחרת בעולם, בזמן שהיא שולטת, וע"כ גם הס"א כפוף לה אז ועושה רצונה.
 מאמר ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ
 לט) ואלין שפחות נכריות וכו': ואלו שפחות נכריות מצד סם המות, שהן כנגד השכינה, שהן נוקבא של סמאל, אשר השפחה היתה למטרוניתא, דהיינו שפחה יורשת את גבירתה, וסמאל והנוקבא שלו שהוא אל אחר, עבדים היו אל הקב"ה ולאחר כך, עשו עצמם
 (דפו"י דף רע"ז ע"ב)

אלהות. והקב"ה עתיד להעביר אותם מן העולם ולמחות אותם.
 מ) ואי תמרון אי בני וכו': ואם תאמרו, אם בני אדם עושים אותם אלוהות, ולא מרצון עצמם, למה נענשו להעבירם מן העולם. ומשיב, אלא כשהיו דור המבול ודור הפלגה יודעים בהם, והיו מקטירים להם ומשתחווים להם, ובכח ההוא שהיו מקטירים להם ומשתחווים להם, היו יורדים אליהם ועשו רצונם, והיו מדברים באלו הצורות, שעשו, הרי נעשו אלוהות ועבודת כו"ם, ומשום זה עמד הקב"ה להעביר אותם ולמחות אותם מן העולם, דהיינו הצלמים שלהם שהיו עבדו אליהם, וקלטו מהם רוחות וצלמים.
 מא) וכד אית בעלמא וכו': וכשיש ערב רב בעולם, יורדים סמאל ונוקבא באלו הצלמים

(מב) קמו כלהו תנאין ואמוראין וברוכו לרעיא מהימנא, ואמרו ליה סיני סיני, מאן יכיל למללא קדמך, דאנת בדיוקנא דמארך, דבזמנא דמליל בטורא דסיני, כל חיון דמלאכין, וחיון דכרסייא, ועלאין ותתאין, ^ט שתקו, ולא אשתכח דבור אחרא אלא דיליה. ובגין דאת בריה בדיוקנא דיליה, צריך למשמע כלהו מארי מתיבתא מלין מפומך, אל תתן שתיקה למלוך. ^כ

(מג) כי יקח איש אשה חדשה לא יצא בצבא וגו'. ושמח את אשתו אשר לקח. פקודא דא, חתן למחדי באתתיה שתא חד, דכתיב נקי יהיה לביתו שוה אחת. ואינון י"ב ירחין אינון ^ז מדילה. דהא שנה איהי כלה, ולית כלה בר ב"ב ירחין, דכתיב ^ח עומד על שנים עשר בקר. והואיל ולית תקונא דכלה, בר ב"ב, אצטריך חתן למחדי לה, ולביתה, לה ולתקונהא, כגוונא דלעילא. וע"ד יעקב כתיב ביה, ^ט ויקח מאבני המקום. אבני המקום י"ב הוו, ימאן דחדי לכלה, חדי לעולימתהא, * ועולימתן י"ב הוו. וכלא איהו רזא דשנה. בגין כך אצטריך לחתן למחדי באתתיה שנה אחת.

(מד) והא אוקימנא, דחדוה דא, לאו דיליה היא, אלא דילה. דכתיב ושמח את אשתו. וישמח את אשתו לא כתיב, אלא ושמח, יחדי לכלה. כגוונא

חילופי גרסאות

מסורת הוהר

(י) (מ"א ז) ויחי רמא צ"ג. כ) (בראשית כח) ויצא ^ט ל"ג שתקו. י' אשכחו. כ' בדפו"י כתבו קע"ח ב' ה צ"א. כל פטר רחם. ז' מדיליה.

ושמח את אשתו

הסולם

מאמר

אחת, שכתוב, נקי יהיה לביתו שנה אחת, שאלו י"ב חדשים הם שלה. כי השנה היא כלה. דהיינו המלכות שנקראת שנה, ואין כלה זולת ב"ב חדשים, שכתוב ויעש את היס וגו'. עומד על שנים עשר בקר. כי היס היא המלכות, י"ב בקר, ה"ס ד' ספירות חו"ב תו"מ שבכל אחת ג' קוין. שה"ס י"ב בכל מקום. ומתוך שאין תקון הכלה, חוץ מ"ב, ע"כ צריך החתן לשמח אותה ואת ביתה, אותה ותקניה, כעין של מעלה. וע"כ יעקב, כתוב בו, ויקח מאבני המקום. אשר המקום הוא מלכות, אבני המקום הן י"ב, ומי שמשמח את הכלה משמח את העלמות שלה, שהן ספירותיה שבבריאה, ועלמות הן י"ב. מטעם הנ"ל. והכל הוא סוד השנה. ומשום זה צריך החתן לשמח באשתו שנה אחת.

(מד) והא אוקימנא דחדוה וכו': והרי העמדנו, ששמחה זו אינה שלו אלא שלה, שכתוב, ושמח את אשתו, וישמח את אשתו לא כתוב, אלא ושמח, דהיינו שישמח את הכלה. כעין זה, אין שמחה לכלה זולת בגוף ותקניה, ומי משמח אותם צדיק. ועל כן

הצלמים להתגשם בהם. וע"כ הקב"ה יעבירם מן העולם. ז"ש, ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. ואם תאמרו, שבזמן גלות האחרון אין עבודה זרה, משום שבני אדם אינם יודעים בהם. ומשיב, שאלו היודעים שם בערב רב, נמצאים מכעיסים הקב"ה ושכינתו, וישאל שביניהם. והערב רב מצליחים בהם, לקיים מה שכתוב, ומשלם לשונאיו אל פניו להאבדו.

(מב) קמו כלהו תנאין וכו': קמו כל התנאים והאמוראים וברכו את רעיא מהימנא, ואמרו לו, סיני סיני, מי יכול לדבר לפניך, שאתה בצורת אדונך, שבזמן שדבר בהר סיני, כל החיות שבמלאכים, וכל החיות שבכסא, והעליונים והתחתונים שתקו, ולא נמצא דבור אחר אלא שלו. ומשום שאתה בנו בצורה שלו, צריכים כל בעלי הישיבה לשמוע דברים ממך. אל תתן שתיקה לדבריך.

מאמר ושמח את אשתו

(מג) כי יקח איש אשה חדשה וגו': מצוה זו היא, שהחתן ישמח עם אשתו שנה (דפו"י דף רע"ז ב' *) דף רע"ח ע"א)

דא, לאו חדו לכלה, בר בגופא ותקונהא. ומאן חדי לון. צדיק. ועל דא נקי יהיה לביתו. נקי, דלא יעמול במלי דעלמא, דיהא ביה רעוא למחדי לה. נקי מכלא. נקי למסין ולארנונין וגולגלתין. נקי דלא יפוק לחילא לאגחא קרבא. לאשתכחא חדוה עילא ותתא, ולא תערא חדוה לעילא. זכאין עמא קדישא, דמאריהון חדי בהון, זכאין אינון בהאי עלמא, וזכאין אינון בעלמא דאתי. ^ז

מה) ביומו ^ז תתן שכרו וגו'. פתח רעיא מהימנא ^ז ואמר, פקודא ^ז בתר דא לתת שכר שכיר בזמנו. הדא הוא דכתיב, ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש. מארי מתיבתאן עלאי ותתאי, שמעו. מטטרון איהו שכר שכיר, מחיי עלמין, שליח דיליה, לקבלא חיי ברכאן דצלותא, בכל יומא, תלת זמנין. ובגין דא, ביומו תתן שכרו, דא צלותא דשחרית. ולא תבא עליו השמש, דא צלותא דמנחה, דאי עבר יומו, בטל קרבנו. כי עני הוא ^ז ודאי, ^ז עני הוא בגלותא, לית ליה מדיליה, אלא מאי דיהיבין ליה בצלותא, בגין דא צלותא דיליה, ^מ תפלה לעני כי יעטוף, בעטיפת ציצית, תפלה דיד איהי. ^{מו} ואליו הוא נושא את נפשו, דא תפלת ערבית, דאיהי אמורים ^ז ופדרים, שירין דקרבנין דיומא. ואינון כגון פרט הכרם, ^ז ופאת שדך, דעלייהו אתמר, שירי מצוה מעכבין את הפורענות. לעני ולגר תעזוב אותם, דעמודא דאמצעייתא בר מאתריה, גר אתקרי. ובגין דא, אנא דדרגא דילי

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ז) קדושים כח צ"פ. מ) (תהלים קב) ב"א קסו צ"ג. נ בדפו"י כתבו פקודא י"ו למיהך ב"ג באווחוי דקב"ה י"ז לאוכחא וכ"ו פ"ח ב'. נ ל"ג ואמר. ז) (ויקרא יט). ס ל"ג בחר. ע מוסיף דצדיק ודאי. פ ל"ג עני. צ ופדרים.

מאמר

הסולם

ביומו תתן שכרו

תבא עליו השמש, זהו תפלת המנחה, שאם עבר יומו בטל קרבנו. כי עני הוא, ודאי עני הוא בגלות, שאין לו משלו אלא מה שנותנים לו בתפלה. משום זה התפלה שלו, היא תפלה לעני כי יעטוף, דהיינו בעטיפה של ציצית. ותפלה של יד היא. כלומר, תפלה לעני היא תפלה של יד, שהיא המלכות. ^{מו} ואליו הוא נושא וגו': ואליו הוא נושא את נפשו זהו תפלת ערבית. שהוא כנגד אמורים ופדרים הנותר מקרבנות היום. והם כמו פרט הכרם, ופאת שדך, שעליהם למדנו, שירי מצוה מעכבים את הפורענות. לעני ולגר תעזוב אותם, דהיינו לעמוד האמצעי שהוא ז"א, כי עמוד האמצעי כשהוא חוץ ממקומו, דהיינו בגלות, נקרא גר, ומשום זה, אמר רע"מ, אני, שהמדרגה שלי היא עמוד האמצעי, קראתי את עצמי גר בגלות הראשון. ז"ש, כי גר הייתי בארץ נכריה שהוא ז"א, רובץ בגלות בשביל ישראל.

שאינו

כן נקי יהיה לביתו. נקי, שלא יעמול בדברי העולם, כדי שיהיה לו רצון לשמח אותה. נקי, מכל. נקי, ממסים וארנוניות וממס גלגלת. נקי, שלא יצא לצבא לעשות מלחמה. כדי שתמצא שמחה למעלה ולמטה, ולעורר שמחה למעלה, אשרי העם הקדוש, שאדונם שמח בהם. אשרי הם בעולם הזה ואשרי הם בעולם הבא.

מאמר ביומו תתן שכרו

מה) ביומו תתן שכרו וגו': פתח רעיא מהימנא ואמר, המצוה שלאחר זה, היא, לתת שכר שכיר בזמנו. ז"ש ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש. ראשי ישיבות העליונים והחתונים שמעו. מטטרון הוא שכר שכיר, שליח מן חיי עולמות, שהוא יסוד דאצילות שנקרא חיי. לקבל חיי ברכות התפלה, בשביל המלכות, בכל יום, ג' פעמים. ומשום זה, ביומו תתן שכרו, זהו תפלת שחרית. ולא ^{דפו"י דף רע"ח ע"א}

עמודא דאמצעיטא, קרינא גרמאי גר בגלותא קדמאי. הה"ד, (ט) גר הייתי בארץ נכריה, דאיהו בגלותא רביעא בגינייהו.

(מז) ר שאילו ליה מארי מתניתין, רעיא מהימנא, הא פקודא דא הו מקיימין ר ישראל בארעא דישראל. (ט) אמר לון, בגין לאתערא רחמי, על אלין דמתרכי מאתרייהו. דבר נש כד איהו לבר מאתריה, גיורא אתקרי, כ"ש על נשמתין דאזלין ערטילאין מההוא עלמא, ואתיין לעלמא דין. בגינייהו, האי איהו דאמר קרא, (ט) כצפור נודדת מן קנה, דא נשמתא, דשכינתא לא זזה מנה. כן איש, דאתמר ביה (ט) יי איש מלחמה, נודד ממקומו, דאיהו נע ת ונד מאתריה, דאיהו עלמא דאתי, בינה. ונד אבתרה בעלמא דין, עד דתשלים יומין דאתחייבת למיזל א לבר מאתרהא. ואיהו נטיר ב לה, ג עד דיחזיר לה לאתרהא. ואומי דלא יחזור איהו לאתריה, עד דיחזיר לה לאתרהא. ומאן דחזר בתיובתא, כמאן דאחזר לקביה ושכינתא לאתרהא. ודא רזא דפורקנא, דאמר (ז) היום אם בקולו תשמעו. (מח) אמרו מארי מתניתין דמתיבתא עלאה ותתאה, רעיא מהימנא, אנן שליחן דמארי עלמא לגבך, זכאה חולקך, דאנת בעל תשובה, שקול לשתין רבוון דישראל, ואנת הדרת לקביה ושכינתיה לאתריה, עילא ותתא. ובגינך ד יתפרקון ישראל ה ויחזרון לאתרייהו. ולית חילא ו למשיחין. למפרק לישראל, בר מינך. ובגינך אינון מתעכבין. אשלים מלין יקרין אלין, דעלייהו אתמר, (ט) הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים.

חלופי גרסאות

ק שאלו ול"ג ליה. ר ל"ג ישראל. ש מוסיף או לא אמר; או לא ול"ג אמר לון; אמר ול"ג לון. י והאי ת ל"ג ונד. א בתר אתרהא. ב ליה. ג ל"ג מן עד, עד עד. ד יפרקון. ה מוסיף ויחזרו ישראל. ו למשיח.

מסורת הוהר

(ט) (שמות ב). (ע) (משלי כז) לך קלו צ"ב. (פ) (שמות טו) נח ז צ"ד. (צ) (תהלים צה) תקוני זהר תסט קיד: זהר חדש ח ט"א שני"א. (ר) (שם יט) נח צו צ"א.

ביומו תתן שכרו

הסולם

מאמר

שהוא לא יחזור למקומו עד שיחזיר אותה למקומה. וע"כ מי שחזר בתשובה, ומחזיר נשמתו למקומה, הוא כמי שמחזיר הקב"ה ושכינתו למקומו. וזהו סוד הגאולה שאמר היום אם בקולו תשמעו. פירוש, ולפיכך, גם כשישראל בארץ ישראל נקרא הקב"ה גר בשביל נשמות ערטילאין אלו, שלא נעשו להן לבוש מתורה ומצות, שיוכלו לבוא למקומן בעולם ההוא. ותפלת ערבית מעוררת רחמים עליהן שישובו למקומן. ואז גם הקב"ה חוזר למקומו, לבינת.

(מח) אמרו מארי מתניתין וכו': אמרו בעלי המשנה של ישיבה עליונה, דקב"ה, ושל ישיבה תחתונה, דמטטרון. רעיא מהימנא, אנו שליחים של רבוון העולם אליך, אשרי חלקך שאתה בעל תשובה, ושקול כנגד ששים רבוא מישראל, ואתה החזרת להקב"ה ושכינתו למקומם

(מז) שאילו ליה מארי וכו': שאלו אותו בעלי המשנה, רעיא מהימנא, הרי מצוה זו, לקט ופאה היו מקיימים ישראל בארץ ישראל, שאז היה הקב"ה במקומו ולא גר, ולמה כתוב לעני ולגר וגו'. אמר להם כדי לעורר רחמים על אלו הנשמות שנגרשו ממקומן, כי אדם שהוא חוץ ממקומו נקרא גר, כל שכן הנשמות שהולכות ערומות מעולם ההוא ובאות לעולם הזה, בשבילן, זה הוא שאמר הכתוב, כצפור נודדת מן קנה, זו היא הנשמה, שהשכינה אינה זזה ממנה, כן איש, זה הקב"ה, שנאמר בו ה' איש מלחמה, נודד ממקומו, שהוא נע ונד ממקומו, שהוא עולם הבא, דהיינו בינה. ונודד אחריה אחר השכינה שהיא עם הנשמה בעולם הזה, עד שנשלמו הימים שנתחייבה הנשמה ללכת לחוץ ממקומה. והוא שומר אותה, עד שיחזיר אותה למקומה. ונשבע (דמו"י דף רע"ח ע"א)

(ט) אמר לון, מארי מתיבתאן, בגין האי שכיר, דאיהו עבד, דאתי לקבלא תלת צלותין, תקינו מארי מתניתין דלכון, למהוי בר נש, בתלת ברכאן קדמאין, כעבד דמסדר ז שבחין קמי מאריה. ובאמצעות, כעבד ה דמקבל פרס ממאריה. ובבתראי, כעבד דנטל פרס ממאריה, ואזיל ליה.

(ז) ובגין דא, עבד אברהם, ורבקה, איהו אמתלא להאי, כד קודשא בריך הוא, ישלח למטטרון דאיהו עבדא דיליה, בגין צלותא איהו יימר לגביה, אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי. כלומר, אולי צלותא לא בעי למיזל אבתראי. אמר ז ליה קודשא ב"ה, ונקית משבועתי זאת. דחכמה איהו אבא, דנחית ז בצדיק, לנטרא שכינתא בגלותא, ומתמן שלח ה בגינה.

(נא) אמר ליה ההוא שליח, הב לי סימנין, לאשתמודעא בצלותא, דתמן ברתא, אמר קב"ה, והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה. * ואם לאו, אלא דאשכח כל אברין דגופא מליין חובין, ולא ז אשכחת ביה אבר לשרייא ביה תורה, דאיהו בדיוקנא דעמודא דאמצעייתא. ולא מצוה, דאיהו דיוקנא דרבקה, דהוה ט שושנה בין החוחים, דאינון רשעים גמורים.

מסורת הזוהר

חילופי גרסאות

(ר) (בראשית כד.) ט (שיר ב) הקסה"ז א צ"א. ז שבחוי. ח דבעי. ט כמאן; עבד. י דתלא. כ לה. ל לצדיק. מ בגיניה. נ דאשכח. ס באפי אברהם.

מאמר

הסולם

ביומו תתן שכרו

היא אבא, כלומר, אברהם הנקרא אב, שהוא חסד, הוא עולה ונעשה חכמה בגדלות, והוא יורד בצדיק, שהוא יסוד, לשמור השכינה בגלות, ומשם, מיסוד, שלח העבד, שהוא מטטרון שבג"י שדי, להיותו כנגד היסוד, אחריה, אחר התפלה, שבה השכינה.

למקומם למעלה ולמטה. ובשבילך יגאלו ישראל ויחזרו למקומם. ואין כח לב' משיחין, משיח בן יוסף ומשיח בן דוד, לגאול את ישראל חוץ ממך, ובשבילך הם נעכבים לגאול את ישראל. השלם דברים יקרים אלו, שעליהם נאמר, הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים.

(נא) אמר ליה ההוא וכו': אמר לו אותו השליח, מטטרון, תן לי סמנים להכיר בתפלה, ששם נמצאת הבת, דהיינו השכינה, אמר הקב"ה, והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה, דהיינו אס התפלה תהיה להשקות אותי, שתהיה לעשות לי נחת רוח. אז תדע שהשכינה שמה. ואם לא, אלא שמוצא כל אברי הגוף מלאים עונות שכל כונותיו בתפלה הן רק לעצמו, ולא לעשות לי נחת רוח, ולא נמצא בו אבר שלט שישרה שם תורה שהיא אור הרוח, שהוא בצורת עמוד האמצעי, ולא מצוה שהיא אור הנפש, שהיא בצורת רבקה, דהיינו השכינה, שהיתה שושנה בין החוחים, שהם רשעים גמורים, צוה לעבדו למטטרון, השמר לך פן תשיב את בני שמה, שהוא רוח דקדושה, כי מצוה היא נפש, רוח הוא תורה. כלומר שרוח נמשך

(ט) אמר לון, מארי וכו': אמר להם, ראשי ישיבות, בשביל שכיר הזה, שהוא עבד מטטרון (כנ"ל אות מ"ה) הבא לקבל ג' תפלות, התקינו בעלי המשנה שלכם, שהאדם יהיה בג' ברכות הראשונות של תפלת העמידה, כמו עבד המסדר שבחים לפני אדונו, ובברכות אמצעיות, כעבד המקבל שכר מאדונו. ובברכות אחרונות, כעבד שלקה שכרו מאדונו והלך לו.

(ז) ובגין דא עבד וכו': ומשום זה עבד אברהם, ורבקה, נמשלו לזה, כאשר הקב"ה ישלח למטטרון, שהוא העבד שלו, בשביל לקבל התפלה, שה"ס המלכות, הוא יאמר לו, אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי. כלומר, אולי התפלה לא תרצה ללכת אחרי. אמר לו הקב"ה, ונקית משבועתי זאת. ומפרש כי חכמה (דפ"י דף רע"ח ע"א *) דף רע"ח ע"ב)

מני לעבדיה מטטרון, ה) השמר לך פן תשיב את בני שמה, דאיהו רוחא דקודשא, דהא מצוה איהו נפשא, רוחא ע איהו תורה.

גב) ובג"ד אוקמוה מארי מתניתין, לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה. ובאתר אחרא אמרו, פ כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו, חכמתו מתקיימת וכו'. יראת חטאו, אימא עלאה, תשובה. חכמה, אבא עלאה. כד אקדים ה' זעירא, דאיהי מצוה, שריא עליה תורה, דאיהו ו'. וכד אקדים יראה לחכמה, דאיהי ה' עלאה, שרייא עליה חכמה, דאיהי י'. ואקרי בן. ומכאן, כ) בנים אתם ליי אלהיכם.

גג) והאי איהו ב) זה שמי י"ה לעולם, וזה זכרי ו"ה. שמי עם י"ה, שס"ה. זכרי עם ו"ה, רמ"ח. וכלהו תרי"ג. דהיינו תרי"ג פקודין, דאתייהבו לבנין קדישין, למהוי לון חולקא בשמיה, הה"ד א) כי חלק יי עמו. נד) וכד אקדים תורה למצוה, או חכמה ליראה. אתהפך שמיה עליה לנוקבא, מדת הדין, ז כגוונא דא הוה"י. דאתהפך ליה כלא לדינא, וקשין ק מזונותיו באורייתא, כקריעת ים סוף. וכגוונא דא פורקנא, אם זכו יפקון ברחמי, הה"ד ד) בטרם יבא חבל לה והמליטה זכר, ויפקון ברחמי. ואי לאו אקדים רחמי, ויפקון בצערא. ושפיר דאקדים צערא ודינא לרחמי. ובג"ד אוקמוה רז"ל, ר מארי מתניתין לפום צערא אגרא.

חילופי גרסאות

מסורת הזהר

ת) (בראשית כד.) א) (דברים יד) לך נג צ"ב. ע ל"ג איהו. פ כל הקודם יראת חטאו. צ כגוונא ב) (שמות ג) בהר סז צ"ת. ג) (דברים לב) ב"א ולא גרסינן דא. ק מוסיף מזונותיו של אדם. ר לא קצד צ"ב. ד) (ישעיה סו) ויקהל קסב צ"ז. גרסינן מארי מתניתין.

יראת חטא קודמת לחכמתו

הסולם

מאמר

בג"י שס"ה. זכרי עם ו"ה בג"י רמ"ח. וכולם בג"י תרי"ג. דהיינו תרי"ג מצוות שנתנו לבנים קדושים שיהיה להם חלק בשמו. ז"ש. כי חלק ה' עמו.

נמשך מו"א, הנקרא תורה. ואינו זוכה לרוח נפש דקדושה.

מאמר יראת חטא קודמת לחכמתו

גב) ובג"ד אוקמוה מארי וכו': ומשום זה העמידו בעלי המשנה, לא המדרש הוא עיקר אלא המעשה. ובמקום אחר אמרו, כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו מתקיימת וכו'. יראת חטאו, היא אמא עלאה, בינה הנקראת תשובה. חכמה היא אבא עלאה, וכשמקדים ה' הקטנה דהיינו מלכות, שהיא מצוה, שורה עליו תורה שהיא ז"א, שהוא ו'. וכשמקדים יראה, שהיא ה' עליונה, לחכמה, שורה עליו חכמה שהיא י', ונקרא בן. דהיינו בן י"ה, ומכאן, בנים אתם לה' אלקיכם.

גג) והאי איהו זה וגו': וזהו, זה שמי, י"ה, לעולם. וזה זכרי, ו"ה. שמי עם י"ה (דפו"י דף רע"ח ע"ב)

נה) ומפקנו דנפשא, מקודם דנפקת אית לה צערא, לבתר ם דנפיקת ברחמי. ורזא דמלה ה) בבכי יבאו, לבתר ובתחנונים אובילם, ת ובגיד, ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע, ויפקון ברחמי. וכגוונא דשלח קב"ה ליונה, ולא אשכח אתר לשריא. הכי שלח לך רעיא מהימנא בקדמיתא. נו) ומה כתיב בהון. ז) ויפן כה וכה וירא כי אין איש. דכלהון חייבין, ולא ם אשכחת בהון איש זוכה ב לאפקא מן גלותא. ובגיד סרבת למיזל תמן, ואמרת, ח) שלח נא ביד תשלח. והא אנת ג כגון בההוא זמנא, כך יתקיים עם ישראל, ט) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. ובגלותא בתראה, תרין משיחין ישלח עמך, לקבל תרין גדפין דיונה. דאנת כגופא בגלותא רביעאה, לית לך גדפין. ולא עוד, אלא בקדמיתא הווי ישראל כגופא, ואנת ואהרן, ד כתרין גדפין דיונה, ובהון פרחו ישראל. ה

נז) לית פקודא, דלא אתכלילו תמן עשר ספירות. בתיבה תחתיים שניים ושלישים תעשיה. לאכללא ו בה, כהנים לויים וישראלים. תיבה שכינה עמהון,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ה) (ירמיה לא) שמות סג צ"ת. ו) (שם ל) וירא ב קמג צ"א. ז) (שמות ב) ב"א רלא צ"ד. ח) (שם ד). ט) (מיכה ז) לעיל אות יח צ"ג.

ו) דאפיקת. ז) מוסיף לבתר דא ובגיד. א אשכחנת. ב לאנפקא. ג כען. ד תרין. ה בדפו"י כתבו מה שחסר כאן עיין בסוף הספר. ו ל"ג בה.

מאמר

הסולם

מלחמות וצער ודין ויסורים מטרם שזוכים לרחמים. כי לפום צערא אגרא. נו) ומה כתיב בהון וכו': ומה כתוב בהם. ויפן כה וכה וירא כי אין איש, דהיינו שראה שכולם חייבים ולא נמצא בהם איש שיהיה זוכה לצאת מן הגלות. ומשום זה מיאנת ללכת שם, ואמרת שלח נא ביד תשלח. והרי אתה עתה כמו בזמן ההוא של יציאת מצרים. כך, עם ישראל יתקיים כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. ובגלות האחרון ישלח עמך ב' משיחין, משיח בן יוסף ומשיח בן דוד, שהם כנגד ב' כנפים של היונה, שהיא השכינה, כי אתה בגלות הד' כגוף, ואין לך כנפים, ולא עוד אלא בתחלה היו ישראל כגוף, ואתה ואהרן כב' כנפים של היונה, ובהם פרחו ישראל מן הגלות.

נה) ומפקנו דנפשא וכו': והיציאה של הנפש, דהיינו כשנולדת לעולם, מקודם שיצאה יש לה צער, דהיינו חבלי לידה, ואחר שיצאה היא ברחמים. וסוד הדבר, בבכי יבאו ואח"כ ובתחנונים אובילם, ומשום זה, ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע. ויצאו ברחמים. וכמו ששלח הקב"ה ליונה, כי נח הוא בחינת יסוד ולא מצאה מקום לנוח. כמ"ש, ולא מצאה היונה מנוח, כך שלח לך רעיא מהימנא. בתחילה, ששלח לו, שמשום שלא מצא מקום להסתר ממנו, ע"כ נגלה לו (כנ"ל פנחס אות תצ"ט ע"ש).

פירושו. יונה זו הנשמה, שעליה הרמוז, וישלח את היונה מאתנו וגו'. דהיינו שהקב"ה שלחה לעולם הזה, ולא מצאה חיונה מנוח לכף רגלה, דהיינו שהיתה נע ונד ביסורין בעולם הזה, משום זה, ותשב אליו, שזכתה לתשובה, וזכתה לשוב לשורשה. ועד"ו, אמר רעיא מהימנא לר"ש, שלפיכך נגלה אליו, משום שכבר הסתיר עצמו ממנו בכל המקומות שהיה אפשר להסתר שמה, וכיון שאין לו עוד מקום להסתיר את עצמו ממנו, על כן נגלה אליו. שמכל זה אנו למדים, שצריכים להקדים (דפו"י דף רע"ח ע"ב)

מאמר לית פקודא דלא אתכלילן בה ע"ס נו) לית פקודא דלא וכו': אין מצוה שלא נכללו שם עשר ספירות. בתיבה כתוב, תחתיים שניים ושלישים תעשיה, לכלול בה כהנים לויים וישראלים, שהם חג"ת. והתיבה בכללה, שהיא השכינה, עמהם. תורת ה', שהיא השכינה, היא רביעית ההין, דהיינו רביעית

תורת יי, איהי רביעית ההין, ה' רביעאה. ומשולשת ביה'ו, לאשלמא ביה יד'רד. ועשרה דרגין דאתכלילו ביה, דאינון יר'ד ה"א וא"ו ה"א. לאתקיימא בהו בישראל, ואתם הדבקים ביי' אלהיכם וגו', בנים אתם ליי' אלהיכם. האי שמא שלטנותיה ז בצולמא דבר נש, ועל כל אבר ואבר דיליה.

נח) פקודא π בתר דא, לדון בדיני חגבים, דאתמר דגים וחגבים אינון טעונין שחיטה, אלא אסיפתם היא המתרת אותם. הכי מארי ט מתניתין, אינון צריכין שחיטה, אלא דאתמר בהון ויגוע ויאסף אל עמיו. מה נוני ימא, חיותן בימא, אוף תלמידי חכמים, מארי מתניתין, חיותייהו באורייתא, ואי אתפרשן מנה מיד מתים. תנינא דמתניתין, דבה אתרבו ט תניני ימא. ואי אינון דביבשתא ז יפלון למיא, ולא ידעין לשטטא, אינון מייתין. אבל אדם מ דאינון מארי קבלה, אינון לעילא מכלהו, נ בהו אתמר ז וירדו בדגת הים ובעוף השמים, ט דאינון מארי מתניתין, ט תניניא. התנין הגדול, ט נחש בריח, לקבל ט והבריח התיכון בתוך הקרשים.

נט) בזמנא פ דתנינין מארי משנה, אית בהון מחלוקת, ומקשין דא לדא, בלע לחבריה. והאי איהו ז תלמיד זעיר, שלא הגיע להוראה, ומורה, חייב מיתה. ואי אינון שוין דא לדא, ואית בהון מחלוקת וקושיא, אתמר בהון לסוף, ט את והב בסופה, ואוקמוה אהבה בסופה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ז על שמא. ח אבתרא. ט מתיבתא. י תגאין. כ כנוני ; תנוני. ל יעלו. מ דאיהו וליג דאינון מארי קבלה אינון. נ ביה אתמר. ס ואינון. ע מוסיף בחיבת תניניא. פ דתנינון. צ זעיר תלמיד.

י (דברים ד) ב"ב קו צ"א. כ (דברים יד) לעיל אות לו צ"ד. ז (בראשית א) ב"א קמג צ"א. ח (ישעיה כז) בא כב צ"ב. ט (שמות כז) הקסה"ז יז צ"א. ט (במדבר כא) בשלח עב צ"ש.

דגים וחגבים אין טעונים שחיטה

הסולם

מאמר

בהם, ויגוע ויאסף אל עמיו. מה דגי הים חיותם בים, אף תלמידי חכמים בעלי המשנה, חיותם בתורה, ואם נפרדים מן התורה, מיד מתים, שהם התנינים שבמשנה, שבה גדלים תניני הים. ואם אלו שביבשה, כלומר שאין בהם תורה, יפלו למים. דווינו לתורה, ואינם יכולים לשוט, דהיינו תלמיד שלא הגיע להוראה, ומורה, הם מתים. אבל אדם שהם בעלי הקבלה, הם למעלה מכולם, בהם נאמר, וירדו בדגת הים ובעוף השמים, שהם בעלי המשנה התנינים. התנין הגדול, זהו נחש בריח, שהוא כנגד והבריח התיכון בתוך הקרשים, שהוא קו אמצעי תפארת.

רביעית לחג"ת, ד' אות רביעית בשם הויה. ומשולשת שמקבלת שלש אותיות יה"ו, להשלים אותה לשם בן ד', הויה. ועשר מדרגות הנכללות בה, דהיינו שמקבלת אותן בשביל ישראל, שהם יר'ד ה"א וא"ו ה"א. עשר אותיות, שיתקיים על ידיהם בישראל ואתם הדבקים בה' אלקיכם וגו' בנים אתם לה' אלקיכם. כי שם הוה, הויה במילוי אלפין הנ"ל, ממשלתו על צלם האדם, ועל כל אבר ואבר שלו.

נט) בזמנא דתנינין מארי וכו' : בזמן שהתנינים בעלי המשנה, יש בהם מחלוקת, ומקשים זה לזה, נמצא אחד בולע את חבירו, כדגי הים, שהגדול בולע את הקטן, וזה הוא תלמיד

מאמר דגים וחגבים אין טעונים שחיטה נח) פקודא בתר דא וכו' : המצוה שלאחר זו, לדון בדיני חגבים. שלמדנו דגים וחגבים אינם צריכים שחיטה, אלא אסיפתם היא המתרת אותם. כך בעלי המשנה אינם צריכים שחיטה, ממלאך המות, אלא שנאמר (דפו"י דף רע"ח ע"ב)

(ס) אדהכי, הא נונא רבא אודמן לגביה, ואמר רעיא מהימנא, (ט) איתן מושבך ושים בסלע קנך. תניא דמסייע ר לך. דהא נונין בסלע קנא דלהון, איתן בהפוכא, תניא. איתנים בהפוך אתוון, תנאים. אסתמר מנייהו, דהא אנת כבד פה וכבד לשון, ומאן דבעי לאתקפא בסלע דנוני ימא, דמארי מתניתין, דאינון תנאים, בעי למהוי תקיף, לישנא חדידא חריפא, לינקוב עד דמטי לתהומא רבא דתמן.

(סא) (ט) כי עוד * חזון למועד ויפח לקץ ולא יכזב, ואוקמוה דהאי קרא נוקב ויורד, עד תהומא רבא. מאן הוא דנחית לתהום רבא, לאשכחא ר זמנא דא, אלא אנת, דאתמר בך ז צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה. כמה מארי מתניתין, דבעו לנחתא לעומקא ט דהלכה, לאשכחא תמן קץ דפרקנא, ונחתו תמן, ולא סליקו. ואע"ג דלישנהון הות כפטיש יפוצץ סלע, חליש פטיש דלהון, לנקבא בההוא סלע. ומאן דנקיבו דיליה בההוא סלע בלא רשו, אתא חויא לנשכא ליה. ואית אחרנין דנקיבו ת לה, עד דמטו לתהומא רבא, ולא סליקו מתמן.

(סב) ובזמנא דנוקבא פתיחא, כל מאן דהוה נפיל א תמן, לא ב הוה סליק. ומשיח בן דוד נפל תמן ג עם משיח בן יוסף. דחד איהו ד עני ורוכב על חמור.

מסורת הוהר

חילופי גרסאות

(ט) (במדבר כד) נח ע צ"ב. (פ) (חבקוק ב) תקונים
 ת ליה. א ל"ג תמן. ב ל"ג הוה. ג ומשיח ול"ג עם.
 חושים קיב ט"ד שכי"ה. ז (תהלים לו) שמות ק
 צ"ע. (ד) (זכריה ט) לעיל אות ד צ"ה.

מאמר

הסולם

ושים בסלע קנך

תלמיד קטן שלא הגיע להוראה, ומורה, שחייב מיתה, ואם הם שוים זה לזה, ששניהם גדולים, ויש בהם מחלוקת וקושיא, נאמר בהם לסוף, ואת והב בסופה. והעמידו שפירוש, אהבה בסופה. כי והב פירושו אהבה.

(סא) כי עוד חזון וגו': כי עוד חזון למועד ויפח לקץ ולא יכזב אם יתמהמה חכה לו כי בא יבא לא יאחר. והעמידו, שפסוק זה נוקב ויורד עד תהום רבה. מי הוא שירד לתהום רבה, למצוא זמן הזה, וזל הקץ, אלא אתה, שנאמר בך, צדקתך כהררי אל משפטך תהום רבה. כמה בעלי המשנה שרצו לרדת לעומק ההלכה, שהיא המלכות הנקראת הלכה, למצוא שם זמן זה, דהיינו את הקץ של הגאולה, וירדו שמה ולא עלו. ואע"פ שלשונם היתה כפטיש יפוצץ סלע, כי הפטיש שלהם חלש מדי ולא יוכל לנקוב בסלע ההוא. דהיינו לנקוב לדעת את הקץ. ומי שנקיבתו באותו סלע היא בלא רשות, יבא נחש לנשוך אותה, ויש אחרים שמנקבים אותה עד שמגיעים לתהום הגדול, ואינם עולים משם.

מאמר ושים בסלע קנך

(ס) אדהכי הא נונא וכו': בתוך כך הנה דג גדול נודמן אליו, שהוא רב המנונא סבא. ואמר, רעיא מהימנא, איתן מושבך ושים בסלע קנך. תניא. שהם התנאים, העוזר לך בגלות, להקים את השכינה, כי הדגים, שהם התנאים, הקן שלהם הוא בסלע, שהיא המלכות, איתן בהפוך האותיות הוא תניא, איתנים בהפוך האותיות הוא תנאים. השמר מפניהם, כי אתה כבד פה וכבד לשון, ומי שרוצה להתקיף דגי הים שבסלע, שהם בעלי המשנה, שהם התנאים, צריך להיות חזק, ובלשון חדה ומלוטשת, הנוקבת ומגיעה עד תהום הגדול אשר שם.

מאמר בר נפלי
 (סב) ובזמנא דנוקבא פתיחא וכו':
 ובזמן שהנקב פתוח, כל מי שנופל שמה אינו עולה. ומשיח בן דוד, נפל שם, עם משיח בן

(דפו"י דף רע"ח ע"ב * דף רע"ט ע"א)

וחד איהו, (ג) בכור שורו, דא משיח בן יוסף. והאי איהו (ו) כי יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל שמה שור או חמור. ובג"ד אקרי משיח בר נפלי. ואיהי נפלת ה בתרייהו, ואתמר עלה, (ח) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל. ואנת הוא (א) בעל הבור ישלם כסף ישיב לבעליו. והמת יהיה לו, דא משיח בן יוסף, דעתיד לאתקטלא. ו

(ג) נחת בגיניה. דודאי ארבע גליות הוו, תלת, לקבל תלת קליפין דאגוזא, דאינון ז תהו, קו ירוק, קליפה ירוקא דאגוזא. ה תניינא בהו, אבנין מפולמין, דאינון סלעים תקיפין, דמ"מ פסקו מינייהו כמה פסקות, ונקיט לון, לאפקא מיא דאורייתא. ובג"ד אתקריאו אבנים מפולמות, דמנייהו מין נפקין. קליפה תליתאה, דקיקא, גלותא תליתאה, דהוה זעיר, והאי איהו וחשך. גלותא רביעאה, תהום רבה, חלל דאגוזא. והאי איהו, (ב) וחשך על פני תהום.

(ד) ואתקרי בור, דנפל שמה שור, דא ס דכתיב ביוסף, (א) בכור שורו הדר לו. דאתמר ביה, (ז) וישליכו אותו הבורה. נוקבא בישא. והבור רק, . דכורא, רק בלא תורה, אבל נחשים ועקרבים יש בו. ודא גלותא רביעאה, דור דרשעים מלא נחשים ועקרבים, רמאים כנחשים ועקרבים, דעקרין מלי דרבנן, ודיינין לשקרא, עלייהו אתמר, (ח) היו צריה לראש.

(ה) ויפן כה וכה וירא כי אין איש דישראל, באלין רשיעיא ערב רב,

חילופי גרסאות

מסורת הזהר

(ד) (דברים לג) ויקרא עב צ"ה. (ו) (שמות כא) נשא ו צ"ת. (ח) (עמוס ה) ויחי קפד צ"ה. (א) (שמות כא) נשא ו אות כב. (ב) (בראשית א) ב"ב כ צ"ג. (ג) (דברים לג) לעיל אות סב צ"ר. (ד) (בראשית לז) וישב לח צ"א. (ה) (איכה א) שמות צא צ"ו. (ו) (שמות

ד ל"ג דא; איהו. ה אבתרייהו. ו בדפו"י כתבו מצאתי כאן הלך כמו ד' שורות ונראה שחסר. ז מוסיף קו תהו. ח תנינא. ט יוסף ול"ג דכתיב. י דבורא.

ב"א רלא צ"ד.

בר נפלי

הסולם

מאמר

קליפה דקה של האגוז, שהיא גלות הג' שהיתה קטנה, וזהו וחשך. גלות הד' היא תהום רבה, שהוא חלל של האגוז, וזהו וחושך על פני תהום. וביאור אלן ד' קליפות (ע"י לעיל ב"א מאות י"ז עד אות כ"ח).

(ד) ואתקרי בור דנפל וכו': וקליפה ד' תהום, נקראת בור שנפל שמה שור, זה, שכתוב ביוסף בכור שורו הדר לו. שנאמר בו וישליכו אותו הבורה, שהיא נוקבא רעה של הקליפה, והבור רק, הוא דכר של הקליפה. שהוא רק בלי תורה, הנקראת מים, אבל נחשים ועקרבים, יש בו. וזהו גלות רביעית, שהיא רק בלי תורה, שהוא דור של רשעים מלא נחשים ועקרבים שהם רמאים כנחשים, ועקרבין, משום שעקרו דברי חכמים ודגים דין שקר, עליהם נאמר, היו צריה לראש.

(ה) ויפן כה וכה וגו': ויפן כה וכה וירא כי אין איש, מישראל, באלו הרשעים שבאותו

בן יוסף. שאחד הוא עני ורוכב על החמור, ואחד הוא בכור שורו שזהו משיח בן יוסף. וזה הוא כי יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל שמה שור או חמור. ומשום זה נקרא משיח, בר נפלי, והיא, דהיינו השכינה, נפלה עמהם, ונאמר עליה, נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל. ואתה רעיא מהימנא, הוא בעל הבור ישלם כסף ישיב לבעליו. והמת יהיה לו, זהו משיח בן יוסף שעתיד לההרג.

(ג) נחת בגיניה דודאי וכו': (חסר ההתחלה) ירד בשבילו. כי ודאי ד' גליות היו, ג' כנגד ג' קליפות של האגוז שהן, הא', תחו, שהוא קו ירוק, דהיינו קליפה ירוקה של האגוז. הב', בהו, שהוא אבנים מפולמים, שהם סלעים חזקים, שבעלי המשנה פסקו מהם כמה פסקים, ואוחזים בהם, להוציא מים של תורה. ומשום זה נקראים אבנים מפולמות, משום שמהן יוצאים מים. קליפה הג', היא (דפו"י דף רע"ט ע"א)

ודא כ בסוף גלותא. ובגין דא קץ דפורקנא נוקב עד התהום : רבה. ורעיא מהימנא, תהום הוא המות בהיפוך אתוון, ולית מות אלא עניותא, אנת נחיתת תמן. והא קא ׀ אתבריר לעילא, קמי תנאים ואמוראים, וכלהו נחתין בגינך בתהומא לסייעא לך.

סו) ואנת תניא דמסייע לך יתיר מכלהו, בגין דאנת : לויתן דימא דאורייתא, מאריה דכל נונין ׀ לויתן אתקרי, על שם אורייתא, דאתמר ׀ ביה ׀ כי לוית חן הם לראשך. ׀ ובך ׀ אדם ובהמה תושיע יי. אדם דאתמר ביה ׀ אדם כי ימות באהל, ואוקמוה מארי מתניתין, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ולית מיתה אלא עניותא. ובהמה, אלין עמי הארץ, דאינון מתכפיין כסוס כפרד תחות מארי מתניתין.

סז) אדהכי הא בוצינא קדישא ז אתא, פתח ק רעיא מהימנא ואמר, מארי מתניתין מאן איהו לויתן. אמר ליה בוצינא קדישא, ׀ האי איהו דדרגיה עמודא דאמצעיתא, וצדיק, דאתמר ת ביה, גוף וברית חשבינן חד. ואתרבי בימא דא, דאיהי אימא עלאה, ים, דבה מייחדין לקב"ה כ"ה אתוון, דאינון ים בחושבן, ואיהו א בה. ב אמר ר"מ, ודאי לויתן נ דקאים על שפת הים, ועלמא קאי על סנפירוי, דא י צדיק יסוד עולם, דכל עלמא קאים עלוי. אמר בוצינא קדישא, זכאה חולקך ר"מ. ד

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

ז (משלי א). ח (תהלים לו) לעיל אות סא צ"צ. כ סוף. ל ל"ג רבה. מ אתברירו. נ מוסיף לויתן
ט (במדבר יט) שמות ו צ"פ. י (משלי י) ב"א נחש ברית. ס מוסיף זה לויתן. ע בה. פ וכן.
צ ל"ג אתא. ק ואמר רע"מ. ר במארי. ש מאי
דאיהו דרגיה. ת ל"ג ביה. א ל"ג בה; כה. ב דא
ול"ג אמר ר"מ ודאי. ג קאים. ד כדפרי' כתבו כאן חסר.

מאמר

הסולם

הלויתן

באוהל, והעמידו בעלי המשנה, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. ואין מיתה אלא עניות. ובהמה, אלו עמי הארץ, שהם נכנעים כסוס כפרד, תחת בעלי המשנה. סז) אדהכי הא בוצינא וכר: בתוך כך בא המאור הקדוש, שהוא ר"ש, פתח רעיא מהימנא ואמר, בעלי המשנה, מי הוא לויתן. אמר לו המאור הקדוש, זה הוא שמדרגתו עמוד האמצעי וצדיק, שנאמר בו, גוף שהוא ת"ת, וברית, שהוא יסוד, אנו חושבים אותם כאחד. והוא גדל בים הים, שהיא אמא עלאה, דהיינו בינה שהיא ים, שבה מיחדים אל הקב"ה כ"ה כ"ה אותיות, שבשם ישראל ושכבשכמל"ו, שהן בחשבון ים, דהיינו חמשים והוא בה. שהוא נמצא באותו הים, שהוא בינה. אמר רעיא מהימנא, ודאי לויתן הוא העומד על שפת הים, והעולם עומד על סנפיריו, שלויתן זהו צדיק יסוד עולם, שכל העולם עומד

שבאותו דוד הנ"ל, אלא שהם ערב רב. וזה יהיה בסוף הגלות. ומשום זה הקץ של הגאולה נוקב עד תהום רבה, שהוא גלות רביעית הנקראת תהום רבה. ורעיא מהימנא, אתה ירדת שמה, תחום הוא חמות בהפוך האותיות, ואין מות, אלא עניות. דהיינו עניות מדעת. והרי נברר זה למעלה לפני התנאים והאמוראים, שכולם ירדו בשבילך בתהום, דהיינו בגלות הד' לעזור לך.

מאמר הלויתן

סו) ואנת תניא דמסייע וכר: ואתה תניא דמסייע לך, כלומר שאתה עוזר את עצמך, יותר מכולם, משום שאתה הלויתן של ימה של תורה. כי אדונם של כל הדגים נקרא לויתן, שהוא על שם התורה שנאמר בה, כי לוית חן הם לראשך. ובך אדם ובהמה תושיע ח'. אדם היינו ת"ת, שנאמר בו אדם כי ימות (דקרי' דף רע"ט ע"א)

סח) בת קול בגלותא, עד דתיתי אנת לגבה, דאנת קול דילה, דכל אשה בת בעלה, ה כמה דאת אמר ותהי לו לבת. מאורשה איהי ו, לך, עדיין לא י עאלת עמה לחופה.

טט) אתמר, צעקה הנערה המאורשה ואין מושיע לה. והכי שכינתא, ה אימא עלאה, צועקת על בנה, ואין מושיע לה, עד דייתי עמודא דאמצעייתא בגינה, דאיהו מושיע. דבגינה ו אתמר, ו הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע. הוא מושיע לעילא, ואנת לתתא. ובגין דאנת בדיוקניה, אתמר בך, ו ותהי פה עמוד עמדי. דכלהו ישראל אהדרו לאהליהון, ואנת לאו, י עד פורקנא בתרייתא. ומאן גרם דא, ערב רב. דבגינייהו, ו וישלך מידו את הלוחות. ומההיא שעתא נפלה, ולא אתפרקת מערב רב, דאתמר ו בהון ו וגם ערב רב עלה אתם. בכל דא לא אתפרשן מישראל. ושפחה מגברתה, עד פורקנא בתרייתא.

ע) ו אנת ברא דמלכא, כגוונא דילך אתמר בעמודא דאמצעייתא * בכלא, חדוה דילך, כחדוה דיליה יהא, כד ייתי למפרק לכלתיה, ו והוא כחתן יוצא מחופתו וגו'. דהא לבושין דילה בגלותא חשוכין, ובזמנא דאיהי מתלבשת בהון, ו איהי אמרה ו אל תראוני שאני שחרחורת. ואלין קליפין אינון, ו משחית אף וחמה, ו נוקבא בישא, שפחה בישא, שבתאי, ו ושפחה כי תירש גבירתה, ו דאיהי שבת מלכתא. משחית אף וחמה, סחרין לתלתא אבהן.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ה ל"ג כד"א ותהי לו לבת. ו ל"ג לך. ז עבדת. ח אמר מלה; אימא דילה; אימא דילה. ט מוסיף אתמר עני ורוכב על חמור. י מוסיף וקביה עד. כ ל"ג בהון. ל ל"ג אנת. מ ל"ג איהי. נ מוסיף עון משחית. ו נוקבין בישינו. ע דא איהי. ו (זכריה ט) בשלח פב צ"ד. ז (דברים ה) לעיל ואתחנן אות ל צ"ר. ח (שמות לב משפטים קיד צ"מ. ט) (שם יב) וישלח מז צ"ו. ט (תהלים יט) בהעלותך א צ"ב. ו (שיר א) תוריע כא צ"ר. ז (משלי ל) משפטים קלט צ"ט.

צעקה הנערה — ואין מושיע לה

הסולם

מאמר

שהוא המושיע, שבשבילה נאמר, הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע. הוא מושיע למעלה, ואתה למטה. ומשום שאתה בצורתו של ז"א, נאמר בך, ואתה פה עמוד עמדי, וכל ישראל חזרו לאהליהם ואתה לא, עד הגאולה האחרונה. ומי גרם זה, הם הערב רב. שבשבילם, וישלך מידו את הלוחות. ומשעה שהיא נפלה השכינה, ולא נגאלה מערב רב, שנאמר בהם, וגם ערב רב עלה אתם. ובכל זה אינם נפרדים מישראל, והשפחה אינה נפרדת מן גברתה, עד הגאולה האחרונה.

ע) אנת ברא דמלכא וכו'; אתה בן מלך, כדוגמא שלך, למדנו בעמוד האמצעי, בכל דבר, השמחה שלך תהיה כשמחתו כשיבא לגאול את השכינה, והוא כחתן יוצא מחופתו וגו'. כי הלבושים שלה בגלות חשכים, ובזמן שהיא מתלבשת בהם, היא

עומד עליו. אמר המאור הקדוש, אשרי חלקך רעיא מהימנא.

מאמר צעקה הנערה — ואין מושיע לה
סח) בת קול בגלותא וכו'; (חסר ההתחלה) הבת קול שהיא המלכות היא בגלות, עד שאתה תבא אליה, כי אתה הוא הקול שלה, כי המלכות ה"ט דבור, ומשה שהוא ז"א, הוא הקול של הדבור, והדבור היא בת של הקול. ונקראת בת משום שכל אשה בת בעלה היא. כמשיא, ותהי לו לבת. ע"כ נקראת בת קול. והיא מאורשה לך כי עדיין לא נכנסת עמה לחופה. שהיא הגאולה.

טט) אתמר צעקה הנערה וכו'; למדנו צעקה הנערה המאורשה ואין מושיע לה. וכך היא השכינה האם העליונה, צועקת על בניה, שהם ישראל, ואין מושיע לה, להוציאם לגאולה, עד שיבא עמוד האמצעי, שהוא ז"א, שבבילה, (דפויי דף רע"ט ע"א * דף רע"ט ע"ב)

עא) ולא עוד, אלא מה דהות ברתא דמלכא, י' על הו"ה, דכלילן באבהן, ה' קדמאה באברהם. ה' תניינא ביצחק. ו' ביעקב. והות י' פ' רישא עלייהו. אתמר, ז) נפלה עטרת ראשנו. ואמתילו רבנן מתלא, למלכא דהוה ליה עטרה על רישיה, ואילן יאה קדמיה, אתיא ליה שמועה בישא, ז' ארמי עטרה מעל רישיה. ומה דהות י' על הו"ה. י' לעילא, אתהדר הו"ה, י' לתתא. ובגין דא אמר דוד, ק) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה מאת י' היתה זאת. עב) קום ק' ר"מ, טול אבנא דא בידך, דאתמר ר' בה, ו) על אבן אחת שבעה עינים. לתברא קליפין דאגוזא, דהא כמה רועים פרנסי דרא, אתכנשו על האי אבנא, דאיהי סלע דילך, לאפקא מיא מתמן, דכלה דילך מעין ט' החכמה. בהאי סלע, דנביעא דילה באורייתא, ברזין סתימין לית סוף. ועלה אתמר, ט) והחכמה מאין תמצא. עג) וכל תוקפא דלהון לאעברא קליפה דלעילא, וכד מטן לקליפה

מסורת הזהר

חילופי גרסאות

ז) (איכה ה) תקוני זהר תס"ג צה. ק) (תהלים קיח) כ"א קיב צ"א. ר) (זכריה ג) נשא קכו צ"ת. ט) (איוב כח) ויצא פח צ"א. פ' ל"ג רישא. צ' מוסיף ארמי ליה. ק' ל"ג ר"מ. ר' ביה. ט' חכמה האי בסלע.

מאמר

הסולם

עטרה על ראשו ואילן נאה לפניו

שבמלכות, והיא עולה ומגלה החכמה שבי' דהויה שלו. ונעשית לו עטרה על ראשו, ונבחה שהמלכות היא י' דהויה וגוף הו"א הוא הו"ה דהויה. ח"ש, מתלא למלכא דהוה ליה עטרה על רישיה, שה"ס המלכות המאירה בי' דהויה דו"א, ואילן יאה קדמיה, היינו הו"ה, שהן ג' קוין דו"א, אמנם בעת הגלות נתמעט ז"א לר"ק בלי ראש, והמלכות לנקודת הסיום שלו. וז"ש אתיא ליה שמועה בישא וכי' מה דהות י' על הו"ה, אתהדר הו"ה, כי נפלה ונעשית נקודת הסיום תחתיו.

היא אומרת, אל תראוני שאני שחרחרת, ואלו הקליפות הן, משחית אף וחמה, שהם חג"ת דקליפות דהיינו הדכר דקליפה שכולל אותן. והנוקבא הרעה שלו, שפחה הרעה, היא שבתאי, שעליה נאמר, ושפחה כי תירש גבירתה, שהיא שבת המלכה. משחית אף וחמה, שהם חג"ת דקליפה, מסובבים לג' אבות, שהם חג"ת דקדושה.

מאמר עטרה על ראשו ואילן נאה לפניו עא) ולא עוד אלא וכי': ולא עוד, אלא מה שהיתה הבת מלך, שהיא השכינה, י' על הו"ה, הכלולות באבות. ח' ראשונה באברהם, שהוא חסד. ח' שניה ביצחק שהוא גבורה. ו' היתה כלולה ביעקב שהוא תפארת. והי' היתה ראש עליהם, נאמר, נפלה עטרת ראשנו. והמשילו חכמים משל למלך שהיתה לו עטרה על ראשו, ואילן נאה לפניו. באה אליו שמועה רעה הוא משליך העטרה מעל ראשו. ומה שהיתה השכינה י' על הו"ה, שהיתה הי' למעלה, חזר להעשות הצירוף הו"ה, שהי' היא למטה. ומשום זה אמר דוד, אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה מאת ה' היתה זאת. פירושו. כשז"א ומלכות הם בגדלות נמצא ז"א באור החסדים. והמלכות באור החכמה. וכשמתיוחדים שניהם נכלל גם ז"א מחכמה (דפרי" דף רע"ט ע"ב)

מאמר וזכרתם אל הסלע עב) קום ר"מ טול כו': קום רעיא מהימנא, קח אבן זה בידך, שהיא המלכות, שנאמר בה, על אבן אחת שבעה עינים, כדי לשבר הקליפות של האגוז (כנ"ל אות ס"ג) כי כמה רועים פרנסי הדור נתאספו על אותה אבן, שהיא הסלע שלך, להוציא מים משם, כי הכלה שלך, מלכות, היא מעין החכמה בסלע הזה שהוא נובע בתורה בסודות סתומים לאין סוף. ועליה נאמר, והחכמה מאין תמצא. עג) וכל תוקפא דלחון וכי': וכל הכת שלהם הוא להעביר הקליפה העליונה, וכשמגיעים לקליפה השניה, שהיא חזקה, הוא קשה להם, ומכים בה כל ימיהם כולם, בלשוניהם

תניינא, דאיהי תקיפא, איהי קשיא לון, ומחאן ת בה א כל יומיהון כלהו, בלישנהון דאינון תקיפין כפטישין, ולית לון רשו לאפקא מינה ב מיא. אלא ג אליון טפין דנפקין על ידך, בזמנא דאתמר בה, ת ויך את הסלע במטהו פעמים. ובמחאה תניינא נפקי ד אליון טפין. ואליון אינון רמיון דחכמה, רמיון דקבלה, דאינון בחגיגה, ושאר מתניתין. והאי אבן לית מאן דאפיק מינה חכמה, דאיהי מלגאו, דלית לה סוף, ה בר אנת, דאתמר בך הלכה למשה מסיני.

עד) פתח רעיא מהימנא ואמר, סבא סבא, אית סלע, ואית סלע, אית אבן, ואית אבן. אית אבן דשמא דיהוה, ו עלה אתמר א) ואבנא די מחת לצלמא הות לטור רב. ואית אבן דאיהי ב) אבן משכית, דלית תמן נביעו דמיא דחכמתא, ולא דבור.

חלופי גרסאות

מסורת הוהו

ת לה. א ל"ג כל יומיהון. ב ל"ג מיא. ג ל"ג אליון. ד ל"ג אליון. ה דאיהו מוחא מלגאו ול"ג בר אנת דאתמר בך. ו מוסיף ואיהי עלה.

ת (במדבר כ) פנחס אות תרצט צ"ל זר חדש ל ט"ב שלייה ט"ד שמ"ח תקונים חדשים צח ט"ב ש"א. א) (דניאל יב) תקונים חדשים קו ט"א ש"ב. ב) (ויקרא כו).

ודברתם אל הסלע

הסולם

מאמר

שהוא משה. והוא מכה פעמים מתחילה מכה במסך דמנעולא, ואח"כ במסך דמפתחא. כי גונו את המנעולא כדי שלא תעכב גילוי המוחין. כמ"ש כל זה באורך לעיל (ל' דף י"ג ד"ה ונתבאר ע"ש) וז"ש ובמחאה תניינא נפקי אליון טפין, דהיינו במיעוט דמפתחא דוקא, וכן משם ולהלאה כל החכמים מוציאים ומגלים המוחין שה"ס טפות מים רק ממפתחא בלבד. ולפיכך בקשו מרעיא מהימנא שיקרב את גמר התקון, ויקח את אבן הזה, שה"ס מלכות דמנעולא, ויתקן אותה. וז"ש (באות ע"ב) קום רעיא מהימנא טול אבנא דא בידך וכו'. דהיינו האבן דמנעולא.

בלשוניהם, שהן חזקות כפטישים, ואין להם רשות להוציא ממנה מים. אלא אלו הטפות שיצאו על ידך, בזמן שנאמר בה, ויך את הסלע במטהו פעמים, ובהכאה השניה יצאו אלו טפות. והם הרמזים של חכמה הרמזים של חכמת הקבלה, שהם במסכת חגיגה ושאר משניות. ואותו אבן אין מי שיוציא ממנה חכמה שהיא בפנים, שאין לה סוף, חוץ ממך, שנאמר בך, הלכה למשה מסיני.

פירוש המלכות נקראת אבן. ונודע שיש ב' מיני מלכות, א' עצם המלכות מטרם שנמתקה בכינה, הנקראת מנעולא. ומלכות השניה אחר שנמתקה בכינה הנקראת מפתחא. וכל המוחין המתגלים בז"א ומלכות, הם מבחינת המלכות דמפתחא. אבל מבחינת מנעולא אין מתגלה כלום, כי אינה ראויה למוחין כלל, עד גמר התקון. (כנ"ל ב"א דף י' ד"ה וכבר.) וז"ש וכל תוקפא דלהון לאעברא קליפה דלעילא, דהיינו שמעברים הדינים והקליפות מן המלכות דמפתחא, ומגלים המוחין ממנה. וכך מוטן לקליפה תניינא דאיהי תקיפא, דהיינו לדינין דמלכות דמנעולא. ולית לון רשו לאפקא מינה מיא. כי ממנעולא אינם יכולים לגלות המוחין מטרם גמר התקון. אלא אליון טפין וכו' ויך את הסלע במטהו פעמים, שה"ס המיעוט דקו אמצעי הממעט את השמאל, בכח מסך דחירק שבקו אמצעי.

עד) פתח רעיא מהימנא וכו': פתח רע"מ ואמר, זקן זקן יש סלע ויש סלע, יש אבן ויש אבן. יש אבן של שם הויה, דהיינו שעולה ל' דהויה ונעשית עטרה על הויה דהויה כנ"ל. שעליה נאמר, ואבנא די מחת לצלמא הות לטור רב, כי ה' דהויה ה"ס הר גדול. ויש אבן שהוא אבן משכית, דהיינו בחינת שמאל בלי ימין, שעליה נאמר ואבן משכית לא תתנו בארצכם להשתחוות עליה וגו'. כי עבודה זו להמשיך שמאל בלי ימין הוא עבודה זרה. שאין שם נביעה של מי חכמה, כי חכמה בלי חסדים אינה יכולה להאיר. ולא דבור. שה"ס גילוי מוחין לחוץ.

אלא

(דפויי דף רע"ט ע"ב)

עו) אלא אבן דאיהי ז סלע, דמשה, עלה אתמר א דברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו. דאיהי בת קול ולא תליא בה אלא דבור ופיוסא. אבל שפחה, סלע אחרא, ה דאתקריאת משנה. נוקבא דעבד נער. עלה אתמר, ב דברים לא יוסר עבד, אלא דמחאן ומתברין מינה כמה ה פסקות, ו לקטין לון, ואתקרון לקוטות. ועל דמלקטי לון, אתקריאו לקוטות, בלא נביעו דחכמה וקבלה.

עו) אבל סלע דילי, איהי ברתא דמלכא, בגינה אתמר, ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו, בדבור ופיוס, כברתא דמלכא. ובגין דמחינא בה, לקינא עלה, ואתגזר עלנא מותא. דמאן דמסרב למטרוניתא, חייב מיתה. כל

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ג) (במדבר כ) בשלח קיט צ"ת. ד) (משלי כט) ז בדפו"י כתבו כאן חסר. ה מוסיף דאתקריאת קליפה. ט מוסיף פסקות ולקוטות. י ועל דמלקטי לכן אתקריאו לקוטות בלא נביעו ול"ג מן ולקטין עד בלא. תקונים חדשים צט ט"ד של"א.

מאמר

הסולם

ודברתם אל הסלע

רק לאחורים של המלכות שנפלו ונעשו לפנימיות עולם הבריאה, ושהיא מלובשת במלכות דמטטרון, היא סובלת מאותה הכאה דקו שמאל, להיותה כולה בחינת שמאל. וז"ש, סלע דמשה וכו' ולא תליא בה אלא דבור ופיוסא, כי מלכות דאצילות נבנית מאו"א מימין, וז"א צריך להמשיך לה חכמה בסוד היחוד של דבור ופיוס, בסו"ה שמאלו תחת לראשי. ואין שייך בה שום הכאה, כי הכאה אינו נוהג רק בקו שמאל, וכל שבא מקו שמאל, אבל שפחה סלע אחר וכו'. שהיא מלכות דמטטרון, שמטטרון נקרא עבד והמלכות שלו שפחה, אשר אחורים דמלכות דאצילות ממצב הא', נתלכשו בפנימיותה. שנמצאת כולה שמאל, בה נוהג הכאה, ולא במלכות דאצילות, שהיא ימין.

עו) אבל סלע דילי, וכו': אבל הסלע שלי, היא בת מלך, דהיינו המלכות דאצילות, בשבילה נאמר ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו, דהיינו בדבור ופיוס כראוי לבת מלך, ומשום שהכיתי בה, הוכיחי עליה, ונגזר עלינו מות, כי מי שממאן אל המלכה חייב מיתה, כל שכן מי שמכה לבת מלך, ומשום זה נגזר עלי שלא אכנס לארץ ישראל. כי ארץ ישראל היא כנגד הבת מלך, ואני קבור בארץ נכריה, והמלכות שהיא ארץ ישראל, נתעברה ממני, ונאמר, וירד אליו בשבט. ושכט הזה הוא אחד משבטים שלי, כי אני עתיד לרדת שם להיות עם ישראל בגלות. והכל נרמז, ובמקום אחר העמידו בעלי המשנה.

פירוש

עו) אלא אבן דאיהי וכו': אלא אבן שהיא סלע של משה, עליה נאמר, ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו. כי סלע הזה היא בת קול דהיינו מלכות דאצילות, ואין נוהג בה אלא דבור ופיוס. אבל השפחה למלכות דאצילות, שהוא סלע אחר שנקרא משנה, שהיא נוקבא של העבד הנער, שהוא מטטרון, עליה נאמר, בדברים לא יוסר עבד, אלא שמכים בה, ושוכרים ממנה כמה פסקי דין, דהיינו בידורים, ולוקטים אותן והן נקראות לקוטות. ועל מה שלוקטים אותן הן נקראות לקוטות, בלי נביע של חכמה וקבלה.

פירוש. המלכות דאצילות, נבנית תחילה מקו שמאל, בסוד ב' מאורות הגדולים, ואח"כ נתמעטה עד לנקודה, ועולה לאו"א, ואו"א חוזרים ובונים אותה מבחינת הימין, בסוד אבא יסד ברתא. ואז היא נקראת בת מלך או בת קול. כי ז"א נק' קול והמלכות בת קול. ובעת שנתמעטה ממצב הא' נפלו ט"ס תחתונות שלה לעולם הבריאה, ונעשו שמה ראש לשועלים, כי נעשו פנימיות עולם הבריאה, אמנם הן נבחנו לבחינת אחורים שאינן מאירות, להיותן ממצב הא' שהמלכות היתה שם חכמה בלי חסדים. וכבר ידעת סוד הכאת הסלע, שהוא התעוררות המסך דחירק שבקו האמצעי להכות ולמעט הג"ר דשמאל כדי שיתחד עם הימין, שמיעוט זה נבחן להכאה במלכות הנבנית משמאל. וכיון שהמלכות דאצילות נבנית מצד ימין מבנין או"א, אין אותה הכאה דקו שמאל בוגע לה כלום, אלא (דפו"י דף רע"ט ע"ב)

שכן מאן דמחא לברתיה דמלכא. ובגין דא אתגזר עלי, דלא איעול לארעא דישראל, ואנא קבור בארעא נוכראה, כ ואתעברת מיני. ואתמר, ה וירד אליו בשבט. ז והאי שבט, איהו ח חד משבטיא דילי, דאנא עתיד לנחתא תמן למהוי עם ישראל בגלותא. וכלא אתרמיז, ובאתר אחרא אוקמוה מארי מתניתין. י
 עז דבי מקדשא, ושמא דמשיח, אתקריאו בשם יודי. ודא ארבע אנפי אדם, ואינון דשבטא דלוי, אינון נפקן מחיון דאינון שאר שבטין, ועאלו בחולקא דאדם, דאינון ארבע אנפין דיליה. ומשה איהו אדם בדיוקנא דההוא אדם ס קדמאה דלעילא. ט מה שמו ומה שם בנו. ובגין ט דא, כהנייא וליואי, מזוניהון על ידא דמלכא אכיל בפתוריה, ושאר חיילין דמלכא, כל חד יהבין ליה למיכל בבית פ מושב דיליה. ורעיא מהימנא ז איהו כברא דמלכא, קריב למלכא יתיר מאלין דאכלין לפתוריה, דלית מאן דקריב למלכא מכל בני מלכותא, כבריה. עח קם בוצינא קדישא ואמר, סבא סבא, במלין דילך אשתמודע מאן אנת. אנת הוא אדם קדמאה. מה שמו, אתמר עלך. מה שם בנו, אתמר על רעיא מהימנא. ובגין דאיהו חדש כמה חדושין באורייתא, חדוה זמינא לגבך, ז דבן חכם ישמח אב. ק
 עט רעיא מהימנא, בפרשתא דא, הוה אדכר כנישו דילך לההוא עלמא,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

כ ואתעברו מיני ; מינו. ל האי. ט ל"ג חד. נ בדפויי כתבו כאן חסר. ס ל"ג קדמאה. ע מוסיף דא אוקמוה. פ ל"ג מושב. צ ל"ג איהו. ק בדפויי כתבו כאן חסר.

ה (ש"ב כג) הקסה"ז פו צ"א. ו (משלי ל) ויצא סח צ"א. ז (משלי י) ב"א קמו צ"א.

רעיא מהימנא ברא דמלכא וכי

הסולם

מאמר

הוא אדם הראשון, ומח שם בנו, הוא משה. ומשום זה, כהנים ולוים, מזוניותיהם הם על ידי המלך, שאוכל על שלחנו. ושאר צבאות המלך, כל אחד, נותנים לו לאכול בבית מושב שלו. ורעיא מהימנא, הוא כבן המלך שהוא קרוב אל המלך יותר מאלו האוכלים על שלחנו כי אין קרוב אל המלך בכל בני מלכותו, יותר מבנו.

עח קם בוצינא קדישא וכי : קם המאור הקדוש. שהוא ר"ש, ואמר, אל בעל המאמר זקן זקן בדברים שלך נודע מי אתה. אתה הוא אדם הראשון. מה שמו, נאמר עליך. מה שם בנו נאמר על רעיא מהימנא. ומשום שרעיא מהימנא חידש כמה חידושים בתורה, יש שמחה אצלך כי בן חכם ישמח אב.

עט רעיא מהימנא בפרשתא וכי : רעיא מהימנא. בפרשה זו נזכרת האסיפה שלך לעולם ההוא. שכתוב, עלה אל הר העברים הזה הר נבו וגו'. וראית אותה ונאספת אל עמך

פירנשו. שהכתוב ובניהו בן יהוידע וגו' רומז על משה, וירד אליו בשבט, היינו באחד מן הדינים שלו. שהוא דינים דמפתחא כנ"ל, ומקרא זה רומז על הגלות, ע"כ כתוב וירד, וז"ש, דאנא עתיד לנחתא תמן, למהוי עם ישראל בגלותא. ואע"פ שהכתוב מדבר בזמן שהיו בארץ ישראל, וכלא אתרמיז, שהכל נרמו בכתוב. ובאתר אחרא אקמוה מארי מתניתין היינו בהקדסה"ז אות ק"ב ובכל ההמשך שם.

עז דבי מקדשא ושמא וכי : (חסר תחילת המאמר ואינם דברי רע"מ) כי בית המקדש ושמו של משיח נקראים בשם הויה, וד' אותיות הויה הן ארבעה פני אדם והם של שבט לוי, שהם יצאו מחיות של שאר השבטים שהן, פני אריה, פני שור, פני נשר, ונכנסו בחלק של פני אדם. שהם ארבעה פנים שלו, כי פני אדם כולל כל ד' פנים. ומשה הוא אדם בצורתו של אדם הראשון למעלה. מח שמו, (דפויי דף דע"ט ע"ב)

דכתיב * (מ) עלה אל הר העברים הזה הר נבו וגוי, וראית אותה ונאספת אל עמך וגוי, כאשר נאסף אהרן אחיך וגוי. ובהאי פרשתא, אית לך לאהדרא לעלמא, ולהחיות, ולאעלא לארעא דישראל, ולאחברא בפרשתא דא בכלה דילך, דכתיב בה, (ס) הנני נותן לו את בריתי שלום. ובגיד לא אמר לך קביה ר הכא רד, אלא עלה. דמניה, אנת תהא עאל לארעא דישראל.

(פ) ומה (ש) דאמר בכ, (ז) ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה. וי לאינון אטימין לבא, סתימין עיינין, דלא ידעי קבורה דילך, ת דהוית אנת בעי רחמי מקביה, דלא ייעול לך בהווא קבורה, (ח) דבה אנת מתקרי מת. (י) ההיד, (כ) משה עבדי מת. ואינון טפשאי אמרין, וכי משה הוה מפחד ממיתה, לנפקא מהאי עלמא, לעלמא דאתי, כשאר בריין. ואינון לא ידעין דקבורה דילך, ומותא דילך איך היא.

(פא) דהכי אוקמוה מארי מתניתין, דמתי חוצה לארץ ג אינם חיים. לא אמרי דאינם עתידים להחיות, דאלמלי כך הווי כפרין בתחיית המתים. אלא הכא רזא רברבא, קבורה דיליה בצולמא דלאו הגונה ליה, דאיהי (ג) ארץ ציה ועיף בלי מים, ולית מים אלא תורה, ובה (ד) לא תאר לו ולא הדר. ומאן דחזי ליה בהווא צולמא, ונראהו ולא מראה ונחמדהו. ובגיד, נבואת ד ישעיה (ה) הנה ישכיל עבדי, קא רמיז עליה.

(פב) ובגין ההוא קבורה, הוה בעי רחמי דלא ימות תמן ה בחיל, לפום

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

(ח) (במדבר כז) וזה חדש ל ט"ג ש"ד. (ט) (במדבר כה) נח נט צ"א. (י) (דברים לז) יתרו קיח צ"ל. (יא) (יהושע א) תוריע לט צ"ל. (יב) (תהלים מב) תרומה פד צ"ת. (יג) (ישעיה נג) חלק א' בהשמטות רנג. (יד) (שם נב) וישב ג צ"ב.

מאמר

הסולם

רעיא מהימנא ברא דמלכא וכו'

עמך וגוי, כאשר נאסף אהרן אחיך וגוי. ובפרשה זו יש לך לחזור לעולם ולחיות, ולכנס לארץ ישראל, ולהתחבר בפרשה זו בכלה שלך, שהיא ארץ ישראל, דהיינו מלכות, שכתוב בה, הנני נותן לו את בריתי שלום. שהיתה שלו, ונתנה לפנחס (כנ"ל פנחס אות קל"ג) והוא אינו חסר. ומשום זה לא אמר לך כאן הקביה רד, אלא עלה אל הר העברים. כי הר הזה תכנס לארץ ישראל.

(ס) ומה דאמר בכ וכו': ומה שאמר בכ, ולא ידע איש את קבורתו וגוי. אוי לאלו אטומי הלב, סתומי העינים שאינם יודעים קבורה שלך, כי היית מבקש רחמים לפני הקביה שלא יכניסו לך באותה קבורה שבו אתה נקרא מת. ו"ש, משה עבדי מת. ואלו הטפשים היו אומרים, וכי משה היה מפחד ממיתה

המתחולת הנה ישכיל עבדי רומחא עליו. (פב) ובגין ההוא קבורה וכו': ומשום קבורה

(דברי דף רע"ט צ"ב * דף ר"ם צ"א)

דהוה בארץ ציה רעב ועיף וצמא בלי מים, דאיהי אורייתא. ובגיד אתמר עליה, עלה אל הר העברים הזה. משפלותא דיליה, אחזי ו ליה מעלתיה, אע"ג דאנת קבור באתר דלאו הגון ז לך, ערום בלא לבושין ח דילך, דאינון עור ט ובשר, נע ונד מאתר דילך, ומטלטל וגלי. הא פנחס דעבדת טיבו עמיה, דאתמר עלך, הנני נותן לו את בריתי שלום, הא איהו . יעביד טיבו עמך, וביה תסתלק בפרשתא דיליה. כ דבה כלה דילך, תמן תתייחד עמה, כחתן עם כלתיה.

פג) דהא ז אנת, אי לא הוית קבור מ לבר מארעא קדישא, לבר מכלה דילך, לא הוו ישראל נפקין מגלותא. ובגינך אתמר, ט והוא מחולל מפשעינו. אתעבידת חול בגין חובה ופשע דישאל בקבורה דילך, נ דאתמר בך ט ויקבור אותו בגיא. ומה כתיב בקבורה דילך. ט כל גיא ינשא, כל שפל ונמוך ינשא בגינך, דאינון ישראל, דאינון שפלים מכל אומה ולישן. וכל הר וגבעה ישפלו, ט דאינון רשיעיא, וגסי הרוח.

פד) והאי איהו, ט ובחבורתו נרפא לנו, בחבורה דאתחבר עמנא בגלותא, נרפא לנו. דאנת הוא כשמשא דנהיר, דאע"ג דאתכנש בליליא, נהיר הוא ט בסיהרא, ובכל ככביא ומזלי. הכי אנת נהיר, בכל מארי הלכות וקבלות. ולך אשתקיין בגניזו, כמבועא דאשקי לאילנין תחות שרשיהון בגניזו, עד דאתבקע מימוי באתגלייא. הה"ד, ט יפוצו מעינותיך חוצה.

חלופי גרסאות

ו ל"ג ליה. ז ל"ג לך. ח ל"ג דילך. ט מוסיף ובשר תלבישני. י עביד. כ ל"ג דבה כלה דילך. ל מוסיף אנת תועלת גדול בקבורתך. מ מוסיף לבר בחוצה לארץ. נ ל"ג דאתמר בך. ס אינון ; ואינון. ע בכל ול"ג בסיהרא.

מסורת הזוהר

ט) (שם ג) ויקהל קטו צ"כ. ט) (דברים לד) זהר חדש ח ט"א של"א של"ו תקונים חדשים צח ט"ג של"ח. ט) (ישעיה מ). צ) (שם ג). ק) (משלי ה) תולדות מו צ"ג.

רעיא מהימנא ברא דמלכא וכו'

הסולם

מאמר

הכלה שלך, לא היו ישראל יוצאים מן הגלות. ובשבילך נאמר, והוא מחולל מפשעינו. כי נהיית חול בקבורה שלך, בשביל עון ופשע של ישראל, שנאמר בך, ויקבור אותו בגיא. ומה כתוב בקבורה שלך כל גיא ינשא, דהיינו, כל שפל ונמוך ינשא בשבילך, שהם ישראל שהם שפלים מכל אומה ולשון. וכל הר וגבעה ישפלו. הם הרשעים ועזי הרוח. פד) והאי איהו ובחבורתו וכו': וזה הוא, ובחבורתו נרפא לנו, דהיינו בחבורה שנתחבר עמנו בגלות, נרפא לנו. כי אתה הוא כשמש המאיר, שאע"פ שהשמש שוקע בלילה, מאיר הוא בהלבנה ובכל הכוכבים והמזלות. כך אתה מאיר בכל בעלי הלכות וקבלות. ולך הם נשקים בסתר, כמו מבוע המשקה האילנות תחת שורשיהם בסתר, עד שמתבקע מימיו בגלוי. ז"ש, יפוצו מעינותיך חוצה.

קבורה הזו, היה מבקש רחמים שלא ימות שם בחוץ לארץ מפני מה שהיתה בארץ ציה ועיף בלי מים, שהם התורה. ומשום זה נאמר עליו, עלה אל הר העברים הזה. משפלותו הראה לו מעלתו, דהיינו אע"פ שאתה קבור במקום שאינו הגון לך, בלי הלבושים שלך, שהם עור ובשר, נע ונד ממקום שלך, ומטלטל, וגולה. הרי פנחס, שעשית חסד עמו, שנאמר עליך, הנני נותן לו את בריתי שלום, הרי הוא יעשה חסד עמך, ובו תתעלה בפרשה שלו, דהיינו בהפרשה הנני נותן לו את בריתי שלום. כי פנחס, הוא אליהו מלאך הברית, שהוא יעזור למשה להתחבר עם ב' משיחין להוציא את ישראל מן הגלות כמ"ש בכ"מ ברעיא מהימנא. שבה כלה שלך, דהיינו המלכות, שם תתייחד עמה, כחתן עם כלתו.

פג) דהא אנת אי וכו': כי אתה, אם לא היית קבור לחוץ מארץ הקדושה, לחוץ מן (דפו"י דף ר"ס ע"א)

פה) דאנת הוא אוף הכי, כשמשא דאזיל בימי החורף תחות מבוועין, וכד מטי פורקנא, תהא כשמשא דאזיל בקיץ לעילא מבוועין, ויהון צונגין ברחמי. דכד אנת תחותיהו, אינון חמין בדינא. אתא רעיא מהימנא, ובריך לְבוּצִינָא קדישא, ואמר ודאי אנת הוא דנהיר לי, בזמנא דאתמר עלי, (ו) כי בא השמש, כבה השמש, דאחשיך נהוריה. יהא רעוא, דיוד'ד פ ינהיר שמיה עלך. (פו) ועוד אמר בוּצִינָא קדישא, ודאי אנת צ הוא כלא, ק דאמר, (ו) אם יהיה נביאכם וגו'. ר ובג'ד, כד אתגלייא אימא עלאה לך, אמרת (ח) אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה. בגין דאיהי רחמי, אתמר בה לא יבער ו הסנה.

פז) וחמש נהורין אית לה, דאתקריאו קרני החמה, עד הוד, ומתמן עד הוד, הוו נהרין בך ר"מ, והאי איהו ת ונתן הוד למשה, לאשתמודעא דכלהו לך אתייהבו, אפילו עד הוד. ובג'ד, פני משה כפני חמה. ואלין חמש, סלקין לחמשין תרעין דבינה.

פח) ובאלין חמש א דאתמר, דאינון חמש אור דיומא קדמאה, ב דאינון לקבל חמש אצבען דימינא אתחזיא לך בסנה. בגין דעתיד אנת, לאפקא זרעא דאברהם מן גלותא, דאיהו דרגא ג ימינא. ומתמן בינה איהו רחמים גמורים, יד

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ו) (בראשית כח) ויצא א צ"ג. (ש) (במדבר יב) פ נהיר; דינהיר. צ ל"ג הוא. ק ויאמר. ר ל"ג וישב כו צ"ב. ת) (שמות ג) תקוני זהר ת"ע קכו: ובג'ד. ש ל"ג הסנה. ת ל"ג ונתן. א ל"ג דאתמר. ב ל"ג דאינון לקבל חמש אצבען. ג מוסיף דאברהם ימינא.

מאמר

הסולם

מראה במראה דמיון וחלמא

פה) דאנת הוא אוף וכו': כי אתה הוא גם כן כמו השמש ההולך בימי החורף תחת המבוועים בסתר, ומחמט אותם. וכשתגיע הגאולה, תהיה כשמש ההולך בקיץ למעלה מהמבוועים, ויהיו צונגים בלי ד'ג, אלא ברחמים. כי כשאתה תחתיהם, הם חמים בדין. בא רעיא מהימנא וברך את המאור הקדוש, ואמר, ודאי אתה הוא המאיר לי בזמן שנאמר עלי כי בא השמש, שהוא אותיות כבה השמש, שמחשיך אורי. יהי רצון ששם הויה יאיר שמו עליך.

פז) וחמש נהורין אית וכו': וחמשה אורות יש בה בבינה הנקראים קרני החמה, כי הבינה נקראת חמה, שהם מחסד עד הוד, ומשם, מן הבינה, עד הוד היו מאירים בך רעיא מהימנא. וזה הוא שנתן ההוד למשה, להודיע, שכל חמש הספירות חג'ת נ"ה נתנו לך כי אפילו הוד ניתן לך. ומשום זה פני משה כפני חמה, דהיינו כבינה שנקראת חמה. ואלו חמש ספירות עולים לחמשים שערי בינה. כי כל ספירה כלולה מעשר ספירות.

פירוש כאן המדובר מבחינת הכלים, אשר העליונים ניתנו בתחילה ולבסוף התחתונים (כנ"ל בפתיחה לחכמת הקבלה אות כ"ד) ולפיכך כיון שזכה להוד, בהכרח שכבר קבל כל הספירות שקדמו להוד.

פח) ובאלין חמש דאתמר וכו': ובאלו חמש שאמרנו, שהם חמש פעמים אור הנאמרים ביום ראשון של מעשה בראשית, שהוא חסד, שהם כנגד חמש אצבעות דיד ימין, שהוא חסד,

הם

פז) ועוד אמר בוּצִינָא וכו': ועוד אמר המאור הקדוש, ודאי אתה הוא הכל, שנאמר, אם יהיה נביאכם וגו'. ומשום זה כשנתגלה לך, אמא עלאה, שהיא בינה, אמרת, אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה. כי משום שהבינה היא רחמים, נאמר בה לא יבער הסנה. דהיינו שלא יבער הדין המכונה סנה.

(דפו"י דף ר"ס ע"א)

הגדולה. אַבל מסטרא דגבורה, יד החזקה, חמש רקיע, ביום שני, לקבל חמש אצבען דשמאלא. אַבל מסטרא דדרגא דילך, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיַד רַמָּה. דגוף וּתְרִין דְרוּעִין וּתְרִין שׁוֹקִין, לקבל חמש אצבען, ה' ה' ה' ה' אצבען דיד ימין, וְהָיָה דִיד שְׂמָאל, וּתְרִין דְרוּעִין וּתְרִין שׁוֹקִין וּגּוּף, דאינון חמש דסלקין י"ה. א"ל רעיא מהימנא, בריך אנת ד לאמא עלאה. אַבְל הָאֵי י"ה שׁוֹיָא פִּי לִי ה', בגין מטה האלהים, דאיהו ו'. וְאָמַר וּדְאֵי הַכִּי הוּא.

פִּט) אַמַר לִיָּה רַעִיא מְהִימְנָא, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, לַאֲתַתְקַפָּא מְלִין דִּילְךָ, דמראה איהי לימינא, חשוב במראה דאתמר ביה א במראה אליו אתודע, וְתִשְׁכַּח רַמָּת, דסליק בחשבון אברהם. אַמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, בְּקַדְמִיתָא אַתְחַזִּי לְךָ הָאֵי חִיזוּ, דאתמר ביה במראה אליו אתודע. וּלְבַתֵּר דַּאֲמַרְתָּ, אַסּוּרָה נָא וְאַרְאֵה אֶת הַמְרָאָה הַגְּדוֹלָה הַזֶּה. דאדכיר ביה ה' זמנין הסנה. כְּעַן אַתְגְּלִיִּיא לְךָ חִיזוּ דָא, בְּרַמָּת פְּקוּדִין אֲלִין, דאינון בחמשה חומשי תורה. קַם רַמָּת, וּנְשִׁיק לִיָּה, וּבְרִיךְ לִיָּה.

צ) אַמַר לִיָּה בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, הָאֵי מְרָאָה, לְזַמְנִין אִיְהוּ בָאוּת ה' הַמְרָאָה

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

א) (שם יד) שמות קג צ"כ זהר חדש מד ט"ב ד ל"ג אב. ה וה. ו וה. ז לאדון. ח ל"ה ה' ; ליה ש"ב עא ט"ג שמ"ד. ב) (במברר יב) לעיל אות פו ה"י ; ליה ול"ג ה'. ט ל"ג ואמר. י דאיהו לך המראה הגדול ול"ג מן ותשכח עד המראה הגדול. צ"ש. ג) (שמות ג) לעיל אות פו צ"ת. כ בסנה.

מראה במראה דמיון וחלמא

הסולם

מאמר

שְׁלַךְ, שְׂאֲמַרְתָּ שְׂמֵרָאָה הִיא בֵּינָה (לְעִיל בָּאוּת 19) וְהָרִי מְרָאָה הִיא לִימִין כִּי תַחֲשׁוּב הַגִּימְטְרִיא שֶׁל מְרָאָה, שְׂנֵאֲמַר בִּי בְּמֵרָאָה אֲלִיו אַתּוּדַע, וְתַמְצָא שֶׁהוּא בְּגִימְטְרִיא רַמָּת, הָעוֹלָה בְּגִימְטְרִיא. אַבְרָהָם, שֶׁהוּא חֶסֶד. זֶה רָאִה שְׁבַמְרָאָה הוּא חֶסֶד דְדָ"א, וְלֹא שֶׁל בֵּינָה. אַמַר לֹא הַמְאֹר הַקְּדוּשׁ. מִתְחִלָּה נִרְאָה לְךָ מְרָאָה הִיא שְׂנֵאֲמַר בִּי, בְּמֵרָאָה אֲלִיו אַתּוּדַע. שֶׁהִיא בֵּינָה, וְאַחַר כֵּן אַמַרְתָּ, אַסּוּרָה וְאַרְאֵה אֶת הַמְרָאָה הַגְּדוֹלָה הַזֶּה דִּהִינּוּ בֵּינָה, שְׂנוֹכֵר בּוֹ חֶמֶשׁ פְּעָמִים הַסְנֵה, דִּהִינּוּ כִּנְגַד ה' אֹרֹת הַיָּמִין שְׁבַבִּינָה הַמְאִירִים ה"פ סְנֵה, שֶׁהֵם ה' דִּינִים שְׁבָה, וְהֵם מִתְהַפְּכִים לְרַחֲמִים כְּמוֹ בֵּינָה. וְעַ"כּ לֹא יִבְעַר הַסְנֵה כְּנָ"ל. וְעַתָּה נִגְלָה לְךָ שׁוֹב מְרָאָה הוּא בְּרַמָּת מְצוּת עֵשָׂה שֶׁהֵם בְּה' חוֹמְשֵׁי תוֹרָה, דִּהִינּוּ ה' אֹרֹת דְחֶסֶד דְדָ"א שְׂנֵקְרָא תוֹרָה. קַם רַעִיָּא, וְנִשְׁק אֹתוֹ וּבְרַכּוּ. וְצִרְיָכִים לְדַעַת שִׁישׁ ב' מְרָאוֹת, מְרָאָה הַמְאִירָה הִיא זָ"א, וְכֵן בֵּינָה כְּמוֹ שְׂאוֹמֵר כְּאֵן. וּמְרָאָה שְׂאִינָה מְאִירָה הִיא מְלָכוּת.

הֵם שְׂנֵרְאוּ לְךָ בְּסֵנָה, מְשׁוּם שֶׁאַתָּה עֵתִיד לְהוֹצִיא זְרַעוֹ שֶׁל אַבְרָהָם מִגְּלוּת, שֶׁהוּא מְדֻרְגֵת יָמִין שֶׁהוּא חֶסֶד. וּמִשָּׁם הֵבִינָה הִיא רַחֲמִים גְּמוּרִים, בְּסוּד יָד הַגְּדוֹלָה, שֶׁהִיא חֶסֶד. אַבְל מְצַד הַגְּבוּרָה, הַנְּקָרָת יָד הַחֲזָקָה, חֶמֶשׁ סְפִירוֹת שֶׁלֹּה הֵם חֶמֶשׁ פְּעָם רַקִּיעַ שְׂנֵאֲמַר בְּיוֹם שְׁנֵי דַמְעָשָׁה בְּרַאשִׁית, שֶׁהֵם כִּנְגַד ה' אַצְבָּעוֹת דִּיד שְׂמָאל. אַבְל מְצַד הַמְדֻרְגָה שְׁלַךְ, שֶׁהוּא קוֹ הָאֲמֻצְעִי, נֵאֲמַר וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיַד רַמָּה. שֶׁהוּא כִּנְגַד הַגּוֹף שֶׁהוּא קוֹ הָאֲמֻצְעִי. שֶׁהוּא כּוֹלֵל גּוֹף וְב' זְרוּעוֹת וְב' שׁוֹקִים, שֶׁהֵם ה' בְּחִינּוֹת כִּנְגַד ה' אַצְבָּעוֹת שְׁבִיד, וְנִמְצָא שְׁגִי יָדִים אֲלֹה ה' ה' ה', דִּהִינּוּ, ה' אַצְבָּעוֹת דִּיד יָמִין, וְה' אַצְבָּעוֹת דִּיד שְׂמָאל, וְב' זְרוּעוֹת וְב' שׁוֹקִים וּגּוֹף שֶׁהֵם ה'. וְהֵם בִּיחֻד עוֹלָמִים י"ה. אַמַר לֹא רַעִיא מְהִימְנָא בְּרוּךְ אַתָּה לְאֵמָא עֵלְאָה, שֶׁהִיא בֵּינָה. אַבְל י"ה אֵלֹה שֶׁהֵם ג' יָדִים, חֲגִית, הַנִּיל, עוֹשִׂים לִי ה' אַחֲרוּנָה בְּשִׁבִיל מֵטָה הָאֲלֵקִים, שֶׁהוּא ו'. דִּהִינּוּ זָ"א. כְּלוּמַר, שִׁי"ה שֶׁהֵם חֲגִית, בּוֹנִים הַמְלָכוֹת בְּשִׁבִיל זָ"א. אַמַר, וּדְאֵי כֵךְ הוּא.

צ) אַמַר לִיָּה, בּוֹצִינָא וְכוּ: א"ל רַעִיָּא, מְאֹר קְדוּשׁ, מְרָאָה זֶה, פְּעָמִים הִיא בָּאוּת ח' הַמְרָאָה הַגְּדוֹלָה. וּפְעָמִים הִיא בָּאוּת ב' בְּמֵרָאָה אֲלִיו

פִּט) אַמַר לִיָּה רַעִיא מְהִימְנָא וְכוּ: א"ל רַעִיָּא, מְאֹר קְדוּשׁ, הַנְּנִי לְהַתְקִיף הַדְּבָרִים (דְּפוּי דף ר"פ ע"א *) דף ר"פ ע"ב)

הגדול. ולזמנין איהו באות ב', במראה אליו אתודע. ולזמנין במ"ם, (ד) ממראה מתניו ולמטה. ולזמנין בכ' (ה) כמראה אדם עליו. ולזמנין בו', (ו) ומראה כבוד ולפעמים בו' ומראה כבוד ה'. ולפעמים במראה. ולא היה צריך תוספת אות כלל חוץ מן ב' במראה. אלא ודאי, האי מראה כלילא איהי מעשר ספירן, וכל את אחזי ספירה דילה, כגון כמראה ג' באת כ', אחזי על כתר, והכי שאר אתוון, כל חד אחזי על ספירה דילה. ולא צריך לארכא הכא, ולחכימא ברמיזא.

צא) וכמה חזיונות מ אית לה, ודמיונות ומראות נ אית לה, וכלא אשתמודע בעין השכל דלבא, דאתמר בה הלב יודע הלב מבין. ומה דאמר, (ז) וביד הנביאים אדמה. דמיון לאו איהו, אלא בשכל דלבא, ולא כדמיון דעינא. הדא הוא דכתיב, (ח) ואל מי תדמינוי ואשוה. (ט) ואל מי תדמיון אל. ואית חזיונות כגון החזיון בכוכבים, אבל חזיון דנבואה איהו כחזיון לילה.

צב) דמיונות וחזיונות, כגון המבין דבר מתוך דבר, והמדמה דבר לדבר. אבל מראה דאיהי בעין השכל, איהי כאור ס דנהיר בבת עינא. דבת עינא איהי אוכמא. שחורה אני ונאווה, אור דנהיר בה ההוא חוורו דלגו. והאי בת עינא, איהי י נר מצוה. נהורא דנהיר בה מלגו, ותורה אור.

צג) אמר בוצינא קדישא היינו ע מאי דאמינא דכען באורייתא אתגליא

מסורת הוהר

חלופי גרסאות

(ד) (יחזקאל א) יתרו יג צ"ח זחר חדש לט ט"ג שי"ו תקונים חדשים צה ט"א שכ"ג. (ה) (שם) תזריע לט צ"ס. (ו) (שמות כד) ויקהל טו צ"צ. (ז) (הושע יב) בא סא צ"ש. (ח) (ישעיה מ) ב"א קנא צ"ב. (ט) (שם) תקוני זחר בהקדמה ו: תס"ו צו: ת"ע קכא. י' (משלי ו) תרומה רלו צ"צ.

מאמר

הסולם

מראה במראה דמיון וחלמא

חזיון של נבואה היא כחזיון לילה, שהיא מלכות הנקראת לילה. ולא בספירות העליונות ממנה.

צב) דמיונות וחזיונות וכו': דמיונות וחזיונות הם כמו המבין דבר מתוך דבר, והמדמה דבר לדבר, אבל מראה, שהיא בעין השכל, היא כאור המאיר בבת עין, שהיא המלכות, כי הבת עין היא שחורה. כמ"ש שחורה אני, היינו הבת עין, ונאווה, באור הלבן שבפנים העין, המאיר לבת עין, ובת עין הזו, היא שנקראת נר מצוה. והאור שמאיר בה מבפנים, דהיינו הלב, הוא ותורה אור. דהיינו ז"א שנקרא תורה.

צג) אמר בוצינא קדישא וכו': אמר מאור הקדוש, היינו מה שאמרתי, שעתה בהתורה, נגלה לך הקב"ה ושכינתו. וזה הוא שכתוב, הויה במראה אליו אתודע. במראה, היינו אמא עלאה, אתודע, היינו שהיא נודעה לך בדעת. שהוא בן י"ה, דהיינו ז"א, שהוא ו' דהויה

אליו אתודע. ולפעמים במ', ממראה מתניו ולמטה. ולפעמים בכ' כמראה אדם עליו. ולפעמים בו' ומראה כבוד ה'. ולפעמים במראה. ולא היה צריך תוספת אות כלל חוץ מן ב' במראה. אלא ודאי מראה הזו כלולה מעשר ספירות, וכל אות מראה על ספירה שלה, דהיינו כמראה באות ב' מראה על ספירת הכתר, וכך שאר אותיות כל אחת מראה על ספירה שלה. ואין צריך להאריך כאן, ולחכם ברמז.

צא) וכמה חזיונות אית וכו': וכמה חזיונות יש לה, וכן כמה דמיונות ומראות יש לה, והכל נודע בעין השכל שבלב שהוא המלכות, שנאמר בה, הלב יודע הלב מבין. ומה שאמר הכתוב, וביד הנביאים אדמה. הנה הדמיון אינו אלא בשכל הלב שהוא המלכות, ואינו כדמיון שבעין. ז"ש, ואל מי תדמינוי ואשוה. ואל מי תדמיון אל. ויש חזיונות כמו החזיון בכוכבים, שהם מסטרא אחרא, אבל (דפ"י דף ר"פ ע"ב)

לך קב"ה ושכינתיה, והאי איהו יהו"ה, במראה אליו אתודע. במראה : אימא עלאה. אתידע, לך בדעת. בן י"ה. בחלום אדבר בו, ה"א בתראה. (צד) חלמא, בסתימו דעיינין. ובג"ד אתקריאת אספקלריאה שאינה מאירה. נבואה איהי מראה בפתיחו דעיינין. ושלשה גוונים בעינא, לקבל תלת אבהן. דבהון נהירא בת יחידאה, תרין כנפי עינא, נצח והוד. מראה לא פ אתחזיא אלא בהון, כד אינון פתחין, ז איהי מראה בהקיץ. וכד אינון סגירין, איהו מראה בחלום.

(צה) א"ל רעיא מהימנא, בריך אנת לקב"ה, קום אשלים פקודין, לאנהרא ק מראה עלאה בהון, לקב"ה. אמר ליה בוצינא קדישא, י, איהי בת עינא, כי נר מצוה ותורה אור ה"ו ר מנהיר בה ה', ג' גוונים ש דעינא, ותרין כנפי עינא. חמש אור נהרין בה מלגא, ה' עלאה דאיהי ת אור המראה. א (צו) ארבעים יכנו לא יוסיף וגו', פקודא דא להלקות לרשע, דאיהו סמאל, דעתיד קב"ה למחאה ליה חמשין מחאן. בגין דעבד גרמיה אלוה. ייתי יחודא, דמייחדן ב ביה ג ישראל בכל יומא, בכ"ה אתוון, וימחי בהון, למאן דשוי גרמיה אלוה, ולא איהו אלא עבד מטונף. ואלין דסרחו בה' ד תקין לון קב"ה, למחאה ביריד ה"א וא"ו, דאינון ארבעים חסר חד. ובהאי שמא, מחא

חלוסי גרסאות

מסורת הזוהר

פ אתחזיא. צ ל"ג איהי. ק מוסיף מראה איהו ; איהי מראה. ר דנהיר. ש מוסיף עיינין דעינא. ת כ"ג הסולם ; אורה מראה. א בדפויי כתבו ע"כ צו כ"ז א' פקודא לעשות העולה ; מה שחסר כאן עיין בסוף הספר סימן ט"ז. ב ליה. ג ל"ג ישראל. ד מוסיף תקין למחאה.

מראה במראה דמיון וחלמא

הסולם

מאמר

ע"ג ח' ספירות, שהם, ג' גוונים שבעין חג"ת, וב' כנפי העיץ. נצח והוד, וחמש פעמים אור, מאירים בה בבת ע"ג מבפנים, שהם מן ח' עליונה, שהיא בינה, שהיא אור המראה.

מאמר ארבעים חסר חד

(צו) ארבעים יכנו לא יוסיף וגו' : מצוה זו להכות לרשע, שהוא סמאל. שעתיד הקב"ה להכותו חמשים מכות משום שעשה עצמו אלוה. יבוא היחוד, דקריאת שמע ובשכמל"ו שישראל מיוחדים בכל יום בכ"ה כ"ה אותיות שבהם, ויכה בהם למי שעושה עצמו אלוה. והוא אינו אלא עבד מטונף. ואלו שחטאו בה' אחרונה, שהיא מלכות תקן להם הקב"ה להכותם ביוד הא ואו, שהם בגימטריא ארבעים חסר אחת. ובשם הזה הכה הקב"ה עשרה מכות לאדם, ועשרה לחיה, ועשרה לנחש, ותשעה לארץ, שהם ביחד ל"ט מכות, משום שכולם חטאו באות

דהויה. בחלום אדבר בו, היינו ח' אחרונה, שהיא השכינה.

(צד) חלמא בפתימו דעיינין וכו' : החלום הוא בסתימת העינים, דהיינו מלכות, ומשום זה נקראת מראה שאינה מאירה. נבואה היא מראה בפתיחת העינים, כי ג' גוונים בעיץ, כנגד ג' אבות שהם חג"ת, שבהם מאירה בת יחידה, שהיא מלכות, דהיינו בת ע"ג, ב' כנפי העיץ הם נצח והוד, והמראה של הנבואה אינה נראית אלא בהם, בנצח והוד, כשהם פתוחים היא מראה בהקיץ. וכשהם סגורים, היא מראה בחלום.

(צה) א"ל רעיא מהימנא וכו' : א"ל, רע"מ ברוך אתה להקב"ה, קום השלם המצות להאיר מראה עליונה, שהיא בינה, בהם, בהמצות, אל הקב"ה. אמר לו, מאור קדוש, ה' היא בת עיץ דהיינו המלכות, עליה נאמר, כי נר מצוה ותורה אור, כי נר מצוה היא המלכות, ותורה אור, היא ה"ן, שהו' מאיר בה, בבת (דפויי דף ר"פ ע"ב)

קביה עשרה מכתשין לאדם. ועשרה לחוה. ועשרה לנחש. ותשעה לארעא. בגין דכלהו סרחו באת ה'. ובג"ד, (ז) כי עשית זאת. ה
 (צו) כי ישבו אחים יחדו ומת אחד מהם ובן אין לו וגו', יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה. פקודא דא, ליבם אשת אח דאשת אח ויאהי ד', ועם א"ח איהי אחד. ואם ח"ו לביה לאו איהו, למייתי ז אח על ד', דאיהי אתתיה בת זוגיה דא"ח, עביד פרודא, ועאל סמאל אל אחר באמצעיתא, ואתמר ביה, (ג) ושחת ארצה לבלתי וגו', דאסתלק קוצא דאת ד' מן אחד. ובגין דא, והיה אם בא אל אשת אחיו ושחת ארצה לבלתי נתן זרע לאחיו. והשחתת זרעא, מנע מניה כמה ברכאן, ופרודא דייחודא. ובג"ד ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה' וימיתו ה'.

צח) וייחודא דאח עם ד' בצדיק. ובעז בגין דאתתקף על יצריה, אקרי צדיק. והאי איהו בוע"ז, ב"ו ע"ז, תקיף ביצריה. (ד) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר, ודא יהי * דכלילן תלת * אתוון בצדיק, ליבם ה'.
 צט) ובינה בן י"ה. בגינה אתמר, (ה) וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים כל דבר. הכא קא רמיז שנוי השם, ודא מצפ"ץ הכא, וזאת לפנים בישראל. ודא שנוי מקום, אהי"ה, איה מקום כבודו להעריצו. יהי, איהו אהי"ה, ודא שנוי מקום. שנוי מעשה, אדני, א' אדי"ד, י' יוד"ד, תרווייהו משתנים באדני.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ז) (בראשית ג) ב"א רמ צ"ג. מ) ויצא פא צ"א זהר חדש נט ט"א של"ח ש"מ שמ"ב. נ/א) (בראשית לח זהר חדש נט ט"א שכ"ט. נ/ב) (איוב לג) משפטים ק"ח צ"ג. ס) (רות ד) חקת אות ה צ"ז תקוני זהר תכ"א ס: תכ"ו עב. זהר חדש פח ט"ב ש"ה ט"ג שכ"ב.

היבום והחליצה

הסולם

מאמר

צח) וייחודא דאח עם ד' וכו': והייחוד של אח עם ד' הוא ע"י צדיק, ובוועז, משום שהתגבר על יצרו, ליבם לשם מצוה נקרא צדיק, וזה הוא שנקרא בוע"ז, שהוא אותיות בו ע"ז, דהיינו חזק ביצרו. הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר. וזהו יה"ל, הכוללים שלש אותיות בצדיק, שהוא יסוד, שנקרא גבר, כדי ליבם את ה' אחרונה, שהיא מלכות. (צט) ובינה בן י"ה וכו': ובינה בן י"ה, בשבילה נאמר, וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים כל דבר ושלף איש נעלו ונתן לרעהו. כאן רומז שינוי השם, שזהו מצפ"ץ כאן. וזאת לפנים בישראל, זהו שינוי מקום. אהי"ה איה מקום כבודו להער' צו. יהי"ו הוא אהי"ה, וזהו שינוי מקום. שינוי מעשה אדני, א' דאדני היא אהי"ה, י' דאדני היא היהי, ושניהם משתנים באדני.

באות ה' שהיא המלכות. ומשום זה כתוב, כי עשית זאת, אשר זאת היא שם המלכות. מאמר היבום והחליצה
 (צו) כי ישבו וגו' ויבמה וגו': מצוה זו היא ליבם אשת אח, כי אשת אח היא ד' דאחד, ועם א"ח דאחד הוא אחד. כלומר, שהמיבם צריך לכוין אל היחוד הזה. ואם ח"ו אין לבו של היבם שלם לכוין להביא את א"ח על ד' שהד' היא אשתו בת זוגו של א"ח אלא מכוין להנאתו עצמו, הוא עושה פרוד ומביא סמאל אל אחר באמצע. ונאמר בו, ושחת ארצה לבלתי וגו'. שאז, נסתלק הקוץ מן אות ד' דאחד, ונעשה ר' ומתהפכת המלה אחד אל אחר. ומשום זה, והיה אם בא וגו', והשחתת זרע מונע ממנו כמה ברכות, וגורם פרוד אל היחוד. ומשום זה, ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה' וימיתו ה'.

וזאת

(דפ"י דף ר"פ ע"ב *) דף רפ"א ע"א

(ק) וזאת התעודה בישראל, התעודה, אימא עלאה, צור תעודה חתום תורה בלמודי. איהו חותם דעלמא, חותם דשמיא וארעא. על התמורה, שכינתא תתאה. באן אתר כ אתטמרת. בעולימא דילה, מטטררין, וישנה תמן, איהי משנה. ואדם דאתמר ביה (פ) כתפארת אדם לשבת בית, (צ) משנה פניו ותשלחו.

(קא) ובגיד אוקמוה מארי מתניתין, לא כשאני נכתב אני נקרא בעולם הזה, נכתב יודיד, ונקרא אדני. והא כתיב (ק) אני יי לא שנית. בכתיבה לא אשתני, אבל בקריאה אשתני. דכתיבה דאיהו אתריה, לא אשתני. בקריאה דאיהי לבר מאתריה, אשתני. (ר) השמר מפניו ושמע בקולו אל תמר בו. בגין דשפחה דיליה אדני, שמה כשם מטרוניתא. וקביה ביה אשתני, בגין דאיהו נער. ביה (ו) רוא (ז) ישוב לימי עלומיו.

(קב) אבל שכינתא אצל קביה לא משתנית, וקביה לגבה לא אשתני,

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

(ע) (ישעיה ח) צו סו צ"פ. (פ) (שם מד) משפטים קלו צ"ג זור חדש גב ט"ג שמיח. (צ) (איוב יד) ת"ו תס"ט קג. ת"ע קכט : תקונים חדשים קיד ט"ב ש"ט. (ק) (מלאכי יג) בשלח מט צ"ח. (ר) (שמות כג). (ש) (איוב לג) וישב גר צ"ה.

לקיים כל דבר ושלף איש נעלו

הסולם

מאמר

(קב) אבל שכינתא אצל וכו': אבל השכינה אצל הקב"ה אינה משתנית, והקב"ה אינו משתנה אצלה. ז"ש אני הויה לא שנית, אני, זו היא השכינה. הויה, זה הוא עמוד האמצעי, דהיינו ז"א. שלף איש נעלו, זהו סנדלפון, שהוא סנדל אצל הקב"ה, ונעל אצל השכינה. אבל תפארת הכולל שש ספירות, הוא גוף לשם הויה. והמלכות היא גוף אל השכינה שהיא אדני.

ביאור המאמר. תחלה נבאר את סוד השם מצפ"ץ. וכבר ידעת, שתקון הראשון דכל האצילות היה, עלית המלכות למקום בינה, שלולא זה לא היו ז"ן ובי"ע ראויים לקבל אור העליון (כנ"ל ב"א דף ז ד"ה וכבר) ותקון זה מתחיל בס"ג דא"ק, בסוד פרצוף ע"ס דשערות שלו, שהמלכות שבשערות, עלתה לבינה שבשערות, ונחלקו ע"ס דשערות לבי' מדרגות, שכח"ב שלמעלה ממלכות נעשו שערות ראש, ובינה ותו"מ דשערות יצאו לבר מראש, ונעשו סוד שערות דיקנא. ואותה המלכות, שעלתה לבינה דשערות וחלקה השערות לבי' מדרגות, היא נקראת פאת הראש. דהיינו סיום שערות ראש. ולעת גדלות חזרת פאת הראש, ויורדת למקומה תחת שערות דיקנא, ואז עולים בינה ותו"מ דשערות, שהם הדיקנא

(ק) וזאת התעודה בישראל : התעודה, היא אמא עליונה, שהיא בינה, שכתוב, צור תעודה חתום תורה בלמודי. וצור, היא בינה, וכיון שכתוב צור תעודה, נשמע שתעודה היא בינה. שהיא חותם של העולם, דהיינו חותם שמים וארץ. שהם ז"א ומלכות. על התמורה, זו היא שכינה התחתונה, דהיינו מלכות. באיזה מקום הסתירה המלכות את עצמה. היינו בהעלם שלה, שהוא המלאך מטטרון, והוא שינה אותה. שמה המלכות נקראת משנה. ואדם, שנאמר בו כתפארת אדם לשבת בית. כתוב בו משנה פניו ותשלחו. (קא) ובג"ד אוקמוה מארי וכו': ומשום זה העמידו בעלי המשנה, לא כשאני נכתב אני נקרא בעולם הזה, נכתב הויה, ונקרא אדני. ושואל, הרי כתוב, אני הויה לא שנית. ומשיב, בכתיבה לא נשתנה אבל בקריאה נשתנה, כי כתיבה יורה שהוא במקומו לא נשתנה בקריאה, שהיא מדרגת המלכות הנקי דבור, שהוא מחוץ למקומו. נשתנה, ונקרא אדני. השמר מפניו ושמע בקול אל תמר בו וגו' כי שמי בקרבו, משום שהשפחה שלו, שמה אדני, כשמה של המלכה. והקב"ה נשתנה בו, במטטרון, משום שהוא נער. בו הסוד, ישוב לימי עלומיו.

(דפו"י דף רפ"א ע"א)

הה"ד, אני יי לא שניתי, אני: שכינתא. יי: עמודא דאמצעיתא. שלף איש

מאמר

הסולם

לקיים כל דבר ושלף איש נעלו

הפּרצופין, מלובשים הרגלין דכל פרצוף עליון **בנעל** דתחתון שלו. ולעת גדלות שהמלכות חוזרת ויורדת מבינה דכל פרצוף למקומה, ובינה ותו"מ דכל פרצוף שנפלו לתחתון שלו, חוזרים ועולים למדרגתם לעליון, נבחן, שכל עליון שלף רגליו מנעל התחתון, והגביה אותם למקום מדרגתו. והחזיר הנעל אל התחתון. למשל, בינה ותו"מ דבינה, שהם רגלי הבינה, שהיו מלובשים בנעל דז"א, שהיא מלכות שלו שבמקום החזה, הנה עתה לעת גדלות, שלפה הבינה רגליה מנעל דז"א והחזירה לו הנעל, כי הבינה החזירה רגליה למקום בינה. וכן בינה ותו"מ דור"ן שהיו מלובשים בנעל דמטטרון, שלפו רגליהם הנעל שלו כי החזירו רגליהם לאצילות, והשיבו הנעל למטטרון. וכן כל עליון שלף **נעלו**, שהיא נקודת החזה דתחתון, ונתן אותו בחזרה אל רעהו התחתון, כי העלה רגליו למקום מדרגתו עצמו.

וזהו סוד הכתוב, וזאת לפנים בישראל, ז"א נקרא ישראל, ואומר, שזאת היתה בז"א לפנים, דהיינו בעת שיצא מקטנות לקבל מוחין דגדלות. על הגאולה, דהיינו לקבל המוחין שלו הנקראים גאולה. ועל התמורה, דהיינו לתקן שינוי השם, שהעליון אבד כשהיה במקום התחתון. מה עשה כל עליון, ושלף איש נעלו ונתן לרעהו, שכל עליון שלף רגלו מנעל שהיה לו במקום התחתון. ונתן את הנעל לרעהו, דהיינו לתחתון, כי העלה את רגליו משם למקומו עצמו. שעייז קבל מוחין חדשים וכלים חדשים, שהמוחין החדשים נקראים גאולה, והכלים החדשים נקראים תמורה ו"ש, וזאת התעודה בישראל ששליפת הנעל היתה להמשיך התעודה, שהיא מוחין חדשים מן הבינה, לישראל שהוא ז"א. וכיון ששליפת הנעל ברוחניות היתה מביאה קנין של מוחין וכלים, ע"כ עשו דוגמתו בעולם הזה לכל קבלת קנין חדש אשד מחבורו שהמקנה שלף נעלו ונתן לקונה, שעייז מוסר לו קנין חדש, כדרך הרוחניים, כי בשעה שהעליון שלף רגליו מן הנעל, ונתן אותו לתחתון, והעלה רגליו למקומו עצמו, הנה בעת ההיא, מעלה עמו גם התחתון, ונתן לו קנין מוחין חדשים (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר דף כ' ד"ה ואמאי).

ויש בזה, בענין שליפת הנעל, שינוי השם, ושינוי מקום, ושינוי מעשה. כי בעת

הדיקנא ונעשו שוב למדרגת ראש, ומקבלים שם סוד י"ג מדות הרחמים (כמבואר בתלמוד ע"ט שיעור י"ג) ונמצא שפאת הראש, עושה הקטנות, כי מוציא בינה ותו"מ דשערות לחוץ מראש, וכן עושה גדלות המוחין שהוא י"ג מדות הרחמים, עייז שהיא יורדת ממקום בינה דשערות וחזרת למקום מלכות דשערות דהיינו תחת הדיקנא ונעשית שורש לי"ג מדות הרחמים. ויש כאן בפאת הראש תמורה גדולה, ולפיכך נבחן שבזמן הקטנות נקראים פאתי הראש בשם מצפ"ן, שהוא חילוף אותיות הויה בחילוף אלפא ביתא דא"ת ב"ש. ובזמן הגדלות הם נקראים הויה, שב' פאתי הראש, ה"ס ב' הויות שקדמו לי"ג מדות הרחמים, דהיינו הויה הויה אל רחום וחנון וגו'. אמנם כל הנ"ל אינו נבחן בס"ג דא"ק אלא לבחינת שורש, ועיקר תקון הקטנות והגדלות הנ"ל הם בפרצופי אבי"ע המקבלים משם, ותקון זה דשערות נבחן בראשונה בא"א דאצילות. שב' פאתי הראש שלו, נקראים בקטנות מצפ"ן מצפ"ן, ובגדלות הויה הויה.

וזהו (באות צ"ט) **הכא קא רמזו שינוי השם, ודא מצפ"ן הכא**, כי שינוי השם זה של הויה למצפ"ן ומצפ"ן להויה, מרומזו כאן במקרא הזה, של וזאת לפנים בישראל וגו'. ויש לדעת, שבעת שהמלכות דכל מדרגה עלתה לבינה שלה, דהיינו בעת קטנות, נבחן שבינה ותו"מ דכל פרצוף, שה"ס רגלין דכל פרצוף, מלובשים במלכות של פרצוף התחתון ממנו. למשל, בינה ותו"מ דבינה, שהם רגלי הבינה נפלו בז"א, ומתלבשים בחג"ת שלו עד החזה, אשר המלכות דז"א כבר עלתה לבינה שלו, שהיא במקום החזה, ומסיימת שם הפרצוף, ונמצאת מסיימת ג"כ רגלין דבינה המלובשים בפנימיות חג"ת אלו המסתיימין בחזה, הרי שרגלין דעליון, דבינה, מתלבשים במלכות העומדת בחזה דתחתון, שהוא ז"א. וכן רגלי זור"ן דהיינו בינה ותו"מ שלהם נפלו לעולם הבריאה, ומתלבשים במטטרון עד החזה שלו, אשר המלכות דמטטרון הנקראת סנדלפון, כבר עלתה למקום החזה, ומסיימת פרצוף מטטרון, אשר יחד עם זה נמצאת מסיימת ג"כ את רגלין דזור"ן המלובשים בחג"ת דמטטרון עד החזה, וכן בכל פרצוף. נמצאים רגלין דעליון מלובשים בעת קטנות במלכות דתחתון. והמלכות נקראת נעל, על שם שמסיימת ונועלת האורות. לפיכך נבחן, שבקטנות (דפויי דף רפ"א ע"א)

נעלו : דא סנדלפון, סנדל איהו לגבי קביה, ונעל לגבי שכינתא. אבל תפארת,

חלופי גרסאות

ע ועאל.

לקיים כל דבר ושלף איש נעלו

הסולם

מאמר

שהוא ז"א. ומביא ראייה מהכתוב. צור תעודה חתום תורה בלמודי, אשר צור היא בינה, כנודע שבינה נקראת צור העליון, וע"כ תעודה הוא ג"כ בינה. שהיא חותמת התורה, שהוא ז"א הנקרא תורה, בלמודי, דהיינו בהמוחין. כי המוחין מקובלים בבחינת חותם ונחתם. וז"ש, איהו חותם דעלמא, חותם דשמיא וארעא, שהיא חותם השמים שהוא ז"א והיא חותם הארץ, שהיא מלכות.

וז"ש, על התמורה, היא שכינתא תתאה, שט"ת שלה, ירדו לבריאיה, ונתחלפו שמה במלכות דבריאיה. ושואל, באן אתר אתממרת. ששואל, באיזה מקום נסתתרה כשנפלה לבריאיה. ומשיב בעולמימא דילח מטטרוין וישנה, דהיינו שנתלבשה בחג"ת דמטטרוין, ומטטרוין שינה אותה לבחינתו, כי כשהעליון יורד לתחתון, נעשה כבחינת התחתון. וע"כ תמן איהי משנה, ששם נקראת המלכות בשם משנה, שהיא לשון שנוי. וכמו המלכות כן ואדום, דאתמר ביה, כתפארת אדם לשבת בית, שהוא ז"א. נאמר בו, בעת שבינה ותו"מ נפלו ונתלבשו במטטרוין, משנה פניו ותשלחהו, כי בינה ותו"מ שלו נשתנו לבחינת מטטרוין. וז"א נקרא תורה שבכתב, והמלכות נקראת תורה שבעל פה. וז"ש בכתובה, דהיינו בכתובת שם הויה, לא אשתני, כי הוא במקומו, אבל בקריאה, כשהוא מלוכש בדבור וקריאה, דהיינו בהמלכות אשתני, כמו שמפרש, דכתיבה דאיהו אתריה לא אשתני, אבל בקריאה דאיהו לבר מאתריה אשתני, כי העליון הבא למקום התחתון נעשה כתחתון. וז"ש, השמר מפניו ושמע בקולו אל

תמר בו, וגו' כי שמי בקרבו. הוא, בנין דשפחה דיליה אדני שהשפחה של מלכות דאצילות, דהיינו דבריאיה, נקראת ג"כ בשם אדני, מחמת שבינה ותו"מ דמלכות דאצילות מלוכשים בה. וכן, וקב"ה, שהוא ז"א, ביה אשתני, דהיינו שבינה ותו"מ דז"א המתלבשים במטטרוין, משתנים, בנין דאיהו נער, כי מטטרוין נקרא נער, וע"כ גם בינה ותו"מ דז"א נשתנו ונעשו לבחינת נער, ז"ש, ישוב לימי עולמיו, שז"א ישוב לבחינת העלם והנער. מחמת שנתלבשו בו. וז"ש

בעת קטנות, שבינה ותו"מ דעליון נפלו לחג"ת דתחתון, הנה נשתנו הכלים דעליון וקבלו השם של התחתון, למשל, בינה ותו"מ דבינה שנפלו לחג"ת דז"א, נקראים בשם ז"א. וכן בינה ותו"מ דז"א שנפלו לחג"ת דמטטרוין, נשתנו שם למטטרוין, והו' שינוי השם. ואחר שליפת הנעל, שהעליון מעלה אליו את בינה ותו"מ שלו, ביחד עם התחתון, שנמצא כל תחתון במקום העליון, נקרא זה, שינוי מקום. שכל תחתון שינה מקומו ובא למקום העליון. ואחר שהתחתון קבל המוחין שלו מן העליון וירד למקומו עם המוחין ההם, נקרא זה שינוי מעשה. כי נעשה מעשה ותקון, שמוחין דעליון נשתנו להיות מוחין דתחתון. שזהו שינוי מעשה גדול.

וז"ש (באות צ"ט) הכא קא רמיז שינוי השם, ודא מצפ"ן הכא, שכאן בהכתוב גרמו שינוי השם, שהיא ירידת בינה ותו"מ דבינה למקום ז"א, ונשתנו שם לז"א, וכן ירידת בינה ותו"מ דז"א למלכות, ונשתנו שם למלכות. שז"ס וזאת לפנינו בישראל. ששינוי השם הזה היה בישראל לפני בעת קטנות. על הגאולה ועל התמורה, דהיינו לעת גדלות כנ"ל, ודא שינוי מקום, אהיה, שהיא בינה שעליה נאמר, איה מקום כבודו לחטריצו, הנה יה"ו, שהוא חג"ת דז"א איהו אהיה, הוא עלה לבינה ונעשה בחינת אהיה. כי התחתון העולה לעליון נעשה כמוהו. ודא שינוי מקום. שזה נבחן לשינוי מקום. שנוי מעשה, אדני, א' אהיה, י' חויה, תרווייהו משתנים באדני, דהיינו אחר שאדני, חזרה למקומה עם המוחין דאהיה, ועם המוחין דהויה, שקבלה ע"י עליתה לז"א. נמצאים ב' המוחין דאהיה ודהויה נשתנו והיו למוחין דאדני. ע"כ נקרא זה, שנוי מעשה. כנ"ל. שע"כ הם רמוזים בשם אדני, אשר א' דאדני רומזת לאהיה, וי' דאדני רומזת להויה. וז"ש (באות ק') וזאת התעודה בישראל, התעודה, היא אמא עלאה, המוחין דאמא עלאה נקראים תעודה, שהיא מלשון עדן ועדות. בישראל הוא ז"א. ושיעור הכתוב, וזאת, דהיינו שליפת הנעל, המשיכה התעודה, שהיא מוחין דאמא עלאה, לישראל, (דס"י דף רס"א ע"א)

דכליל שית ספירן, איהו גופא לידוד. ומלכות, גופא לשכינתא, דאיהו אדני. (ג) ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו וגו'. פקודא דא, לחלוץ. והאי איהו חליצת רוחא מההוא גופא, דבעי לאנהגא עמיה כאח, וההוא קשירא פ דאחיה דעם אחיה מתיר מניה, וההוא רוחא אזיל נע ונד, עד דאשכח צ פרוקא. הה"ד, א או דודו או בן דודו יגאלנו או משאר בשרו וגו'. ואי לא אשכח, והשיגה ידו ונגאל. כאורח דאזיל מאתר לאתר, או כעבד ק דאזיל בשלשלת על צואריה, עד דאשכח ר פדיון מאדון דיליה על חוביה. ווי למאן דלא אנח בן למפרק יתיה.

(ד) ואליהו ורבנן ת ומארי מתיבתאן, הכא רמיז, אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורין. דאיהו קשור בקשורא דתפלין דיד, ואסור בתפלין דרישא, כד לית א ליה בן למפרק ליה, מסטרא דבן י"ה. ב בההוא ג קשירו איהו אח

מסורת הוהר

חלופי גרסאות

(א) (ויקרא כה) משפטים קכד צ"ש.

פ ואחיה אמ. צ פרוקא. ק ל"ג דאזיל ; מוסיף דאזיל אסיר. ר ל"ג פדיון. ש חוקי יצר הרע. ת מארי. א ל"ג ליה. ב כההוא. ג ל"ג קשירו איהו אח.

מאמר

הסולם

לקיים כל דבר ושלף איש נעלו

המלכות היא הכלי, והשכינה שהיא אדני, היא האור המלוכש במלכות. כלומר, שז"א ומלכות הם ב' פרצופים נפרדים, שיש כלים ואורות לזה, ויש כלים ואורות לזה, ואין המלכות בחינת נעל אל ז"א. וזה נאמר בעת גדלות, אבל בעת קטנות נמצאת כתר מלכות שנשאר בה אז, היא דבוקה בחוה דז"א, ואינה בבחינת גוף ואורות.

(ג) ונגשה וגו' וחלצה נעלו וגו': מצוה זו היא לחלוץ. וזהו חליצת רוח מאותו הגוף שצריך לנהוג עמו כאח, וליבס את אשתו, וקשר ההוא של אחיה עם אחיה התיר ממנו, ואין היבמה נזקקת לו עוד. ואותו הרוח של המת, שנפרד מן אחיו ע"י החליצה, הולך נע ונד עד שמוצא גאולה, ז"ש, או דודו או בן דודו יגאלנו או משאר בשרו וגו' ואם לא מצא, והשיגה ידו ונגאל. שצריך לחכות עד שישג בעצמו די גאולתו. ורוח המת, הוא כאורח ההולך ממקום למקום, או כעבד ההולך בשלשלת על צוארו, עד שמוצא פדות מאדון שלו על עונותיו. דהיינו ע"י גלגול. אוי למי שלא הניח בן לגאול אותו.

(ד) ואליהו ורבנן ומארי וכו': ואליהו ורבנן וראשי הישיבות שמענו. כאן רמז, אין חבוש מתיר את עצמו מבית האסורים, שהוא ז"א, קשור בקשר תפלה של יד, ואסור בתפלה של ראש, בשעה שאין לו בן, דהיינו

איש

(וז"ש באות ק"ב) אבל שכינתא אצל קב"ה, כלומר, כשהשכינה במקומה באצילות, אצל הקב"ה, לא משתנית, אין בה שנוי. וקב"ה לגבה, כשז"א הוא במקומו באצילות אצל המלכות, לא אשתנו, אין לו שנוי. ז"ש, אני הוי"ה לא שניתני. אני, הוא השכינה. הוי"ה, הוא עמוד האמצעי, דהיינו ז"א.

וז"ש (שם) שלף איש נעלו דא סנדלפון שהוא מלכות דבריאה, אשר בקטנות, היא עולה למקום החוה דמטטרון, ומלביש רגלין דזו"ן, דהיינו בינה ותו"מ שלהם, ויש במלכות זו דבריאה, ב' מיני דינים, בחינת דינים דדכורא הנמשכים מקו שמאל. ומבחינה זו נקראת סנדל, שהוא אותיות שנאה, דלות, וכ"ז נמשך משמאל. ויש בו בחינת דינים דנוקבא הנמשכים ממסך דסיום שבה, ומבחינה זו נקרא נעל. להיותו נועל האורות במסך שלו, שלא יתפשטו ממנו והלאה. וז"ש, סנדל איהו לגבי קב"ה, דהיינו מבחינת דינין דדכורא. ונעל לגבי שכינתא, דהיינו מבחינת דינין דנוקבא. אבל המלכות דאצילות אינה נחשבת לנעל לז"א. וז"ש, אבל תפארת דכליל שית ספירן, שהוא ז"א, איהו גופא להויה, כלומר ששש ספירות חג"ת נה"י הם הכלים, והוי"ה, הוא האור שבהם. ומלכות גופא לשכינתא דאיהו אדני, שספירת (דפו"י דף רפ"א ע"א)

חבוש ואסור, דלית ליה רשו למפרק ית גרמיה, דאיהו ד' עצמו דאח, (א) עצם מעצמי קרא ד לה לגביה, ה בקרקפתא דתפלין דרישא. ובשר מבשרי קרא לה ו מסטרא דלבא.

קה) ולא למגנא אמר קב"ה, ז כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים ומתפלל עם הצבור, מעלה אני עליו כאלו פדאני לי ולבני מבין העכו"ם. וכמה בני נשא דקא משתדלי באורייתא, ועבדי גמילות חסדים, ח ומצלין, ולא אתפרק קב"ה ושכינתיה ט וישראל. אלא דישתדל באורייתא, לחבר יתה בקב"ה. וגמילות חסד, הא אוקמוה, דהא אין חסיד אלא המתחסד עם קונו, דכל פקודין דעביד, למפרק בהו שכינתיה, ובהא עביד חסד עם קב"ה.

קו) מאן דגמיל חסד כ בשכינתיה, עם קב"ה גמיל. בגין דכד חבו ישראל, וקב"ה הוה בעי ליסרא לון, אימא הוה רביעא עליהו, עד דנפקו לתרבות רעה. קב"ה מה עביד. תריך בני מלכא ומטרוניתא. ואיהו אומי, דלא

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ד ליה. ה קרקפתא. ו ליה. ז ל"ג כל. ח ל"ג ומצלין. ט ל"ג וישראל. י עביד. כ עם קב"ה בשכינתיה.

(ב) (בראשית ב) ב"א רח צ"ב.

המתחסד עם קונו

הסולם

מאמר

קה) ולא למגנא אמר וכו': ולא לחנם אמר הקב"ה כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים ומתפלל עם הצבור, מעלה אני עליו כאלו פדה אותי ואת בני מבין העכו"ם. שואל. והרי כמה בני אדם שעוסקים בתורה ובגמילות חסדים ומתפללים עם הצבור, והקב"ה ושכינתו וישראל אינם נגאליים. ומשיב, אלא הפירוש הוא, שיעסוק בתורה כדי לחבר השכינה עם הקב"ה, ולא לשום כוונה אחרת. וגמילות חסד, הרי העמידו, כי אין חסיד אלא המתחסד עם קונו, שפירושו, כל המצות שהוא עושה תהיינה כדי לגאול בזכותם את השכינה מן הגלות, ולא לשום כוונה אחרת. בזה הוא עושה חסד עם הקב"ה. והוא נקרא חסיד. קו) מאן דגמיל חסד וכו': מי שגומל חסד עם השכינה, דהיינו להעלותה מן הגלות, גומל חסד עם הקב"ה, משום, כשחטאו ישראל, והקב"ה רצה ליסר אותם היתה אמא, דהיינו השכינה, רובצת עליהם, ועכבה את הקב"ה מליסרם. עד שיצאו לתרבות רעה. מה עשה הקב"ה הגלה בני המלך, דהיינו ישראל, עם המלכה, שהיא השכינה. ונשבק שלא יחזור למקומו עד שהמלכה תחזור למקומה, נמצא שמי שגומל חסד עם השכינה, חוזר בתשובה, ובכל התורה והמצות שלה, אינו מכוון אלא רק

איש שיעבוד להקב"ה שלא ע"מ לקבל פרס שנקרא בן להקב"ה, שיגאול אותו מצד בן י"ה, כלומר אם המניח תפלין אינו מרכבה לבן י"ה, שהוא ז"א, דהיינו שאינו מכוון לעשות נחת רוח ליוצרו כמו בן העובד אצל אביו שלא ע"מ לקבל פרס. נמצא שבאותו קשר של תפלין, הקב"ה הוא אח חבוש ואסור, שאין לו רשות לפדות את עצמו, שהוא ד' דאחד, שהוא עצמו של אח דאחד, שהוא ז"א. עצם מעצמי קורא אותה ז"א בקרקפתא דתפלין של ראש. ובשר מבשרי קרא אותה מצד הלב.

פירוש כי הע"ס כח"ב תו"מ מכוונים מוח עצמות גידין בשר עור, ונמצא עצם רומז על חכמה, ובשר רומז על ת"ת. וז"ש עצם מעצמי קרא לה לגביה מצד קרקפתא דתפלין, של ראש, שהוא חכמה. דאיהו ד', עצמו דאח. כי המלכות נקראת ד' דאחד, בשעה שהיא מבחינת השמאל, שהיא חכמה בלי חסדים, ואע"פ שהיא דלה וריקה, כי החכמה אינה מאירה בלי חסדים, עכ"ו היא עצמו דאח, שהיא בחינת עצם שהיא חכמה, ובשר מבשרי קרא לה מספרא דלבא, דהיינו מבחינת הת"ת, ששם הלב, כי בשר היא ת"ת כנ"ל.

(דפו"י דף רס"א ע"א)

יהדר לאתריה, עד דמטרוניתא אתהדרת לאתרהא. ומאן דהדר בתשובה, וגמיל חסד בשכינתא, ו בכל אורייתא ובפקודין דילה, ולאן איהי אלא למפרק שכינתא, דא עביד חסד עם קונו, וכאילו פריק ליה ולשכינתיה ולבנוי. (קז) אמר אליהו וכל ראשי מתיבתאן, רעיא מהימנא, אנת הוא האי בינ, אנת הוא בר מן מלכא ומטרוניתא, דאשתדלותא דילך לגבי קביה, לאו כמאן דעביד חסד עם קונו, אלא כברא דמחוייב לשווייה גרמיה ותוקפיה למפרק אבא ואימא, ומסר גרמיה למיתה ם עלייהו. דמאן דלאו איהו ברא דמלכא, ועבד טיבו עם מלכא ועם מטרוניתא, ודאי האי אתחשיב דעביד חסד עם קונו.

(קח) קם רעיא מהימנא, ואשתטח קמי קביה ובכה, ואמר כן יהא רעוא דיליה, דיחשיב לי כבר, דעובדין דילי לגבי קביה ושכינתיה יהון לגביה ן כברא דאשתדל בהון בתר אבוי ואמיה, דרחים לון יתיר מגרמיה ונפשיה רוחיה ונשמתיה, וכל ם מה דהוה ליה הוה חשיב לון לאין, ם למעבד בהון רעותיה דאבא ואמא, ולמפרק לון בהון. ואע"ג דידענא דכלא ברשותיה, רחמנא לבא בעי. בההוא זמנא אתא קביה ונשיק ליה, ואמר, רעיא מהימנא, ודאי אנת הוא ברא דילי, ם ודשכינתא. ם רבנן ומלאכין נשקו בר. קמו כלהו ונשקו ם ליה, וקבילו ליה לרב ומלכא עלייהו. ם

(קט) ם והיה בהניח יי אלהיך וגו', תמחה את זכר עמלק וגו'. פקודא דא, להכרית זרעו של עמלק. דהא קביה אומי, דלא יחזור על כרסיה, עד

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ל דבכל אורייתא ובפקודין דילה לאו. ם עלוי.
 ו כבברא. ם עלמא. ם ושכינתא. ם דבני; דבנין.
 צ ל"ג ליה. ם בדפויי כתבו נשא קמ"ו ב' יברכך ה'.

(ג) ב"א קצו צ"ה.

מאמר

הסולם

המתחסד עם קונו

אל הקב"ה ושכינתו יהיו אצלם, כבן המשתדל בהם אחר אביו ואמו, שאוהב אותם יותר משאוהב את עצמו ונפשו ורוחו ונשמתו. וכל מה שיש לו הוא מחשיב לאפס ואין, כדי לעשות בהם רצון אביו ואמו ולפדותם בהם. ואע"פ שאני יודע שהכל הוא ברשותו ואין לי מה לתת לו, עכ"ז הרחמן רוצה את לבו של האדם, שיהיה מוכן אל הכל. באותה שעה בא הקב"ה ונשקו, ואמר, רעיא מהימנא ודאי אתה הבן שלי ושל השכינה, חכמים ומלאכים נשקו את הבן. קמו כולם ונשקוהו, וקבלוהו לרב ומלך עליהם.

רק לפדות השכינה מן הגלות. זה הוא שעושה חסד עם קונו, והוא כאלו גאל אותו ושכינתו ולבניו מן הגלות.

(קז) אמר אליהו וכל וכו': אמר אליהו וכל ראשי הישיבות, רעיא מהימנא, אתה הוא אותו האדם, אתה הוא הבן של המלך והמלכה, אשר העבודה שלך אל הקב"ה, אינו אפילו כמי שעושה חסד עם קונו, אלא כבן שמחוייב לאזור עצמו וכוהו לגאול את אביו ואמו, ומוסר עצמו למיתה עליהם כי מי שאינו בן המלך ועושה חסד עם המלך ועם המלכה, ודאי שנחשב זה, שעושה חסד עם קונו. אבל אתה שאתה בן מלך הרי זה חוב עליך ולא חסד.

מאמר להכרית זרעו של עמלק
 (קט) והיה וגו' תמחה את זכר עמלק
 וגו': מצוה זו היא להכרית זרעו של עמלק.
 כי נשבע הקב"ה, שלא יחזור לכסאו עד שיטול נקמה

(קח) קם רעיא מהימנא וכו': קם רע"מ ונשתטח לפני הקב"ה, ובכה ואמר, כן יהי רצון שלו שיחשוב אותי כבן, שהמעשים שלי (דפויי דף רפ"א ע"א *) דף רפ"א ע"ב)

דיטול נוקמא מניה. פתח רעיא מהימנא ואמר. ודאי, בגי' דהו אזלי במדברא
 ם ועל ימא, ולא ת ייעלון בארעא דישראל, עד דיטול נוקמא מניה דעמלק.
 קי) עמלק מאן הוא לעילא, דהא חזינן דבלעם ובלק מתמן הו נשמתין
 דלהון, ובגי' דא הו שנאין לישראל יתיר מכל אומה ולישן, ובגי' דעמלק
 רשים בשמהון, עים מן בלעם, ל"ק מן בלק, ודכר ונוקבא אינון עמלקים.
 ועליהו אתמר, ט לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל.
 קיא) כגוונא דאית בישראל ארבע אנפין, יעקב, ישראל, רחל, לאה.
 ישראל עם לאה, יעקב עם רחל, לקבל, מ) ופני נשר לארבעתם. הכי אית ארבע
 אנפין לעמלק, קסם, ונחש, עמל, ואון. עמל רשים בעמלק. והמן דהוה מסטרא
 דעמלק, ו) ישוב עמלו בראשו. וכל אלופי עשו מעמלק הו. ולעילא ם עמלק,
 סמאל. עמל, נחש, און, ומרמה. דמפתי ליה לבי' למחטי לקביה. ב קס"ם, ק'
 מן עמלק ס"ם מן סמאל. נח"ש, א"ל מסמאל ג
 קיב) עליה אתמר לאברהם, ז) לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך,
 בית מולד דילך, מאלין בתי סיהרא, או ד בתי שבתאי, או ה בתי מאדים.
 ו דבתי מאדים ובתי שבתאי ולבנה, עליהו אתמר, אין מתחילין ז בבי' ד.
 דמאדים סומקו דחמה, גיהנם, אימא דעשו, דאתיילדת ביומא תניינא. וסיהרא,
 איהו טוב ורע, טוב במילואה. ורע בחסרונה.

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ד) (במדבר כג) ויחי ה צ"א. ה) (יחזקאל א) ב"א א מעמלק. ב מוסיף עמל קס"ם. ג בדפו"י כתבו כאן חסר. ד ל"ג בתי. ה ל"ג בתי. ו דבתי שבתאי ולבנה ובתי מאדים. ז בכי ואין מסימין בדי.

להכרית זרעו של עמלק

הסולם

מאמר

ד' פנים שבנשר, כי יעקב וישראל הם בחינת נשר שהוא קו האמצעי. כך יש ד' פנים לעמלק, שהם, קסם ונחש, עמל ואון. אותיות עמל רשום בעמלק, והמן, שהיה מצד עמלק נאחד עליו ישוב עמלו בראשו. וכל אלופי עשו היו מעמלק. ועמלק למעלה הוא סמאל. שיש גם בו ד' פנים שהם, עמל, נחש, און, מרמה. המסיתים את האדם לחטוא אל הקב"ה. קסם, הוא ק' מן עמלק, סם מן סמאל, נחש, אל מסמאל (חסר הסיסום).

מאמר אין מתחילים בבי' ד

קיב) עליה אתמר לאברהם וכו': עלי נאמר לאברהם, לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך, דהיינו מבית מולד שלך, דהיינו מאצטונגיונות בכוכבים ומזלות, מאלו בתי הלבנה, או בתי שבתאי, או בתי מאדים. כי בתי מאדים ובתי שבתאי ולבנה עליהם נאמר אין מתחילים בבי' ד, דהיינו ב'וס ב' וביוס ד'. כי מאדים יש בו אדמיות החמה, שיורה

נקמה ממנו. פתח רעיא מהימנא ואמר, ודאי משום זה היו הולכים במדבר ועל הים, ולא נכנסו לארץ ישראל עד שיטול נקמה בעמלק. קי) עמלק מאן הוא לעילא וכו': שואל, מי הוא שורשו של עמלק למעלה ברוחניות, שהרי אנו רואים שבלעם ובלק משם, מעמלק של מעלה, היו הנשמות שלהם, ומשום זה, היו שונאים את ישראל יותר מכל אומה ולשון, ומשום זה, רשום בשמותיהם, עמלק, דהיינו ע"מ של בלעם לק של בלק, והעמלקים הם דכר ונוקבא. ועליהם נאמר לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל. אשר עמל הוא דכר. של עמלק, ואון הוא נוקבא שלו.

קיא) כגוונא דאית בישראל וכו': כמו שיש בישראל ארבעה פנים, יעקב, ישראל, רחל, לאה, אשר ישראל ולאה הם דכר ונוקבא, ויעקב עם רחל הם דכר ונוקבא. ואלו הד' הם כנגד ופני נשר לארבעתם, דהיינו כנגד (דפו"י דף רפ"א ע"ב)

קיג) ובגין דאיהי כלילא מטוב ורע, ה מונין בה ישראל ומונין בה בני ישמעאל. וכד לקת במלואה, סימנא לא טב לישראל. וכד לקת בחסרונה, סימן רע לישמעאלים. ובהאי ח) ואבדה חכמת חכמיו, ט חכמה דישמעאלים, ובינת נבונים תסתתר, דאינון לא ידעין בבריאתן, אלא בשמושא. דילהון, כפי שנוי עלמא בהליכתן, ושימושן. וסיהרא, ל אתבריאת ביומא רביעאה, ובחסרונה דילה עניות, אתבריאת לילית, שבתאי, דאיהו רעב וצמאון ולקותא דנהורין. עלה אתמר, ט יהי מארת חסר. ט מארת יי בבית רשע. י וחוטא ילכד בה, בבית הסהר דילה, נ וצדיק ימלט ממנה.

קיד) ואית ככבא אחרא, נקודה ט זעירא, נקוד על ט סיהרא דאיהו מארת, ודא חולם, בת מלך, שבת מלכתא. דשלטנותא דתרווייהו ביום שביעי, דאתמר ביה, ט למען ינוח עבדך ואמתך. דסדר בריאתן לאו כסדר שמושן. ובגיד חמיה ומאדים סומקי דגיהנם, אתבריאו ביומא תניינא. לבנה שבתאי, אתבריאו ביומא רביעאה, ט כפנא וחשוכא. ז ובגיד אין מתחילין, ט בבד, בגין דגיהנם אתברי ביומא תניינא, ולקותא דנהורין ביומא רביעאה.

קטו) ככב, עליה אתמר, ז דרך ככב מיעקב. דדרגיה ביומא תליתאה. וביה ט ויהי ביום השלישי בהיות הבקר, דביה נחית קביה למיהב אורייתא

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

ח מנין. ט ל"ג חכמה. י דילן. כ ושמשא. ל אתבריאו. מ ל"ג יהי. נ מוסף י וצדיק. ס אחרא. ע שפחה. פ ל"ג מן כפנא עד סוף האות. צ ואוקמהו רבנן ו ל"ג ובגיד. ק בבי ואין מסיימן בד.

ח (ישעיה כט) וארא, נד צ"ב, ט (משלי ג) פנחס ארת שעה צ"ס תקוני זחר ת"ג בהשמטות קמ. י (קהלת ז) ויחי עו צ"ד זחר חדש לג ט"ד ש"מ. כ (דברים ה). ל (במדבר כד) תרומה רפב צ"ט. ט (שמות יט) יתרו עג אות רפג רפו

מאמר

הסולם

אין מתחילים בבי ד'

קללה, שכחוב, מארת ה' בבית רשע. וכן וחוטא ילכד בה. בבית האסורים שלה. וצדיק ימלט ממנה. וע"כ אין מתחילים ביום ד'.

קיד) ואית ככבא אחרא וכו': ויש ככב אחר, שהיא נקודה קטנה נקוד על הלבנה, שהיא מארת, וזו היא נקודת החולם, שנקודת שבתאי ושל שבת המלכה, וממשלת שניהם, של שבתאי ושל שבת המלכה, היא ביום השביעי, שנאמר בה למען ינוח עבדך ואמתך, כי סדר בריאתם אינו כסדר שמושם, ומשום זה, חמה ומאדים, שהם אדומים ובחינת גיהנם, נבראו ביום ב' דמעשה בראשית. ולבנה ושבתאי נבראו ביום ד' דמע"ב, ששבתאי יורה על רעב וחשך, ומשום זה אין מתחילים בפ"ד. משום שהגיהנם נברא ביום ב', וליקוי המאורות ביום ד'.

קטו) ככב עליה אתמר וכו': ככב, עליו נאמר דרך ככב מיעקב. שהוא קו אמצעי, ומדרגתו ביום ג' דמעשה בראשית, וכו' נאמר, ויהי

שיורה על גיהנם, שהוא אמו של עשו, שנולדה ביום ב' דמע"ב, וע"כ אין מתחילים ביום ב'. הלבנה היא טוב ורע, טוב, כשמאירה במלואה. ורע, כשהיא בימי חסרונה.

קיג) ובגין דאיהי כלילא וכו': ומשום שהלבנה כלולה מטוב ורע, מחשבים בה ישראל ומחשבים בה בני ישמעאל, שישראל אחוים בסוב שבה, ובני ישמעאל ברע שבה. וכשהיא נלקה בימי מילואה, שהיא הטוב שבה, סימן רע לישראל. וכשהיא נלקה בימי חסרונה, סימן רע לישמעאלים. ובוזה כתוב, ואבדה חכמת חכמיו. דהיינו חכמה דישמעאלים, ובינת נבונים תסתתר, כי הם אינם יודעים בבריאתם של הכוכבים אלא בשמושם, כפי השינויים בעולם בהליכתם ושמושם. והלבנה נבראה ביום ד' במעשה בראשית, ובמיעוטה של הלבנה שהוא עניות, נבראה לילית, שהיא שבתאי, שהוא רעב וצמאון וליקוי המאורות, שעליה נאמר יהי מארת חסר ו', שמשמעותו (דפו"י דף רס"א ע"ב)

לישראל, בת יחידה, למהוי עמיה שבת מלכתא. דאיהו יום שלישי, כליל תלת ענפי אבהן, ש, בת ר יחידאה, דשלטנותא דילה כליל שבת, ביה אתעבידת שבת. קטז) ובג"ד חולקין מארי מתניתין על מתן תורה, בת יחידה. דא אמר, בשלישי נתנה ה תורה. ודא אמר, בשביעי נתנה ה תורה. ואיהי בת יחידה, דאחידת בעמודא דאמצעייתא, תליתאה לאבהן. ובצדיק, שביעית ליה בת יחידאה. וכד איהי עטרה על רישיה, אתקרי ביה שביעי, דהוא ששי א הוה, דככב דלילה צדק, ובת יחידה שבת מלכתא אתקרי ב צדק. ובגין דא, תורה אחידא בין יום ג ג' וז'.

קיו) ואיהו כ"ב מן כוכב, כ"ו ט כי שמש ומגן ידוד צבאות, שכינתא מלכות הקדש, טו בכ יברך ישראל, כ"ב אתון דאורייתא. ד כוכב, כלילא מתלת דרגין, כ, כתר. ב' בינה. ידו"ד כליל תרווייהו, חכמה. וכלא כליל כוכב, דרגא ה דעמודא דאמצעייתא, ושכינתא.

קיח) איהי לבנה, לבון ההלכה, רחמי, בסטרא דחסד. ואתקריאת חמה, ברה כחמה, מסטרא דגבורה, פני משה כפני חמה. סיהרא אפילה, מעוט דסיהרא, שפחה ו דילה גיהנם, חמה בישא. שפחה דלילה שבתאי, לקותא דנהורין, חילול שבת. ז שפחה, דאהזרת עורף לגבירתה בכל יומא * ויומא

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ט (תהלים פד) שמות ט צ"ח. ט (בראשית מח) ר מוסיף מלכתא יחידאה. ט ליג תורה. ת ליג תורה. א הנה. ב צדיק. ג ר' וז' ; ג' וז' ; ז' וז'. שמוט מד צ"ע. ד כ"ב. ה ליג דעמודא. ו דלילה. ז כ"ג הסולם ; מוסיף שפחה דילה.

ושפחה כי תירש גבירתה

הסולם

מאמר

שבת המלכה נקראת צדק ומשום זה התורה, שהיא המלכות :נאחזת בין יום ג' ליום ז', וע"כ יש אומרים שבג' ניתנה התורה, ויש אומרים שבשביעי ניתנה התורה.

קיו) ואיהי כ"ב מן וכו' : והיא המלכות, כ"ב מן כוכב. כ"ו מן כוכב, הוא בגימטריא הויה, בסו"ה, כי שמש ומגן הויה צבאות. השכינה, שהיא מלכות הקדש, עליה נאמר, כך יברך ישראל שהיא כ"ב מכוכב. וה"ס כ"ב אותיות התורה. כוכב כלול מג' מדרגות, כ' דכוכב הוא כתר, ב' הוא בינה, כ"ו דכוכב שהוא הויה, כולל את שניהם, והוא חכמה. וכוכב כולל הכל, שכולל גם מדרגת עמוד האמצעי, שהוא כ"ו דכוכב, שבגימטריא הויה. וכולל השכינה, שהיא כ"ב דכוכב. כנ"ל.

קיח) איהי לבנה לבון לבון וכו' : היא השכינה, נקראת לבנה. דהיינו לבון ההלכה שהיא רחמים, והיינו מצד החסד. והיא נקראת חמה, ברה כחמה, מצד הגבורה. פני משה כפני חמה. ומיעוט הלבנה, שהיא לבנה אפלה, שהיא השפחה שלה של המלכות שהיא הגיהנם,

וחמת

ויהי ביום השלישי בהיות הבקר, שבו ירד הקב"ה לתת התורה לישראל שהתורה היא בת יחידה, דהיינו מלכות, שתהיה עמו, עם יום השלישי, שהוא ת"ת, שבת המלכה. כי יום השלישי הוא כלול ג' ענפי האבות, דהיינו ג' ענפים של הש' שהם חגית, ובת יחידה, שהיא המלכות, שממשלתה היא כליל שבת נעשית בו. ביום הג' שבת, כי שבת הוא אותיות ש' בת אשר הש', רומזת על ג' ספירות חגית, שהם דבוקים בבת שהיא המלכות.

קטז) ובג"ד חולקין מארי וכו' : ומשום זה חולקים בעלי המשנה, על מתן תורה, שהיא בת יחידה, זה אמר בשלישי ניתנה התורה, וזה אמר בשביעי ניתנה התורה, כי היא בת יחידה הנאחזת בעמוד האמצעי, שהוא שלישי לאבות, דהיינו ת"ת, שגפ"י זה ניתנה התורה ביום השלישי. והמלכות נאחזת בצדיק, שהוא יסוד, דהיינו יום הששי, והבת יחידה, שהיא מלכות, היא שביעית אליו. וכשהיא עטרה על ראשו, היא נקראת בו שביעי, שהוא היסוד הוא ששי, והככב שלו הוא צדק, ובת יחידה (דפ"י דף רפ"א ע"ב * דף רפ"ב ע"א)

ואתגברת עלה בחובין דישראל בנהא. ה ההיד, ו ושפחה כי תירש גבירתה. דשולטנותא דשפחה, לא הוי אלא ביומא תניינא, בגיהנמ. וברביעי, בלקותא דנהורין. ואתהדרת לשלטאה בכל יומא ויומא.

קיט) ובת מלך, אסירא בסרכות, בבית הסהר, בגלותא דילה. ואיהי קינא דסמאל בין ככביא. וקביה אומי, ו אם תגביה כנשר ואם בין ככבים שים קנך משם אוריךך נאם יי. ושכינתא נגה, ונגה לאש, ומהכא קרו לבי כנשתא אש נוגה.

קכ) אש מאדים לישראל דאודם, ו טור אודם פטדה. נוגה אשא חיורא. ותרואיהו פני חמה ופני סיהרא, נצח והוד, אינון דנטלו חורו מחסד, וסומקו מגבורה. אהרן ודוד מתמן הוו, חד נטיל רחמי, וחד נטיל דינא, דוד מסטרא דשמאלא, ו הווא אדמוני. אהרן איש חסד, ותרואיהו נביאי קשוט מתמן. פני משה הוו נהירין בנבואה דבינה, איהו חמה עלאה מתמן נבואה דלילה.

קכא) בהון עשו חייבא עבד אדום, ונוקבא דיליה מאדים, איהי שפיכות דמים דישראל, וגרמה דמטרוניתא - אתקיים בה, ו נתנני יי בידי לא אוכל קום, ו נתנני שוממה כל היום דוה. הוד דוה אתהדר. דנצח והוד לקבלייהו.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ט) (משלי ל) משפטים קלט צ"ט. פ) (עובדיה א) אמור כד צ"כ. צ) (שמות כח). ק) (ש"א טז) יתרו כח צ"א. ר) (איכה א) צו טז צ"ח. ש) (שם) וירא קלב צ"ב תקונים חדשים צח ט"ד שכ"ז. ז) ל"ג ההיד. ט) אימא. י) וגרם בני מטרוניתא. כ) דאתקיים ביה. ל) ל"ג נתנני ה' בידי לא אוכל קום.

מאמר

הסולם

ושפחה כי תירש גבירתה

וחמה רעה. וכן השפחה שלה היא שבתאי, שהיא לקוי המאורות, והיא חלול שבת. והיא שפחה המחזרת ערפה אל הגבירה שהיא מלכות בכל יום ויום, ומתגברת עליה, מחמת עונות ישראל בניה. ז"ש, ושפחה כי תירש גבירתה. ועיקר ממשלת השפחה, אינה, אלא ביום שני שנבראו בו הגיהנם, וביום רביעי שלקו בו המאורות, ומהם חזרה לשלוט בכל יום ויום. קיט) ובת מלך אסירא וכו': ובת מלך, שהיא המלכות, אסורה בסרכות, כלומר כמו סרכות הריאה המעכבת הרוח מן הריאה, כן עונות ישראל מעכבים האור מן המלכות, בבית האסורים בגלות שלה. והיא קן של סמאל בין הככבים, כלומר שסמאל נאחז בה, ונשבע הקביה, אם תגביה כנשר ואם בין ככבים שים קנך משם אוריךך נאם ה', והשכינה נקראת נוגה, וכתוב, ונגה לאש, ומכאן קוראים לבית הכנסת אש נגה בלע"ז.

קכא) בהון עשו חייבא וכו': בהם, עשו הרשע העבד, הוא נקרא אדום, והנוקבא שלו נקראת מאדים, שהיא שפיכות הדמים בישראל, וגרמה, שנתקיים בהמלכה, נתנני ה' בידי לא אוכל קום. נתנני שוממה כל היום דוה. הוד, נתהפך אל דוה, שהם כנגד נצח והוד. לא אוכל קום הוא כנגד נצח, כל היום דוה, הוא כנגד הוד. שהם יכין ובוועו, שנצח הוא יכין והוד הוא בוועו, שתיהן אשר הבית, שהוא המלכות, נשען עליהם. כי בית הכנסת

קכ) אש מאדים לישראל וכו': אש של מאדים היא אדומה, כי מאדים הוא לשון (דט"ז דף רט"ב ע"א)

יכין ובוועז. שתיהן אשר הבית נשען עליהם. דבי כנשתא אתקריאת על שמייהו
אש נוגה כדקא אמינא.

קכב) ושפחה רעה איהי קבורה, ובה אסירא לגבירתא. ואיהי שבתאי,
קרה ויבשה, בקבורתא דעפרא, ואיהי מות דעניותא דאורייתא, ואיהי קבורת
עני, מכוסה בה בשבע מיני מדורות, דאיהי כלילא משבע ככביא, כמה דשבת
מלכתא ^נ כלילא ^נ משבע. ואינון שבע ^ס ככביא מסטרא ^ע דגבירתא ^ח שבע
שני השבע, מסטרא דשפחה שבע שני הרעב. דעלייהו אמר נביא ^ק לא רעב
ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי יי'.

קכג) גבירתה גן. שפחה אשפה מטונפת, מסטרא דערב רב ^פ אשפה
מעורבת בגן, לגדלא זרעים, מסטרא דעץ הדעת טוב ורע. מסטרא דע"ז,
אתקריאת שבתאי, לילית, אשפה מטונפת, בגין דצואה מעורבת מכל מיני
טנוף ושרץ, דזרקין בה כלבים מתים וחמורים ^צ מתים. בני עשו וישמעאל
קבורים בה. עכ"ם דאינון כלבים מתים, קבורים בה. ואיהי קבר דע"ז, דקברין
בה ערלים, דאינון כלבים מתים, שקץ וריח רע, מטונף, מסורח, משפחה בישא
איהי סרכא, דאחידא בערב רב, מעורבים בישראל. ואחידת בעצם ובשר, דאינון
בני עשו וישמעאל, עצם מת, ובשר טמא, בשר בשדה טרפה, דעלה אתמר,
^ג לכלב תשליכון אותו.

קכד) וכגוונא דאית תריסר מזלות, מסטרא דטוב. הכי אית תריסר

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ח (בראשית מא) ב"א קצט צ"ד. א) (עמוס ח). נ ל"ג כלילא. נ מוסיף משבע ואינון מו. ט ל"ג
ככביא. ע דגבורה. פ ל"ג אשפה. צ ל"ג מתים ;
ב) (שמות כב) משפטים קנט צ"ר. ל"ג מן מתים עד ערלים.

ושפחה כי תירש גבירתה

הסולם

מאמר

זרעים, מצד עץ הדעת טוב ורע. מצד עבודה
זרה נקראת השפחה, שבתאי, לילית, אשפה
מטונפת, משום שהיא צואה מעורבת בכל מיני
טינוף ושרצים, שזורקים בה כלבים מתים.
וחמורים מתים. בני עשו וישמעאל קבורים
בה. עכ"ם, שהם כלבים מתים קבורים בה.
והיא קבר של עבודה זרה, שקבורים בה
ערלים, שהם כלבים מתים, שקץ וריח
רע, מטונף, ונסרח משפחה הרעה היא הסרכה
האחווה בערב רב המעורבים בישראל ואחווה
בעצם ובשר, שהם בני עשו וישמעאל, שהם
עצם מת, ובשר טמא, בשר בשדה טרפה.
שנאמר עליו לכלב תשליכון אותו.

קכד) וכגוונא דאית תריסר וכ"ו : וכמו
שיש י"ב מזלות מצד הטוב, כך יש י"ב
מזלות מצד הרע. ז"ש שנים עשר נשיאים
לאמותם. כי זה לעומת זה עשה האלהים.
והרשעים

שהיא כנגד מלכות, נקרא על שמם אש נגה,
כמו שאמרנו (באות ק"ט).

קכב) ושפחה רעה איהי וכו' : ושפחה
רעה היא בחינת קבורה, ובה אסורה גבירתה.
והשפחה רעה היא שבתאי, שהיא קרה ויבשה
בקבורה בעפרי, והיא המות של עניות בתורה,
שאחרו עליה, עני חשוב כמת. והיא קבורת
עני, המכוסה בה בשבע מיני מדורים, כי היא
כלולה משבע ככבים, כמו גבירתה, שבת
המלכה, כלולה משבע ספירות, ואלו שבע
ככבים, מצד הגבירה, הם שבע שני השבע,
מצד השפחה הם שבע שני הרעב. שעליהם
אמר הנביא, לא רעב ללחם ולא צמא למים
כי אם לשמוע את דברי ה'.

קכג) גבירתה גן שפחה וכו' : גבירתה,
היא גן. השפחה, היא אשפה מטונפת מצד
ערב רב. האשפה מעורבת בגן, כדי לגדל
(דפו"י דף רפ"ב ע"א)

מזלות, מסטרא דרע. הדא הוא דכתיב, ^א שנים עשר נשיאים לאמותם. ^ב דזה לעמת זה עשה האלהים, ורשיעייא אינון אבי אבות הטומאה, דאינון טמא מת ושרץ, דמטמא לב"ג מאורו ומתוכו ומגבו. ואפילו תוך תוכו דכהנא מסתאב בהון. ובגין דא ^ג על כל נפשות מת לא יבא. דרשע קרוי מת. ובוצינא קדישא, לאביו ולאמו לא יטמא.

קכה) הכא אשכחנא אסוותא, לגבי דאתמר ^ד בי ^ה ויתן את רשעים קברו. בתר דקבורה דא בגין אבא ואימא, דאינון בגלותא עם ישראל אתקיים ^ו בי קרא ולא יטמא. אליהו, לא תתעכב מלנחתא, דאע"ג דאנת כהנא, לאביו ולאמו ^ז יטמא, דהא קב"ה ושכינתיה בגלותא, דאיהי קבורה לון, ואנא קבור בינייהו. באומאה עלך, בשם יי' חי וקיים, לא תתעכב ^ח מלנחתא. ^ט מלאכין קדישין, מארי דגדפין, באומאה עלייכו, ^י טולו אומאה דא, ^{יא} וסליקו לה על גדפייכו, שבועת יי' בח"י צדיק וקיים עמודא דאמצעייתא, ^{יב} טולו אומאה דא, וסליקו לה על גדפייכו. במטרוניתא ביקרא דילה, לגבי קב"ה.

קכו) מלאכין ^א עלאין, שליחן דקב"ה מימינא. ומלאכין שליחן ^ב דיליה, ^ג משמאלא. ומלאכים דאבא ואמא. יהון סתרין לה עילא ותתא, ומכסין ^ד לה באת ^ה, בשית גדפין דיליה, דאתמר ביה ^ו שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים ^ז וגו' בשתים יכסה פניו. דשבועה דיליה, דאיהי ^ח, רביעאה. ובשתים יכסה רגליו דילה, ובשתים מעופפים לה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ג) (בראשית כה) נשא רכב צ"ח. ז) (קהלת ז) א ביה. ד ביה. ש מוסיף לא יטמא. ת לנחתא. א ל"ג מלאכין קדישין; מלאכין ול"ג קדישין; מארי דגדפין קדישין. ב כלהו. ג ל"ג וסליקו לה. ד ל"ג טולו אומאה דא. ה שליחן ול"ג עלאין; עלאין ול"ג שליחן. ו דילה. ז בשמאלא. ח ל"ג לה. ט כ"ג הסולם; ול"ג וגו' בשתים יכסה פניו. י בשבעה דילה.

הסולם

אליהו לא תתעכב מלנחתא

מאמר

והרשעים הם אבי אבות הטומאה, שהם טמא מת ושרץ, המטמא את האדם מאורו, מתוכו, ומגבו, ואפילו תוך תוכו, שהכהן נטמא בהם. ומשום זה על כל נפשות מת לא יבא. כי רשע נקרא מת. והמאור הקדוש, אפילו לאביו ולאמו לא יטמא.

מאמר אליהו לא תתעכב מלנחתא קכה) הכא אשכחנא אסוותא וכו': כאן מצאתי רפואה, למה שנאמר בו, ויתן את רשעים קברו. מאחר שקבורה זו היא בשביל אבא ואמא, שהם ז"א ומלכות, שהם בגלות עם ישראל, נתקיים בי הכתוב, ולא יטמא אליהו, לא תתעכב מלרדת. כי אע"פ שאתה כהן, כי פנחס הוא אליהו, לאביו ולאמו יטמא, כי הקב"ה ושכינתו בגלות, שהם אבא ואמא, שהגלות היא קבורה שלהם, ואני קבור

קכו) מלאכין עלאין שליחן וכו': מלאכים עליונים השלוחים של הקב"ה שמימין, ומלאכים השליחים שלו משמאל, ומלאכים דאבא ואמא, שהם ז"א ומלכות, שהם קו אמצעי, יהיו מסתירים אותה, את המלכות, למעלה ולמטה ויכסו אותה באות ו', שהיא ז"א, בשש כנפים שלו, שנאמר בו שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים וגו' בשתים יכסה פניו של השבועה שלו, שהיא ה', אות רביעית דהויה, דהיינו מלכות. ובשתים יכסה רגליו

דמרי דף רפ"ב ע"א)

קכז) ואת אליהו, דסליקת כ לעילא, לעילת העילות, והוא טעין לך מכל טוב, נחית לגבה, ותהוי כרוב ז תחותא, לנחתא ט לה נ מלאה כל טוב. ומלאכין, דאבא ואימא, דאינון י"ה, ס אסתרן לה, בנחיתו דילה. ומלאכין דבעלה, ברא דאבא ואמא, ו, כסיאו לה, ומעפפין לה, ע משית גדפין * אב"ג ית"ץ, ובל"ז דתליין מנייהו כחשבון ל"ו. ודאי איהו שרפים עומדים ממעל לו. ונחיתת פ ה' ז דיליה, טמירא מכוסה בהון. ומלאכין דאינון דצדיק ח"י עלמין, אסמיכו לה עלייכו כחיון דסמכי לכרסייא.

קכח) דאע"ג ק דה"א דאצילות, דשמא ר דידוד, איהי סמיכת לכלהו, לית לכון לפרחא לעילא, ולנחתא לתתא, בר מינה. כאברין דגופא, דלית להון תנועה בר מנשמתא, דאברין דאית לה, אתפשטו עלייכו, לסמכא לכון בהון. דהכי איהי ה', כימא, אי אית לה מאנין, מתמליין מנה, ומתפשטין ט בהון, כנחלים דמתפשטין מן ימא על ארעא. ואי לאו, איהי ה' בגרמא יחידאה, בלא אתפשטותא דנחלין.

קכט) הכי מאנין דשכינתא, אינון מלאכין קדישין לעילא, וישראל לתתא, אי אית בהון מארי מדות, מארי חסד חסידים, גבורים מארי תורה, ה נביאים וכתובים, צדיקים, אנשי מלכות, דאתמר בהו, ח) ואשר כח בהם

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ח) (דניאל א) תקוני זהר תי"ח לג: תכ"ב סת. כ ל"ג לעילא לעילת העילות. ז תחותה. ט לך; בך. נ כף מלא. ס אסחרו לך. ע בשית. פ י"ה. צ דילה. תקיח קג ט"ג שי"ח ש"ל
ק ל"ג דה"א; דהאי ול"ג דאצילות; ה' דה"א. ר י' הוי"ה; הוי"ה. ש ל"ג בהון כנחלים דמתפשטין. ת מוסיף מארי נביאים.

אליהו לא תתעב מלנחתא

הסולם

מאמר

אע"פ שהח' של אצילות, של שם הויה, שהיא המלכות, היא סומכת את הכל, אין לכם לעוף למעלה, ולרדת למטה, זולת עמה, עס המלכות. כמו האברים של הגוף שאין להם תנועה זולת בנשמה, כן האברים שיש לה, דהיינו ספירותיה, מתפשטים עליכם לסמוך אתכם בהם. כי כך היא הח', כמו הים, אם יש לה כלים למלאותם, הם מתמלאים ממנה ומתפשטת בהם כמו נחלים המתפשטים מן הים על הארץ. ואם אין לה כלים, היא ח' בלבדה, יחידה, בלי התפשטות של הנחלים. קכט) הכי מאנין דשכינתא וכו': כך הכלים של השכינה, שלמעלה הם מלאכים קדושים, ולמטה הם ישראל, אם יש בהם בעלי מדות, בעלי חסד, חסידים גבורים, בעלי תורה נביאים וכתובים, צדיקים. אנשי מלכות, שנאמר בהם, ואשר כת בהם לעמוד בהיכל המלך, דהיינו בעמידה של התפלה בהיכל המלך, שהוא אדני המלך שלה הוא, הויה. והם חכמים ונבונים ראשי ישראל, ולא ראשי ערב רב, שנאמר בהם היו צריה לראש, היא, המלכות

רגליו, של המלכות. ובשתים מעופפים אותה. אל ז"א.

קכז) ואת אליהו דסליקת וכו': ואתה אליהו, שעלית למעלה לעילת העילות, והוא עמס עליך מכל טוב, רד אליה, אל המלכות, ותהיה תחתיה כרוב, להוריד אותה מלאה כל טוב. והמלאכים של אבא ואמא, שהם י"ה, יהיו מסתירים אותה בירידה שלך. והמלאכים של בעלה, של המלכות, שהוא ו', בן של אבא ואמא, יהיו מכסים אותה, ומעופפים אותה משש כנפים שהן מן שש אותיות אב"ג ית"ץ, ובל"ז אותיות שבשש שמות התלמים מאב"ג ית"ץ, שהן קרע שטן, נגד יכש, בטר צתג, חקב טנע, יגל פזק, שקו צית. שהן כחשבון ל"ו, ודאי הוא, שרפים עומדים ממעל לו. דהיינו בל"ז אותיות הנ"ל. ויורדת ח' שלו, דהיינו המלכות, נסתרת ומכוסה בהם. והמלאכים שהם מצדיק ח"י העולמים תסמיכו אותה עליכם כמו חיות הסומכות את הכסא.

קכח) דאע"ג דה"א דאצילות וכו': כי (דפו"י. דף רפ"ב ע"א *) דף רפ"ב ע"ב)

לעמוד בהיכל המלך, א בעמידה דצלותא, בהיכלא דמלכא אדוני, מלכא דילה ידוד. ב והם חכמים ונבונים ראשי ישראל. ולא ראשי ערב רב, דאתמר בהון, ס היו צריה לראש. איהי אתפשטת עלייהו בעשר ספירן דילה. בההוא זמנא, נחית עלת העלות, ביד ה"א וא"ו ה"א, לנחתא עלייהו, לאקמא שכינתא עלייהו.

קל) ובזמנא י דויפן כה וכה וירא כי אין איש, איהי נ אמרת, ס שלמה אהיה כעוטיה, מעוטפת בגרמא דלא אתפשטת עלייהו, וקביה צוח עלה ד ואמר, ז איכה ישובה בדד.

קלא) אדהכי, קם בוצינא קדישא, ואמר רבון עלמא, הא הכא רעיא מהימנא, דאתמר ביה ט והאיש משה ענו מאד, ה עד כען וירא כי אין איש. הא הכא והאיש משה, דשקיל לשתינ רבוא דישראל. וביה ו ממכון שבתו השגיה. דביה אתמר לגבי דרא דגלותא בתראה, וי"י הפגיע בו את עון כלנו. ואיהו כליל בעשר מדות, דבגינייהו אמרת ו לא אשחית בעבור העשרה. נחית עליה, לאשגחא על עלמא, וקיים מילך, דאנת קשוט, וכל מילך קשוט.

קלב) דאיהו גמל חסד עם שכינתא, וקטיר שפחה דילה בגבורה, למהוי שפחה אסירא תחות גבירתה, בקשורא דתפלין. ואשתדל בגינה, בתורת אמת, ט תורת אמת היתה בפיהו. ואשתדל בה, בנביאים וכתובים. בנביאי, בכמה נחמות. בכתובים, בעשרה מיני תהלים. בצדיק, ב"ח ברכאן דצלותא. קלג) ומארי מתניתין, לא אשתמודען ז ליה ח לרעיא מהימנא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ט) (איכה א) שמות צ"א צ"ו. י) (שמות ב) ב"א רלא צ"ד. כ) (שיר א) ב"א קו צ"א זחר חדש ב סיד ש"א ע ט"ג שמ"ב שמי"ז עא ט"א שט"ו שמ"ח. ז) (איכה א) רמ"א צ"א. ח) (במדבר יב) תוריע לט צ"ט. ט) (תהלים לג) לעיל עקב אות מג צ"כ תקונים חדשים צו ט"ג ש"כ ס) (ישעיה נג). ט) (בראשית יח) נח סג צ"ה זחר חדש כו ט"ג ש"א לד ט"א ש"ח. פ) (מלאכי ב) תרומה טו צ"ח.

אליהו לא תתעכב מלנחתא

הסולם

מאמר

המלכות, מתפשטת עליהם בעשר ספירות שלה, בעת ההיא יורד עליה עלת העלות, ביד הא ואו הא, לרדת עליהם, להקים עליהם השכינה. קל) ובזמנא דויפן כה וגו': ובזמן של ויפן כה וכה וירא כי אין איש, היא אומרת, שלמה אהיה כעוטיה, דהיינו מעוטפת בעצמה, שאינה מתפשטת עליהם, והקביה צוח עליה ואמר, איכה ישובה ביד.

קלא) אדהכי קם בוצינא וכו': בתוך כך קם המאור הקדוש, שהוא ר"ש, ואמר, רבון העולם הרי כאן רעיא מהימנא, שנאמר בו, והאיש משה ענו מאד. עד כאן וירא כי אין איש. הרי כאן, והאיש משה, ששקול כנגד ששים רבוא מישראל. ובו ממכון שבתו חשגיה, שהוא ר"ת משה, שבו נאמר על

(דפו"י דף רפ"ב ע"ב)

קלג) ומארי מתניתין לא וכו': ובעלי המשנה

אליהו, באומאה עלך בשמא דידיד, ובשמיה מפרש, גלי ליה לכל רישי מארי מתניתין, דישתמודעון ליה, ולא יתחלל יתיר, דאתמר ביה, ז והוא מחולל מפשעינו, לית לך צורך למיטל רשו דהא אנא שליחא דמארי עלמא, וידענא דאי אנת עביד דא, דיודי לך קביה עליה, ויסתלקון בנך בגיניה, עילא ותתא. ולא תתעבב למעבד, לא שבוע, ולא חדש, ולא שנה, אלא מיד. קלד) רעיא מהימנא, מאני דפסחא, בזמנא דשליט עלייהו ליל שמורים, כלהו צריכים למהוי שמורים, ונטורים מחמץ ושאר בכל שהוא, וכל מאכלים ומשקים כלהו נטורין. ומאן דנטיר לון מחמץ ושאר, גופיה, איהו נטיר מ" מ"צה"ר לתתא, ונשמתא לעילא. ואתמר ביה, ק לא יגורך רע. ז בגין דהא אתעביד גופיה ק קדש, ונשמתיה קדש קדשים. ואתמר ביצר הרע וכל זר לא יאכל קדש, ו והזר הקרב יומת.

קלה) פסח, דרועא ימינא דאברהם, כסף מזוקק, מאן דערב ביה עופרת, משקר ליה. הכי מאן דערב חמץ או שאור כל שהוא במצה, כאלו משקר במוניטה דמלכא. והכי מאן דערב בטפה דיליה שום תערובת, כאילו משקר חותמא דמלכא, דא בדא תלייא.

קלו) ראש השנה, דרועא שמאלא דיצחק, תמן דיני נפשות, ועקדה דיצחק תמן הוה. דעקיד ליה אברהם. קשורא דתפלה דיד, דומיא דעקדה

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ז (ישעיה נג) ויקהל קטו צ"כ. ק (תהלים ה) ז ב"א ריח צ"ב. ר (ויקרא כב) משפטים מג צ"י. ט ל"ג אליהו. י מוסיף ביה לגבי עלמא. כ וידעת ל מינך. מ בדפורי כתבו כאן חסר. נ מארי. ס מאני דפסחא. ע ל"ג מיצה"ר. פ ולעילא ול"ג ונשמתא. ו נשמתיה. צ בגיד. ק ל"ג קדש. ר חותמא.

פסח חמץ ומצה

הסולם

מאמר

ונשמתו שמורה למעלה, ונאמר בה לא יגורך רע. משום שגופו נעשה קדש, ונשמתו קדש קדשים. ונאמר ביצר הרע, וכל זר לא יאכל קדש. והזר הקרב יומת.

קלה) פסח דרועא ימינא וכו': פסח הוא זרוע ימין, שהוא אברהם, דהיינו חסד, כסף מזוקק, מי שמערב בו עופרת משקר בו, כך מי שמערב חמץ או שאור, כל שהוא, במצה, הוא כאלו משקר במטבע של המלך, שהוא המלכות, שנקראת מצה. וכך מי שמערב בטפה שלו שום תערובת, מביאה אסורה, או שמחשב באחרת, כאלו משקר בחותם המלך, שהוא יסוד. כי זה בזה תלוי. שהעשיה למטה, גורם פגם למעלה.

מאמר תפלין של ראש ושל יד קלו) ראש השנה דרועא וכו': ראש השנה הוא זרוע שמאל, שהוא יצחק, ששם דנין דיני נפשות, מי יחיה ומי ימות. ועקדת יצחק

המשנה אינם מכירים את רעיא מהימנא, אליהו בשבועה עליך, בשם הויה, ובשם המפורש, גלה אותו לכל ראשי בעלי המשנה, שיכירוהו, ולא יתחלל יותר, שנאמר בו, והוא מחולל מפשעינו, אין לך צורך לקבל רשות מהקב"ה, כי אני שליח של רבונו העולם, ואני יודע שאם אתה עושה זה, יודה לך עליו הקב"ה, ויתעלו בניך בשבילו, למעלה ולמטה. ולא תתעבב מלעשות לא שבוע ולא חדש ולא שנה. אלא מיד.

מאמר פסח חמץ ומצה

קלד) רעיא מהימנא מאני וכו': רע"מ, כלים של חג הפסח, בזמן ששולט עליהם ליל שמורים שהוא השכינה. כולם צריכים להיות שמורים, שיהיו שמורים מחמץ ושאר בכל שהוא, וכל המאכלים והמשקים צריכים להיות שמורים. ומי ששומר אותם מחמץ ושאר, גופו, הוא שמור מיצר הרע למטה, (דפו"י דף רפ"ב ע"ב)

דיצחק. זכאה איהו ברא דאתעקד באבוי, ואתקשר ביה, ^ט למעבד עובדוהי, באורייתא ובמצוה. וזכאה עבד דאתקשר תחות רביה, למעבד רעותיה, איהו באתר דברא דמלכא.

קלז) מטטרוין, זכאה אנת, וזכאין בנג, דאינון קשירין ועקדין בתפלין תחות רשותא דמארך. ובגיד, אעיג דאנת עבד למארך, מלכא אנת על כל ממנן דשאר עמין. מלכא על כל מלאכין. מלכא, דשדים וכל משרייתיה, דחלין מנך. מאן גרים דא, בגין דאנת שרפרף למארך, ואנת משמש למארך. שדי דמוזזה לבר, שומר הפתח. ידויד דאיהו מארך, מלגאו.

קלח) והכי איהו כד קודשא בריך הוא נחית לשלטאה על עץ הדעת טוב ורע, דאיהו טוב מטטרוין. רע סמאל, שד, מלכא דשדים. * מטטרוין מלאך, מלכא דמלאכים. אבל מסטרא דאילנא דחיי, שדי איהו יסוד. ובגיד למטה, שנים, עבד ורבו, דלאו אינון יחודא חדא, ולמעלה, אחד. תפארת יסוד, דגוף וברית חשבינן חד, דאיהי עמודא דאמצעיתא וצדיק.

קלט) כגוונא דתפלין דראש, דאיהו בינה על תפארת, מסטרא דאילנא דחיי דאצילות, ומלכות תפלה דיד. הכי לתתא באילנא דחיי דבריאה, מסטרא דכרטייא עלאה, תפלין דראש מטטרוין. תפלין דיד דיליה, כסא תחתון. והאי איהו דאמר נביא עליה, ^ח כסא כבוד מרום מראשון.

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

(ח) (ירמיה יז) בהר י צד.

ש ל"ג מן למעבד עד למעבד.

מאמר

הסולם

תפלין של ראש ושל יד

יצחק היתה שם, שעקד אותו אברהם. הקשר של תפלין של יד הוא דומה לעקדת יצחק, שזה חה הם לקשר הגבורות בחסדים. אשרי הוא הבן הנעקד באביו, ונקשר בו לעשות מעשהו בתורה ובמצות. ואשרי העבד הנקשר תחת רבו לעשות רצונו, שהוא במקום בן מלך.

קלז) מטטרוין זכאה אנת וכו': מטטרוין, אשריך ואשרי בניך, דהיינו אותם הנמשכים מחטטרוין, שעוד לא זכו להיות בניס לזו"ן דאצילות, שהם קשורים ועקודים בתפלין תחת רשות אדונך. ומשום זה, אעי"פ שאתה עבד לאדונך, מלך אתה על כל הממונים של שאר העמים, מלך על כל המלאכים, מלך, שהשדים וכל המחנות שלהם כולם מפחדים ממך. מי גרם זה. הוא משום שאתה הדום רגליו של אדונך, ואתה משמש לאדונך שדי של מוזהה מבחוץ, שומר הפתח. הוי"ה, שהוא אדונך הוא בפנים. ושדי מבחינת מטטרוין הוא מבחוץ.

קלח) והכי איהו כד קודשא בריך הוא נחית לשלטאה על עץ הדעת טוב ורע, דאיהו טוב מטטרוין. רע סמאל, שד, מלכא דשדים. * מטטרוין מלאך, מלכא דמלאכים. אבל מסטרא דאילנא דחיי, שדי איהו יסוד. ובגיד למטה, שנים, עבד ורבו, דלאו אינון יחודא חדא, ולמעלה, אחד. תפארת יסוד, דגוף וברית חשבינן חד, דאיהי עמודא דאמצעיתא וצדיק, דהיינו תפארת יסוד.

קלט) כגוונא דתפלין דראש וכו': כמו שתפלין של ראש, הם מחוין דבינה על תפארת, שהוא עץ החיים, שבאצילות, ומלכות היא תפלין של יד. כך למטה, בעץ החיים דבריאה, מצד כסא העליון, שהוא בינה דבריאה הוא תפלין של ראש של מטטרוין. ותפלין של יד שלו הם כסא תחתון, דהיינו מלכות דבריאה. וזהו שאמר עליו הנביא, כסא כבוד מרום מראשון.

קלח) והכי איהו כד וכו': וכך הוא. (דסו"י דף רפ"ב ע"ב *) דף רפ"ג ע"א

(קמ) אבל מסטרא דעץ הדעת טוב ורע, בקשורא דתפלין, אתקשר יצה"ר תחות יצר הטוב, כעבדא תחות מאריה, בקלא דאורייתא, בקלא דצלוחא, בקול דשופר. קלא איהו ה רומ"ח לגביה. ודא קול השופר, קול א דעמודא דאמצעייתא, דאיהו כליל אשא ב מיא ורוחא. דאינון תלת אבהן, דבהון הי"ו, ה' באברהם, י' ביצחק, בכל אתר ה' דשליט על י' דינא הוא, והאי איהו הי' נ מן אלהים. ובג"ד א עלה אלהים בתרועה. ו' מן ואלהי יעקב, ודא רוח השופר, שכינתא מנא דכלהו תלת, ואיהו ה' מן השופר.

(קמא) ה דאינון י' שופרות, דאינון קשר"ק קשר"ק קר"ק, מתלבשין בהון ה"א יו"ד וא"ו ה"א, דכל אתוון אלין ו אינון ז לסטרין אחרנין ולחייביא ח כשלשלאין ורומחין וסייפין. תרועה שלשלת איהי. ותרי תרועות ט אית בעשרה שופרות. ואינון חד.

(קמב) דאתמר בה והאם רובצת על כ האפרוחים. ישראל מצפצפן לה בכמה צפצופין דצלותין, ואיהי לא בעיא לנחתא לגבייהו. ישראל מה עבדין. נטלין אימא דאיהי שכינתא בהדייהו, וקשרין לה בקשורא דתפלין, כד מטאן לק"ש, קראן בנין דילה בשית תיבין דייחודא, דאינון ב שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד, הא קא נחתין לגבי אמהון, ז קשרין לון עמה. והאי איהי א אשר תקראו אותם, דאיהו עונתה, כמו ט מועדי.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

א (תהלים מז) יתרו סד צ"מ. ב (דברים ו) בא ת רמ"ח. א עמודא. ב ורוחא ומיא. ג ל"ג מן סז צ"ס. ג (ויקרא כג) אמור לג צ"ט. אלקים. ד שופר. ה ל"ג דאינון. ו דינין. ז ל"ג לסטרין אחרנין ולחייביא. ח בדפו"י כתבו חסר ועיין בסוף הספר סימן י"ז; מוסיף אינון כשלשלאי. ט אינון. י בדפו"י כתבו כאן חסר. כ מוסיף האפרוחים או על הביצים ואינון. ל מוסיף ג; ג"ז קשרין. מ מועדה.

עשרה שופרות

הסולם

מאמר

הכלי המקבל כל הג', אש מים רוח דשופר. והיא ה' של השופר.
 קמא) דאינון י' שופרות וכו': שהם יוד שופרות, שהם קשר"ק קשר"ק קר"ק, שבהם מתלבשים הא יוד ואו הא, שכל אותיות אלו הם לצדדים אחרים ולרשעים, ככבלים ורמחים וחרבות. תרועה היא שלשלת. וב' תרועות הן בעשרה שופרות. והן אחד (חסר ההמשך).
 קמב) דאתמר והאם וגו': שנאמר בה, והאם רובצת על האפרוחים. ישראל מצפצפנים אליה בכמה צפצופים של התפלות. והיא אינה רוצה לרדת אליהם דהיינו להאיר ממעלה למטה. כלומר, שאינה רוצה לשנות מבחינת הקטנות שהי"ט רובצת, המאירה רק ממטה למעלה. מה עושים ישראל, לוקחים עמהם האם, שהיא השכינה, וקושרים אותה בקשר של תפלין וכשמגיעים לקריאת שמע, קוראים בניח

קמ) אבל מסטרא דעץ וכו': אבל מצד עץ הדעת טוב ורע, בקשר של תפלין נקשר יצר הרע תחת יצר הטוב, כעבד תחת אדונו, בקול תורה, ובקול תפלה, ובקול שופר, כי קול של מצוה, הוא רומח אליו, שדוקר וממית את יצר הרע. וזהו קול השופר, שהוא קול עמוד האמצעי, דהיינו ז"א, שהוא כלול אש מים ורוח, שהם ג' אבות, גבורה חסד ת"ת. שבהם הי"ו. ה' באברהם, י' ביצחק, כלומר ה' שבשם אברהם, שה' זו רומזת על דין. והי' שבשם יצחק, שרומזת על חסד שבדין. ובכל מקום שה' שולטת על י', דהיינו שכתובה לפני ה', הוא דין. וזהו הי"ו מן אלקים, דהיינו המוחין שבשם אלקים. והי"ו אלו הי"ט אש ומים שבשופר, ומשום זה עלה אלהים בתרועה. ו' מן ואלקי יעקב, זה הוא רוח השופר, דהיינו תפארת. השכינה, היא (דפו"י דף רפ"ג ע"א)

קמג) הכי בגוונא דא מצה, בה מזמנין לשבעה יומין דפסח. מזמנין לשבעה יומין דסכות, בשבעה מיני, דאינון לולב, ואתרוג, וג' הדסים, וב' בדי ערבה. שבועות, קראן נ לן באורייתא. ר"ה יומא דדינא, כל חד במיניה. קמד) כל מאן דקרא, כל דרגא במיניה, יתקיים ביה, ד) אז תקרא וי"ענה. א"ז, ז' יומין ם דסכות, וחג שמיני עצרת. א"ז, מצה, וז' יומין דפסח. א"ז, סוכה, וז' מינין דלולב, דאינון שלש הדסים, ושני ערבות, לולב, ואתרוג. וכלילן בדי, הא חד סרי, כחושבן ה"ו. וצריך לומר הלל עלייהו, הללויה, לאשלמא שם ידוד.

קמה) וצריך לסלקא לה במחשבה, בארבע מינין, הה"ד ה) אמרתי אעלה בתמר. אעליה סימן: אתרוג, ערביה, לולב, הדס. ומחשבה שמא מפרש, אשתלים בה ם י"ד, כגוונא ד"ד פרקין די"ד דימינא, דביה צריך לנטלא לולב. הרי מתן תורה, שבועות, שבעה בשבעה י"ד. בריה, י"ד בקול השופר, ובעשר שופרות, ם כדאוקימנא לעילא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ד) (ישעיה נח) פקודי קצה צ"ג. ח) (שיר ז). נ לה; ליה. ס ל"ג דסכות. ע י"ד. ם דאוקימנא.

מאמר

הסולם

ר"ה פסח שבועות סוכות

שמיני עצרת. אז, מצה וז' ימי הפסח. אז, סוכה היא א' וז' מינים דלולב, שהם ג' הדסים וב' ערבות, לולב ואתרוג. וכלולים בדי מינים דהיינו, הדסים, ערבות, לולב ואתרוג. הרי הם עס ז' הפרטים, י"א, כחשבון ח"ן, וצריך לומר הלל עליהם ששם הללויה, דהיינו י"ה, כדי להשלים שם י"ה ר"ה.

קמה) וצריך לסלקא לה וכו': וצריכים להעלות המלכות בארבע מינים עד המחשבה, שהיא חכמה. ז"ש, אמרתי אעלה בתמר. אעל"ה הוא סימן, דהיינו ראשי תיבות, אתרוג ערבה לולב חדס. ומחשבה היא שם המפורש, דהיינו הויה במילוי אלפיג, שהוא חכמה דז"א, שיש בה עשר אותיות יוד הא ואו הא, שעס ד' מינים, ששלם בה חשבון י"ד כעין י"ד פרקים שביד ימין דז"א, שהוא חסד, שבו צריך ליטול את הלולב. והרי מתן תורה, דהיינו שבועות. שהוא שבעה בשבעה, דהיינו ז' ימים בז' שבועות, שהם בחשבון י"ד, זהו י"ד רמה, שהיס קו אמצעי, כמ"ש לפנינו. בראש השנה הם ג"כ י"ד, קול השופר, עס ג' פרטים שבו, שהם, אש רוח מים, חס ד', ועם עשרה שופרות, כמו שהעמדנו למעלה, הם י"ד. בפסח

בניה בשש מלים היחוד, שהם שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. שה"ס חג"ת נה"י דז"א, מבחינת הגדלות, והנה הם יורדים אל אמם, שהיא השכינה, וקושרים אותם עמה. בסוד היחוד דבשכמל"ו. וזהו אשר תקראו אותם. דהיינו שתקראו הוי"ק דגדלות דז"א שיאירו בהשכינה. שאז תאיר את החסדים ממעלה למטה. שהוא עונתה, כלומר זמן הזוג שלה, כמו שכתוב מועדי. דהיינו אשר תקראו אותם במועדי. שפירושו בעונה שלי.

מאמר ר"ה פסח שבועות סוכות

קמג) הכי בגוונא דא וכו': כך כעין זה, אנו קוראים המחין מז"א שיאירו בעונתם בהשכינה, במצה, שמזמינים אותה לשבעת ימי הפסח. וכן מזמינים לשבעת ימים של סוכות, שבעה מינים, שהם, לולב, אתרוג, ג' הדסים, וב' בדי ערבה. שבועות, קוראים אותם את המחין דז"א, בהתורה. ראש השנה, הוא יום הדין. כל אחד במינו. קמד) כל מאן דקרא וכו': כל מי שקרא, דהיינו שהמשיך מחין מז"א למלכות, כל מדרגה במינה, כנ"ל, יתקיים בו אז תקרא וה' יענה. אז, הוא ז' ימי סוכות, ויום א' של (דפ"י דף רפ"ג ע"א)

קמו) בפסח, איהי שכינתא י"ד הגדולה, מסטרא דחסד. בראש השנה, איהי י"ד החזקה, מסטרא דגבורה. במתן תורה, י"ד רמה, מסטרא דעמודא דאמצעייתא. ותלת זמנין י"ד, מ"ב. ותלת אבהן דתליין מנייהו, סלקין חמשה וארבעים, כחושבן י"ד היא וא"ו היא. בילא"ו ילא"ו צ.

חלוסי גרסאות

צ בדפו"י כתבו קפ"ז ב' פקודא ליתן מחצית השקל.

ר"ה פסח שבועות סוכות

הסולם

מאמר

קמו) בפסח איהי שכינתא וכו': בפסח. השכינה היא י"ד הגדולה, שהוא מצד החסד. בראש השנה, היא י"ד החזקה, מצד הגבורה. במתן תורה, היא י"ד רמה, מצד עמוד האמצעי. שווא ת"ת. וג' פעמים י"ד הם מ"ב, ועם ג' האבות חג"ת, שהם תלויים מהם, עולים מ"ה. כחשבון יוד הא ואו הא. בילא"ו ילא"ו. (דפו"י דף רפ"ג ע"א)